

ΙΟ1: Εγχειρίδιο ανάπτυξης στρατηγικών για παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων

Πίνακας Περιεχομένων

IO1: Εγχειρίδιο ανάπτυξης στρατηγικών για παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων	Error! Bookmark not defined.
Επισκόπηση Εγχειριδίου	4
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στις στρατηγικές εκπαίδευσης ενηλίκων	7
Ενότητα 1: Ορισμός Στρατηγικών Εκπαίδευσης Ενηλίκων	7
Ενότητα 2: Στρατηγικές, Προτεραιότητες και Υφιστάμενη Κατάσταση	10
Ενότητα 3: Ρόλος και Θέση στην Αγορά	13
Κεφάλαιο 2: Προφίλ και χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης.....	16
Ενότητα 1: Ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης	16
Ενότητα 2: Αναγνώριση Ενηλίκων Χαμηλής Ειδίκευσης	18
Ενότητα 3: Τα Τρία Στάδια προς την Αναβάθμιση Δεξιοτήτων	22
Κεφάλαιο 3: Διεξαγωγή ανάλυσης αναγκών.....	23
Ενότητα 1: Συλλογή Πληροφοριών	23
Ενότητα 2: Ανταπόκριση στις ανάγκες.....	25
Κεφάλαιο 4: Χαρτογράφηση ενδιαφερομένων και διευκόλυνση συμμετοχής.....	29
Ενότητα 1: Χαρτογράφηση Ενδιαφερομένων	29
Ενότητα 2: Καθοδήγηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες	33
Ενότητα 3: Ανάπτυξη ενημερωτικών μηχανισμών	36
Κεφάλαιο 5: Προσαρμογή προγραμμάτων στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης	44
Ενότητα 1: Η αξία της εκπαίδευσης ενηλίκων	44
Ενότητα 2: Ευελιξία και Διαθεσιμότητα	47
Κεφάλαιο 6: Σχεδιασμός προγραμμάτων με έμφαση στους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης.....	50
Ενότητα 1: Οργάνωση Αναλυτικού Προγράμματος	50
Ενότητα 2: Στοιχεία Σχεδιασμού ενός Αναλυτικού Προγράμματος	51
Κεφάλαιο 7: Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων	55

Ενότητα 1: Θεωρία Εκπαίδευσης Ενηλίκων.....	55
Ενότητα 2: Σύγχρονες προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων	60
Κεφάλαιο 8: Εποπτεία, αξιολόγηση και βελτίωση στρατηγικών	65
Ενότητα 1: Εποπτεία και Αξιολόγηση των Στρατηγικών Εκπαίδευσης Ενηλίκων	65
Ενότητα 2: Πρακτική Αναστοχασμού στην Εκπαίδευση Ενηλίκων	67
Ενότητα 3: Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτών Ενηλίκων	71
Κεφάλαιο 9: Αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση	75
Ενότητα 1: Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων	75
Ενότητα 2: Αξιολόγηση δεξιοτήτων	77
Κεφάλαιο 10: Πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για οργανισμούς και εκπαιδευτές	82
Ενότητα 1: Ψηφιακά Επαρκείς Εκπαιδευτικοί Οργανισμοί (DigCompOrg).....	82
Ενότητα 2: Ψηφιακά επαρκείς εκπαιδευτές (DigCompEdu).....	87
Κεφάλαιο 11: Παραδείγματα στρατηγικών για την εκπαίδευση ενηλίκων.....	93
Μελέτη περίπτωσης 1: Οικοδόμηση μιας στρατηγικής από κάτω προς τα πάνω	93
Μελέτη περίπτωσης 2: Οργανωτική στρατηγική για την παροχή και προώθηση της εκπαίδευσης ενηλίκων στον Γυναικείο Σύλλογο του Longford, στην Ιρλανδία.....	94

Επισκόπηση Εγχειριδίου

Αυτό το εγχειρίδιο είναι μια σειρά πηγών, εύκολων στη χρήση, που θα στηρίξει τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων (οργανισμούς, πανεπιστήμια, ιδρύματα) και τους εκπαιδευτές ενηλίκων στην ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών μάθησης, προσαρμοσμένων στις ανάγκες των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης. Το εγχειρίδιο έχει αναπτυχθεί με βάση τα αποτελέσματα και τις εισηγήσεις της προηγούμενης έρευνας που διεξήχθη από την κοινοπραξία (βλέπε *Διεθνική Αναφορά*). Στόχος της είναι να προσφέρει στους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων και στους εκπαιδευτές ενηλίκων ένα ολοκληρωμένο παράδειγμα της διαδικασίας ανάπτυξης στρατηγικής στην εκπαίδευση ενηλίκων. Αποτελείται από 11 αυτόνομα κεφάλαια, που όμως συνδέονται μεταξύ τους και καλύπτουν όλα τα θέματα που προέκυψαν από την προηγούμενη εκτενή έρευνα.

Η **Εκπαίδευση Ενηλίκων** και η **στρατηγική** έχουν διαφορετική εννοιολογική σημασία για κάθε χώρα και άτομο. Το πρώτο κεφάλαιο θα σας καθοδηγήσει να ξεκαθαρίσετε τέτοιες σημαντικές έννοιες και να κατανοήσετε τους λόγους που είναι σημαντική η ανάπτυξη μιας στρατηγικής στην εκπαίδευση ενηλίκων. Μια συμπαγής στρατηγική αντίληψη και οργάνωση θα σας βοηθήσει στη λήψη αποφάσεων για την εξασφάλιση μιας πλεονεκτικής θέσης στην αγορά εργασίας. Το ανθρώπινο κεφάλαιο και οι δεξιότητες του είναι η κινητήριος δύναμη της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Το φαινόμενο ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης αποτελεί κρίσιμο ζήτημα για πολλά κράτη. Οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης δεν εντοπίζονται εύκολα, ούτε ενσωματώνονται από την κοινωνία. Στο δεύτερο κεφάλαιο θα εξοικειωθείτε με τις συγκεκριμένες εκπαιδευτικές ικανότητες και ανάγκες τους.

Η αποτελεσματικότητά σας θα ενισχυθεί, χρησιμοποιώντας επαρκώς τις πηγές του οργανισμού σας, ώστε να ανταποκριθείτε στις ανάγκες των ενήλικων μαθητών σας. Στο τρίτο κεφάλαιο θα μάθετε να περιγράφετε τις πολύπλοκες ανάγκες τους σε μια καλά δομημένη έρευνα και να αξιοποιείτε τις πηγές του οργανισμού σας για να τις ικανοποιήσετε. Ισχυρές συνεργασίες και εταίροι μπορούν να προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα στον οργανισμό σας. Γι' αυτό το λόγο, η συνεργασία με εταίρους είναι ζωτικής σημασίας για το στρατηγικό σας πλάνο. Οι δημόσιες υποδομές συχνά είναι ανεπαρκείς· συνεπώς, ως οργανισμός, χρειάζεται να αναπτύξετε το δίκτυο εταίρων σας για συνεργασία και συλλογική προσπάθεια.

Η εκπαίδευση ενηλίκων έχει σημαντικά πλεονεκτήματα για τα άτομα, τις εταιρείες και την κοινωνία μας. Όταν οι ενήλικες συνεχίζουν να μαθαίνουν είναι πιο ικανοποιημένοι με τη ζωή τους και έχουν περισσότερες ευκαιρίες απασχόλησης, υψηλότερο εισόδημα, καλύτερη υγεία και μεγαλύτερη συμμετοχή στα κοινά. Στο πέμπτο κεφάλαιο, θα βρείτε χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με το πώς να προσαρμόσετε τα προσφερόμενα προγράμματά σας στο

προφίλ των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης, για να προασπίσετε τα οφέλη από την εκπαίδευσή τους.

Το Αναλυτικό Πρόγραμμα είναι ίσως το πρώτο στοιχείο δομής ενός προγράμματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και γι' αυτό πρέπει να σχεδιαστεί με προσοχή. Στο έκτο κεφάλαιο, θα εμβαθύνετε σε μερικά βασικά στοιχεία σχεδιασμού και οργάνωσης ενός αναλυτικού προγράμματος. Συνήθως, οι εκπαιδευτές ενηλίκων χρησιμοποιούν τις ίδιες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που συναντάμε στα σχολεία. Αυτή είναι συχνή παγίδα, εφόσον οι ενήλικες έχουν διαφορετικά χαρακτηριστικά και ανάγκες όσον αφορά την εκπαίδευσή τους. Στο έβδομο κεφάλαιο, παρουσιάζονται μερικά βασικά ευρήματα από τη βιβλιογραφία για τις παροχές εκπαίδευσης ενηλίκων.

Οι στρατηγικές πρέπει να επιδέχονται συνεχή αξιολόγηση και βελτίωση. Όλες οι διαδικασίες σας χρειάζεται να έχουν υψηλό επίπεδο ποιότητας κατά την εφαρμογή τους: συνεπώς, το όγδοο κεφάλαιο παρέχει μερικές χρήσιμες κατευθυντήριες γραμμές. Οι μαθητές και η αγορά εργασίας απαιτούν όλο και περισσότερο τη δυνατότητα μεταβίβασης και διαφάνειας των δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτούνται. Στο ένατο κεφάλαιο, δίνεται βασική καθοδήγηση στο πώς να εντάξετε τον οργανισμό σας σε ένα σύστημα αναγνώρισης, επικύρωσης και πιστοποίησης.

Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας στον 21^ο αιώνα αυξάνεται συνεχώς. Συνεπώς, η ανάγκη ανάπτυξης των ψηφιακών ικανοτήτων και δεξιοτήτων καθίσταται όλο και πιο σημαντική για όλους τους μαθητές. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει προχωρήσει σε πολλές προσπάθειες προώθησης αυτών των δεξιοτήτων σε εκπαιδευτές και μαθητές. Στο κεφάλαιο 10 θα μάθετε ότι κάθε εκπαιδευτικό ίδρυμα πρέπει να προχωρήσει στην ψηφιακή ενσωμάτωση σε όλα τα επίπεδα και να διασφαλίσει την πρόοδο στην αποτελεσματική χρήση των ψηφιακών εκπαιδευτικών τεχνολογιών, που θα επιτρέψει στους μαθητές να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες. Τέλος, το κεφάλαιο 11 παρουσιάζει δύο επιτυχημένα παραδείγματα στρατηγικών εκπαίδευσης ενηλίκων που ίσως αποτελέσουν πηγή έμπνευσης. Η ανάπτυξη στρατηγικών καθορίζει το μέλλον του οργανισμού σας και τους υποψήφιους μαθητές σας.

Επισκόπηση Εγχειριδίου		
Κεφάλαια		Στόχος
1	Εισαγωγή στις στρατηγικές εκπαίδευσης ενηλίκων	Να καθοριστεί μια ισχυρή εννοιολογική βάση για την εκπαίδευση ενηλίκων και να γίνει κατανοητή η σημασία του σχεδιασμού στρατηγικών.
2	Προφίλ και χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης	Να αναγνωριστούν οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης, το μορφωτικό επίπεδο, οι ανάγκες και το υπόβαθρο τους.

3	Διεξαγωγή ανάλυσης αναγκών	Να διεξαχθεί αποτελεσματική ανάλυση αναγκών για τον εντοπισμό των ειδικών αναγκών των ομάδων-στόχων και την αντιστοίχιση τους με τα προγράμματα που προσφέρονται.
4	Χαρτογράφηση ενδιαφερομένων και διευκόλυνση της συμμετοχής	Να εντοπιστούν οι φορείς, να αναζητηθούν οι συνεργασίες και να αναπτυχθούν συμπράξεις με εταίρους που συμβάλλουν στη διαδικασία αναβάθμισης των δεξιοτήτων των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης.
5	Προσαρμογή προγραμμάτων στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης	Να αναπτυχθούν προγράμματα με πραγματική επιπλέον αξία για τους ενήλικες μαθητές που θα διευκολύνουν τη συμμετοχή τους.
6	Σχεδιασμός προγραμμάτων με έμφαση στους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης	Να επιτευχθεί η εξοικείωση με το σχεδιασμό προγραμμάτων και την οργάνωση του αναλυτικού προγράμματος για τους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης.
7	Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων	Να αναζητηθεί και να υιοθετηθεί η θεωρία στην εκπαίδευση ενηλίκων σχετικά με τα μαθησιακά τους χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές προσεγγίσεις.
8	Εποπτεία, αξιολόγηση και βελτίωση στρατηγικών	Να γίνεται εποπτεία της στρατηγικής για τη διατήρηση της ποιότητας και τη συνεχή βελτίωση
9	Αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση	Να γίνεται συμμόρφωση με το Εθνικό και Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων.
10	Πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για οργανισμούς και εκπαιδευτές	Να συμφωνούν οι προσπάθειες και να ενσωματωθούν οι τεχνολογίες για έναν ψηφιακά επαρκή οργανισμό.
11	Παραδείγματα στρατηγικών για την εκπαίδευση ενηλίκων	Να δοθεί έμπνευση και ενθάρρυνση για την υιοθέτηση ενός καινοτόμου τρόπου σκέψης στην ανάπτυξη στρατηγικών.

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στις στρατηγικές εκπαίδευσης ενηλίκων

Ενότητα 1: Ορισμός Στρατηγικών Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Τι είναι η εκπαίδευση ενηλίκων;

Σύμφωνα με τον ορισμό της [UNESCO](#), η *Εκπαίδευση Ενηλίκων* είναι η «εκπαίδευση που στοχεύει ειδικά σε άτομα, τα οποία θεωρούνται ενήλικες από την κοινωνία στην οποία ανήκουν, ώστε να βελτιώσει τα τεχνικά ή επαγγελματικά τους προσόντα, να αναπτύξει περαιτέρω τις ικανότητες τους, να εμπλουτίσει τις γνώσεις τους, με σκοπό τη συμπλήρωση ενός επιπέδου επίσημης εκπαίδευσης ή την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων σε ένα νέο πεδίο ή την ανανέωση ή αναβάθμιση των γνώσεων τους σε ένα συγκεκριμένο πεδίο. Ο όρος περιλαμβάνει επίσης αυτό που αποκαλούμε δια βίου εκπαίδευση, επαναλαμβανόμενη εκπαίδευση ή εκπαίδευση δεύτερης ευκαιρίας».

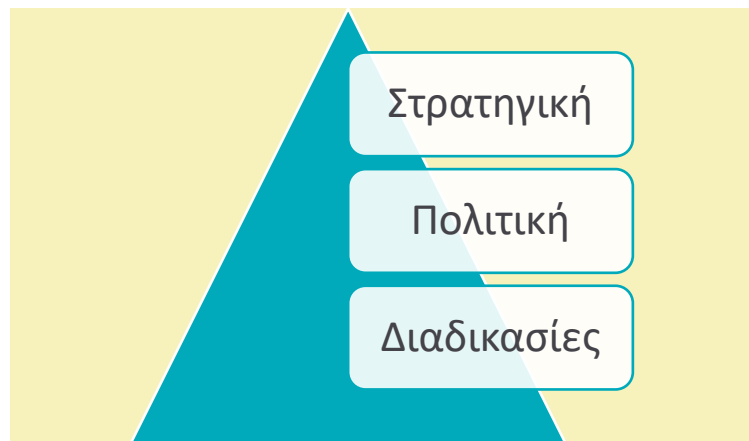
Χρήσιμη συμβουλή!

Πάντοτε πρέπει να συμβουλευέστε την αρμόδια υπηρεσία της χώρας σας σχετικά με τον ορισμό που έχει υιοθετηθεί, γιατί πιθανόν να διαφέρει σε κάθε κράτος!

Ο ορισμός του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, όπως αυτός παρατίθεται στο [Ψήφισμα του Συμβουλίου σχετικά με ένα ανανεωμένο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την εκπαίδευση των ενηλίκων](#) του 2011 είναι ο εξής: «Ο όρος Εκπαίδευση ή Μάθηση Ενηλίκων καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων στα πλαίσια επίσημης, ανεπίσημης και άτυπης μάθησης –γενικής ή επαγγελματικής– τις οποίες ακολουθούν οι ενήλικοι μετά την αρχική εκπαίδευση και κατάρτισή τους».

Τι είναι η στρατηγική εκπαίδευσης ενηλίκων;

Στρατηγική είναι ένα υψηλού επιπέδου πλάνο δράσης σχεδιασμένο για την επίτευξη ενός μακροχρόνιου ή συνολικού σκοπού, αλλά και οργανωτικών σκοπών και στόχων. Τα αποτελέσματα της στρατηγικής μπορούν να αξιολογηθούν μόνο μακροπρόθεσμα. Συνήθως

Σχήμα 1. Πλαίσιο Στρατηγικού Πλάνου

περιλαμβάνει το όραμα και την αποστολή του οργανισμού, ενώ ταυτόχρονα απαντά στην ερώτηση: «Γιατί το κάνετε αυτό;»

Πολιτικές είναι μια σειρά από κατευθυντήριες οδηγίες, πρότυπα, κανόνες και ρυθμίσεις που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται από τον οργανισμό, για να υποστηρίξουν την ορθολογιστική λήψη αποφάσεων για την εφαρμογή της στρατηγικής και με απώτερο σκοπό να διευκολύνουν και να στηρίξουν την επίτευξη των στόχων της εν λόγω στρατηγικής. Οι πολιτικές απαντούν στην ερώτηση «Πώς θα επιτευχθούν το όραμα και οι στόχοι σας;»

Διαδικασίες ή μέθοδοι είναι οι καθημερινές δράσεις και δραστηριότητες που υλοποιούν την πολιτική. Με άλλα λόγια, είναι οι τρόποι με τους οποίους ο οργανισμός επιτυγχάνει τους προκαθορισμένους στόχους του- «Τι κάνετε για να υλοποιηθεί η πολιτική;» Περιλαμβάνει εκπαίδευση και εργαλεία, μέσα και τεχνικές, καθώς και συγκεκριμένα βήματα που πρέπει να ακολουθηθούν.

Κάθε στρατηγική επιδιώκει το εγχείρημα των προκαθορισμένων στόχων (επίτευξη και επιτυχία). Το πρώτο καθήκον αφορά τον καθορισμό των επιθυμητών στόχων και αποτελεσμάτων. Μπορεί οι στόχοι που θέλετε να επιτύχετε μέσα στην επόμενη περίοδο να είναι συγκεκριμένοι ποσοτικοί (π.χ. συμμετοχή ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης) και ποιοτικοί στόχοι (π.χ. η προοπτική επαγγελματικής αναβάθμισης των μαθητών μετά από ένα πρόγραμμα). Το χρονικό πλαίσιο για το στρατηγικό σχεδιασμό είναι συνήθως 3-5 χρόνια (μακροπρόθεσμα), προσαρμοσμένο στο βραχυπρόθεσμο λειτουργικό πλάνο. Να λάβετε υπόψη ότι μια στρατηγική πρέπει να αναθεωρείται, να αξιολογείται και να βελτιώνεται συνεχώς, εάν κρίνεται απαραίτητο.

Είναι σημαντικός ο καθορισμός πρακτικών στόχων. Το μοντέλο SMART είναι πολύ χρήσιμο στη διαδικασία αυτή.

Specific (Συγκεκριμένο_

Measurable (Μετρήσιμο)

Achievable (Επιτεύξιμο)

Relevant (Σχετικό)

Time-bound (Χρονικά περιορισμένο)

Μελετήστε τα κεφάλαια του Εγχειριδίου και συμπληρώστε τους στρατηγικούς σας στόχους:

Στρατηγικός Στόχος 1

.....

.....

Στρατηγικός Στόχος 2

.....

.....

.....

.....

Στρατηγικός Στόχος 4

.....

.....

Γιατί ο σχεδιασμός στρατηγικών είναι σημαντικός στην εκπαίδευση ενηλίκων;

Ο τομέας της εκπαίδευσης ενηλίκων είναι κατακερματισμένος στην Ευρώπη. Υπάρχει σαφής έλλειψη περιεκτικών και καινοτόμων στρατηγικών ή πολιτικής σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Συνεπώς, είναι σημαντικό να δημιουργηθούν οι συνθήκες που θα υποστηρίξουν καλύτερα τον οργανισμό σας και τους ενήλικους μαθητές σας. Ο σχεδιασμός μιας συγκεκριμένης στρατηγικής για τον οργανισμό σας θα περιορίσει τον εξωτερικό κατακερματισμό του τομέα και, αναντίρρηση, θα σας βοηθήσει στις μελλοντικές σας δράσεις για την επίτευξη των επιθυμητών αποτελεσμάτων.

Ενότητα 2: Στρατηγικές, Προτεραιότητες και Υφιστάμενη Κατάσταση

Το πλαίσιο πολιτικής: στόχοι ΕΚ 2020 στην εκπαίδευση ενηλίκων

Ως πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων, πρέπει να γνωρίζετε για τοπικές πρωτοβουλίες και προτεραιότητες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει διάφορες στρατηγικές/ πολιτικές για την εκπαίδευση ενηλίκων και ειδικότερα των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης.

Το [πλαίσιο ΕΚ 2020](#) βασίζεται στην προσέγγιση της δια βίου μάθησης και προσφέρει ευκαιρίες ανάπτυξης βέλτιστων πρακτικών στην εκπαιδευτική πολιτική, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο.

Οι τέσσερις στόχοι που επιδιώκονται στο πλαίσιο ΕΚ 2020 είναι:

- να καταστεί η δια βίου μάθηση και η κινητικότητα πραγματικότητα.
- να βελτιωθεί η ποιότητα και η αποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- να προωθηθεί η ισότητα, η κοινωνική συνοχή και η ενεργή συμμετοχή στα κοινά.
- να ενισχυθεί η δημιουργικότητα και η καινοτομία, συμπεριλαμβανομένου του επιχειρηματικού πνεύματος, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα πιο συναφή σημεία αναφοράς που πρέπει να επιτευχθούν μέχρι το 2020 σε Ευρωπαϊκό επίπεδο περιλαμβάνουν:

- ο δείκτης των ατόμων ηλικίας 18-24 που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση πρέπει να είναι μικρότερο από 10%
- το 40% τουλάχιστον των ατόμων ηλικίας 30-34 ετών πρέπει να έχει ολοκληρώσει κάποιο κύκλο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- το 15% τουλάχιστον των ενηλίκων πρέπει να συμμετέχει σε δραστηριότητα μάθησης
- το 20% τουλάχιστον των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και το 6% των ατόμων ηλικίας 18-34 ετών με αρχική επαγγελματική κατάρτιση θα πρέπει να έχουν περάσει κάποιο διάστημα σπουδών ή κατάρτισης στο εξωτερικό
- το ποσοστό των εργαζόμενων πτυχιούχων (ηλικίας 20-34 ετών που διαθέτουν πτυχίο τουλάχιστον ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και που

ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους πριν από 1-3 χρόνια) πρέπει να είναι τουλάχιστον 82%

** Οι πιο πάνω στόχοι και σημεία αναφοράς αναφέρονται στη στρατηγική του 2020, ωστόσο αναμένεται να δημοσιευθεί σύντομα η νέα ανανεωμένη Ευρωπαϊκή ατζέντα για την επόμενη περίοδο. [Να ενημερώνεστε πάντοτε!](#)*

Ευθυγράμμιση με εθνικές στρατηγικές και προτεραιότητες

Μελετήστε τις εθνικές στρατηγικές και προτεραιότητες της χώρας σας, σκεφτείτε πώς μπορείτε να συμβάλετε σε αυτές και ζητήστε υποστήριξη! Οι κυβερνητικές υπηρεσίες μπορούν να σας παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες που αφορούν το συγκεκριμένο τομέα, τη χρηματοδότηση, και καθοδήγηση σχετικά με το εθνικό πλαίσιο προσόντων.

Αυτό θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων σας για την εκπαίδευση ενηλίκων και ο οργανισμός σας θα κερδίσει την εμπιστοσύνη και την αναγνώριση των εθνικών αρχών και του κοινού. Το να γνωρίζετε την υφιστάμενη κατάσταση και τις μελλοντικές επιδιώξεις της χώρας σας θα σας βοηθήσει να λάβετε καλύτερες αποφάσεις για το μέλλον.

Ερωτήσεις

Οι στόχοι και οι δραστηριότητες σας αντιστοιχούν με την εθνική στρατηγική και προτεραιότητες;

Πώς υπολογίζονται τα αποτελέσματα;

Χρήσιμη συμβουλή

Προσπαθήστε να εντοπίσετε υφιστάμενες πρακτικές, εργαλεία, πλατφόρμες και στατιστικά στοιχεία που είναι διαθέσιμα από την εθνική αρχή.

Μπορείτε να βρείτε γενικές πληροφορίες για τη συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση στη χώρα σας σε μεγάλες εκθέσεις διεθνών ερευνών ή άλλες μελέτες σε εθνικό επίπεδο:

- Έρευνα για την Εκπαίδευση Ενηλίκων ([AES](#))
- Παγκόσμια Έκθεση για την Εκπαίδευση και Εκμάθηση Ενηλίκων ([GRALE](#))
- Έρευνα για τη Συνεχή Επαγγελματική Κατάρτιση ([CVTS](#))
- Πρόγραμμα Διεθνούς Αξιολόγησης των Ικανοτήτων των Ενηλίκων ([PIAAC](#))

Ο ρόλος και η χρησιμότητα της εκπαίδευσης ενηλίκων

- Αντιμετώπιση φτώχειας
- Μείωση ανεργίας
- Ενίσχυση γραμματισμού, μαθηματικών γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων
- Προώθηση ισότητας
- Προώθηση μιας ανοικτής κοινωνίας
- Βελτίωση ποιότητας ζωής
- Εξάλειψη άλλων κοινωνικών ή οικονομικών προβλημάτων
- Προώθηση της εθνικής ανάπτυξης

* Μπορείτε επίσης να βρείτε χρήσιμες και συγκεκριμένες πληροφορίες για τη χώρα σας στο δίκτυο [Eurydice Network](#) (the Education Information Network in Europe) και στην πλατφόρμα [EPALE](#) (the Electronic Platform for Adult Learning in Europe).

Εντοπισμός ελλείψεων

Με τη βοήθεια των στοιχείων από τις έρευνες που είναι διαθέσιμες, βρείτε τους λόγους που οι υφιστάμενες προκλήσεις υπάρχουν στη χώρα σας. Αυτό θα σας βοηθήσει να αναλογιστείτε κριτικά την παρούσα κατάσταση του συγκεκριμένου τομέα στη χώρα σας και να επινοήσετε καινοτόμες ιδέες σχετικά με το πώς ο οργανισμός σας θα ενισχύσει τη συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση.

Βασικές ερωτήσεις

- Γιατί εμφανίζονται αυτές οι προκλήσεις;
- Ποιες συνθήκες ευθύνονται για τις προκλήσεις αυτές;
- Πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν;
- Γιατί δεν έχουν ακόμη λυθεί;

Ενότητα 3: Ρόλος και Θέση στην Αγορά

Ο ρόλος των ιδρυμάτων εκπαίδευσης ενηλίκων

Ως εκπαιδευτικό ίδρυμα, έχετε την ευθύνη της διαμόρφωσης του μέλλοντος της κοινωνίας και της οικονομίας, αναπτύσσοντας την πιο πολύτιμη της πηγή: το ανθρώπινο κεφάλαιο.

Η εκπαίδευση είναι μια συνεχής διαδικασία που δεν τελειώνει ποτέ. Ως πάροχος εκπαίδευσης ενηλίκων, είστε ο πρεσβευτής της ιδέας αυτής και επιδιώκετε να κρατήσετε ζωντανή τη φλόγα της μάθησης. Ωστόσο, όπως ήδη θα γνωρίζετε, πολλοί ενήλικες δεν είναι πρόθυμοι να συμμετέχουν σε οποιαδήποτε μορφή εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Ένα από τα καθήκοντα του παρόχου εκπαίδευσης ενηλίκων είναι να ενημερώνει το κοινό σχετικά με τη σημασία της εκπαίδευσης και τη διαθεσιμότητα των προγραμμάτων, που παρέχουν ποιότητα και σχετική κατάρτιση, αναπτύσσουν συγκεκριμένες δεξιότητες και ικανότητες των μαθητών, τους αξιολογούν και τους παρέχουν βοήθεια.

Ανταγωνισμός-Διαφοροποίηση

Παρόλη την κοινωνική συμβολή και επίδραση που πρόκειται να έχει ο οργανισμός σας, ο ανταγωνισμός είναι πάντοτε μια πρόκληση που πρέπει να αναλογιστείτε. Η συλλογή πληροφοριών για άλλους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων στην περιοχή σας ίσως σας βοηθήσει να αποφασίσετε για τη θέση σας στην αγορά. Η διαδικασία αυτή θα σας δώσει μια καλύτερη εικόνα σχετικά με:

- τις προσδοκίες των ενήλικων μαθητών
- επιτυχημένα ή αποτυχημένα παραδείγματα
- δυνατά και αδύνατα σημεία του οργανισμού σας
- το μοναδικό εμπορικό σας πλεονέκτημα
- υφιστάμενα προγράμματα και στρατηγικές

Πώς να συλλέξετε πληροφορίες για ανταγωνιστές

- Διαδικτυακή έρευνα
- Αναφορές
- Κοινωνικά δίκτυα
- Πελάτες
- Συνέδρια και συνεργασία με βιομηχανία
- Προηγούμενοι εργαζόμενοι
- Μέσα ενημέρωσης

Χρήσιμη συμβουλή!

Μάθετε από τους ανταγωνιστές σας, αλλά αποφύγετε την υπερανάλυση. Μπορείτε επίσης να λάβετε υπόψη μερικά επιτυχημένα παραδείγματα από άλλες/ παρόμοιες βιομηχανίες. Ίσως είναι χρήσιμο να δημιουργήσετε καινοτόμες ιδέες. Να επικεντρώνεστε πάντα στον οργανισμό σας.

Το κλειδί για κάθε επιχείρηση είναι να είναι *το χρυσόψαρο ανάμεσα σε ένα κοπάδι γατόψαρων*. Το να είσαι διαφορετικός σημαίνει να ξεχωρίζεις από τον ανταγωνισμό, να ελκύεις περισσότερη προσοχή από τους πελάτες, να δημιουργείς και να ενισχύεις το μερίδιο αγοράς σου.

Τι κάνει τον οργανισμό σου διαφορετικό; Η πρόσβαση σε προηγμένες τεχνολογίες, οι ικανοί εκπαιδευτές σου, οι δημιουργικές σου ιδέες, το εξειδικευμένο σου πρόγραμμα, οι εγκαταστάσεις σου, η κινητικότητα των μαθητών σου; Μήπως η στήριξη μαζί με την παροχή εκπαίδευσης, το δίκτυο ενδιαφερομένων σου, οι διασυνδέσεις σου με εργοδότες;

Τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής οφείλονται στην έλλειψη ενδιαφέροντος των μαθητών να μάθουν ή στο ότι τα προγράμματα που προσφέρονται δεν είναι ελκυστικά;

Χρήσιμη συμβουλή!

Η διαφοροποίηση σου δίνει συχνά τη δυνατότητα να χρεώσεις υψηλή τιμή για τις υπηρεσίες σου. Βέβαια, ίσως απαιτείται και υψηλότερο «κόστος» για να παρέχεις ένα μοναδικό προϊόν ή υπηρεσία.

Επιπρόσθετες πηγές

- Ευρωπαϊκή Πολιτική Συνεργασία (Πλαίσιο ΕΚ 2020):
https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-framework_el
- EPAL – Ηλεκτρονική πλατφόρμα εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρώπη:
<https://epale.ec.europa.eu/el>
- Eurydice: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

Κεφάλαιο 2: Προφίλ και χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης

Ενότητα 1: Ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης

Ποιοι είναι οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης;

Όσον αφορά την επίσημη εκπαίδευση τους, οι ενήλικες με πιστοποίηση έως την κατώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ([ISCED 0-2](#)) θεωρούνται χαμηλής ειδίκευσης. Η άποψη αυτή υιοθετήθηκε από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού της Eurostat (LFS).

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, οι ενήλικες που πήραν βαθμολογία επιπέδου 1 στα τεστ [γραμματισμού](#) και [μαθηματικών γνώσεων](#) του Διεθνούς Προγράμματος Αξιολόγησης των Ικανοτήτων των Ενηλίκων (PIAAC- Programme for the International Assessment of Adult Competencies) θεωρούνται χαμηλής ειδίκευσης. Ο ορισμός αυτός βασίζεται στις νοητικές τους δεξιότητες και τις δεξιότητες επεξεργασίας πληροφοριών, παρά στο επίσημο μορφωτικό τους επίπεδο.

Ο Διεθνής Οργανισμός Εργασίας (ILO) προτείνει μια διαφορετική ταξινόμηση σύμφωνα με την εργασία των ενηλίκων. Σύμφωνα με τη [Διεθνή Τυποποιημένη Ταξινόμηση Επαγγελμάτων του 2008](#) (ISCO-08), οι ενήλικες που εργάζονται σε στοιχειώδεις εργασίες (ομάδα 9), παρόλο που μπορεί να έχουν μορφωτικό επίπεδο ISCED 3 ή πιο πάνω, θεωρούνται χαμηλής ειδίκευσης.

Έλλειψη δεξιοτήτων

Οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης συνήθως παρουσιάζουν χαμηλά επίπεδα γραμματισμού, μαθηματικών γνώσεων και ψηφιακών δεξιοτήτων. Η ανάπτυξη του γραμματισμού αποτελεί τη βάση για περαιτέρω μαθησιακή και γλωσσική επαφή. Οι μαθηματικές γνώσεις αφορούν την εφαρμογή μαθηματικής σκέψης και την επίλυση προβλημάτων σε καθημερινές καταστάσεις. Η ψηφιακή ικανότητα περιλαμβάνει την σίγουρη

Οκτώ Βασικές Ικανότητες Δια Βίου Μάθησης (σύμφωνα με το

[Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#))

1. Γραμματισμού (γραφή και ανάγνωση)
2. Πολυγλωσσίας
3. Μαθηματικών, θετικών επιστημών, την τεχνολογίας και μηχανικής
4. Ψηφιακή ικανότητα
5. Προσωπική, κοινωνική και μεταγνωστική (learning to learn)
6. Ικανότητα ως πολίτη
7. Επιχειρείν
8. Πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης

και υπεύθυνη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών για σκοπούς μάθησης, εργασίας και συμμετοχής στην κοινωνία.

Ιδρύματα εκπαίδευσης και κατάρτισης καλούνται να σχεδιάσουν προγράμματα που προσφέρουν τις δεξιότητες που απαιτεί η αγορά εργασίας. Όπως παρατίθεται στην Ατζέντα Νέων Δεξιοτήτων για την Ευρώπη, σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, «οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης πρέπει να λάβουν στήριξη, ώστε να βελτιώσουν το επίπεδο γραμματισμού τους, τις μαθηματικές τους γνώσεις και τις ψηφιακές τους δεξιότητες και – όπου είναι δυνατό – να αναπτύξουν μια ευρύτερη σειρά δεξιοτήτων, που να οδηγεί σε πιστοποιητικό ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή ισοδύναμο τίτλο».

Χρήσιμη πληροφορία

Περίπου το ένα πέμπτο των Ευρωπαίων ενηλίκων αντιμετωπίζει δυσκολίες στη βασική ανάγνωση και γραφή, στα μαθηματικά και στη χρήση ψηφιακών εργαλείων στην καθημερινότητά τους.

Εκπαιδευτικό υπόβαθρο

Ίσως η σπουδαιότερη πρόκληση είναι η συμμετοχή των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης στην εκπαίδευση και κατάρτιση και η παροχή κινήτρου. Πρέπει να έχετε υπόψη σας ότι οι περισσότεροι από αυτούς δεν έχουν θετικά βιώματα από προηγούμενες μαθησιακές εμπειρίες. Πιθανόν να μη φαντάζονται τον εαυτό τους να διαπρέπει σε μια τάξη. Ένωσαν κατώτεροι παλαιότερα, απογοητευμένοι, ή ανίκανοι να επιτύχουν ακαδημαϊκά.

Χρήσιμη πληροφορία

Περίπου 22% των Ευρωπαίων ενηλίκων έφτασαν το πολύ στην κατώτερη βαθμίδα δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Δυνατά και αδύνατα σημεία

Παρόλη την έλλειψη ορισμένων σημαντικών δεξιοτήτων, οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης ίσως διαθέτουν άλλες πολύτιμες δεξιότητες σε διάφορους τομείς. Δημοφιλείς δεξιότητες όπως η επικοινωνία ως αντιπρόσωπος πωλήσεων ή εξειδικευμένες δεξιότητες, όπως η ξυλουργική, εξασφαλίζουν στους ενήλικες εργασιακή ασφάλεια και αξιοπιστία. Επιπλέον, η μακροχρόνια εργασιακή τους

πείρα ίσως τους έχει εξοπλίσει με δεξιότητες ισότιμες με επίσημα προσόντα και τελικά να μην είναι καθόλου ευάλωτοι.

Ωστόσο, εάν η εκπαίδευση και κατάρτιση δε λάβουν υπόψη την ανεπάρκεια των ενηλίκων αυτών σε ορισμένους τομείς και δεν καταφέρουν να ανταποκριθούν στις ανάγκες και προσδοκίες τους, ίσως τους οδηγήσουν σε δυσарέσκεια ή απογοήτευση. Εάν έχετε επίγνωση των δυνατών και αδύνατων σημείων τους, τότε τα προγράμματά σας θα ανταποκριθούν σε μεγαλύτερο βαθμό στην πραγματικότητα τους.

Ενότητα 2: Αναγνώριση Ενηλίκων Χαμηλής Ειδίκευσης

Ομάδες - στόχοι

Δε μπορείτε να αναγνωρίσετε και να προσεγγίσετε εύκολα μια ομάδα ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης. Τα χαρακτηριστικά, οι ανάγκες και τα εκπαιδευτικά τους εμπόδια παραμένουν σε μεγάλο βαθμό άγνωστα και διαφέρουν από χώρα σε χώρα. Για να αποκαλυφθούν όλα αυτά, χρειάζεται μια πιο προσεκτική ματιά. Κάθε ομάδα έχει τις δικές της ανάγκες και εμπόδια στη συμμετοχή, για αυτό πρέπει να αντιμετωπίζεται ανάλογα.

Οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης είναι συνήθως ομάδες περιθωριοποιημένου πληθυσμού. Η έγκαιρη αναγνώριση της ομάδας – στόχου σας θα σας βοηθήσει να εστιάσετε τις δράσεις σας προς τη σωστή κατεύθυνση.

Χρήσιμη πληροφορία

Στην Ευρώπη, δεν υπάρχει ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση ενηλίκων! Αυτό σημαίνει ότι μερικές ομάδες ατόμων έχουν συνεχώς λιγότερη συμμετοχή από άλλους. Στην πραγματικότητα, δίνονται λιγότερες ευκαιρίες σε όσους τις χρειάζονται περισσότερο.

Πιθανές ειδικές ομάδες

Ποιες ομάδες μπορεί να αποτελούν τους υποψήφιους μαθητές σας; Σημειώστε αυτούς που ισχύουν στην περίπτωση σας:

- ☐ NEET (Εκτός εκπαίδευσης, απασχόλησης ή κατάρτισης)
- ☐ Άνεργοι με προσόντα χαμηλού επιπέδου
- ☐ Μεγαλύτεροι ηλικιακά εργαζόμενοι (45-64 χρονών)
- ☐ Ευρωπαίοι και μη Ευρωπαίοι μετανάστες
- ☐ Πρόσφυγες και αιτούντες άσυλο
- ☐ Φυλακισμένοι
- ☐ Άτομα με αναπηρίες
- ☐ Ρομά
- ☐ Αυτοεργοδοτούμενοι
- ☐ Εργοδοτούμενοι με χαμηλό εισόδημα
- ☐ Προσωπικό εκπαίδευσης ενηλίκων
- ☐ Όσοι διέκοψαν τη σχολική τους φοίτηση
- ☐ Συγκεκριμένο επάγγελμα
- ☐ Άλλο.....
- ☐ Άλλο.....

Προφίλ των ομάδων – στόχων

Ετοιμάστε μια σύντομη περιγραφή των ομάδων – στόχων σας. Οι περιγραφές δεν πρέπει να είναι εκτενείς, αλλά συγκεκριμένες. Για παράδειγμα: *«Βασικό μας κοινό είναι οι πολιτικοί πρόσφυγες, κυρίως από τις χώρες της Μέσης Ανατολής, που ζουν σε προσφυγικά κέντρα. Είναι μορφωμένοι, αλλά δε γνωρίζουν καλά τη γλώσσα της χώρας υποδοχής. Επιθυμούν να ξεκινήσουν μια νέα, ασφαλή ζωή αλλού, αφού δεν μπορούν να πάνε πίσω στη χώρα τους.»* Προσπαθήστε να απαντήσετε τις ακόλουθες ερωτήσεις:

Περιγραφή ομάδας – στόχου

- ✓ Τι τους ενώνει;
- ✓ Πού ζουν;
- ✓ Ποιο είναι το υπόβαθρο τους;
- ✓ Τι θέλουν να επιτύχουν;
- ✓ Ποιες είναι οι προοπτικές και οι επιδιώξεις τους;
- ✓ Ποια είναι η κουλτούρα και οι ηθικές τους αξίες;
- ✓ Ποιο είναι το επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων τους;
- ✓ Ποια είναι τα δυνατά τους σημεία;

Το *Κεφάλαιο 3* παρέχει βασικές συμβουλές για τον τρόπο διεξαγωγής μιας ανάλυσης αναγκών, που θα δώσει αναλυτικές πληροφορίες για την τωρινή τους κατάσταση και τις ανάγκες τους.

Προφίλ των ομάδων – στόχων

Κάθε ομάδα ενηλίκων αντιμετωπίζει διαφορετικά εμπόδια στη συμμετοχή της στην εκπαίδευση. Η κοινωνικοοικονομική τους πραγματικότητα συχνά δε λαμβάνεται υπόψη από τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων. Έτσι, δεν εξασφαλίζεται η διευκόλυνση στη συμμετοχή. Η επίγνωση των εμποδίων καθιστά ευκολότερη την εύρεση λογικών λύσεων και τρόπων στήριξής τους.

Στη συνέχεια, ακολουθεί μια εκτενής λίστα συνηθισμένων εμποδίων και ελλείψεων που έχουν οι ενήλικοι μαθητές. Προσπαθήστε να αναγνωρίσετε τα εμπόδια των ομάδων – στόχων σας (σημειώστε τα κουτιά που ισχύουν). Μπορείτε να εντοπίσετε άλλα μαθησιακά εμπόδια;

Περιστασιακά εμπόδια: αυτά τα εμπόδια σχετίζονται με δυσμενείς συνθήκες ζωής, π.χ. άλλες ευθύνες:

- ☐ βεβαρημένο εργασιακό πρόγραμμα
- ☐ οικογενειακές υποχρεώσεις
- ☐ κακή οικονομική κατάσταση
- ☐ έλλειψη διαθέσιμων υπηρεσιών φροντίδας παιδιών
- ☐ περιορισμένες επιλογές μεταφορικών μέσων

Ιδρυματικά εμπόδια: αυτά τα εμπόδια περιλαμβάνουν διοικητικές δυσκολίες:

- ☐ ανεπαρκής σχεδιασμός ή εφαρμογή του προγράμματος
- ☐ υψηλό κόστος συμμετοχής στην εκπαίδευση
- ☐ μη βολικός προγραμματισμός και ωράριο του προγράμματος
- ☐ έλλειψη ποικιλίας στα προγράμματα που προσφέρονται
- ☐ αδυναμία πρόσβασης σε προγράμματα που θα ικανοποιούσαν τις ανάγκες τους
- ☐ έλλειψη προσόντων για εγγραφή σε προγράμματα της επιλογής τους

Ψυχολογικά εμπόδια: αυτά τα εμπόδια σχετίζονται με τη στάση των ενηλίκων στη μάθηση:

- ☐ έλλειψη κινήτρου και αποφασιστικότητας
- ☐ αποθαρρυντικές προηγούμενες εμπειρίες
- ☐ προβλήματα ηλικίας ή υγείας
- ☐ περιορισμένος ελεύθερος χρόνος για εκπαίδευση
- ☐ πίεση από ομότιμους
- ☐ μαθησιακές συνήθειες (ή έλλειψη τους)
- ☐ αναβλητικότητα και τεμπελιά
- ☐ έλλειψη επαγγελματικών στόχων

Ακαδημαϊκά εμπόδια: αυτά τα εμπόδια σχετίζονται έντονα με την έλλειψη δεξιοτήτων και γνώσεων των ενηλίκων:

- ☐ ανεπαρκείς γλωσσικές ή μαθηματικές δεξιότητες
- ☐ περιορισμένες ψηφιακές δεξιότητες που ίσως εμποδίζουν τους ενήλικες να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με τη διαθέσιμη εκπαίδευση και που συνήθως συνδυάζονται με αδυναμία πρόσβασης στο διαδίκτυο ή σε ψηφιακές συσκευές.

Πολιτισμικά και κοινωνικοοικονομικά εμπόδια: αυτά τα εμπόδια σχετίζονται συνήθως με πολιτισμικές αξίες, άγραφους κανόνες, στερεότυπα και προκαταλήψεις:

- ☐ οι γυναίκες δεν αναμένεται να εργάζονται ή να μορφώνονται
- ☐ οι άνθρωποι πρέπει να αποκτήσουν οικογένεια σε νεαρή ηλικία
- ☐ η εκπαίδευση δε χαίρει εκτίμησης
- ☐ έλλειψη στήριξης και ενθάρρυνσης από τον εργοδότη

Ενότητα 3: Η προσέγγιση Τριών Σταδίων των Διαδρομών Αναβάθμισης Δεξιοτήτων

Οι Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων είναι μια Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία που δίνει στα άτομα μια δεύτερη ευκαιρία να καλλιεργήσουν βασικές δεξιότητες. Δομείται σε τρία στάδια που βοηθούν τους ενήλικες να έχουν πρόσβαση σε ποιοτικές μαθησιακές ευκαιρίες.

1. Αξιολόγηση δεξιοτήτων

Αυτό το στάδιο επιτρέπει στους ενήλικες **να αναγνωρίσουν τις υφιστάμενες δεξιότητες τους** και τις ανάγκες αναβάθμισης τους. Ίσως είναι μια μορφή «ελέγχου των δεξιοτήτων»: μια κατάσταση των δεξιοτήτων του ατόμου που μπορεί να αποτελέσει τη βάση για το σχεδιασμό μιας ειδικά προσαρμοσμένης εκπαιδευτικής πρότασης.

2. Προσφοράς μάθησης

Ο δικαιούχος θα λάβει μια πρόταση για **εκπαίδευση και κατάρτιση** που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες που εντοπίστηκαν από την αξιολόγηση δεξιοτήτων. Η πρόταση πρέπει να έχει στόχο την ενίσχυση του μαθηματικού γραμματισμού ή των ψηφιακών δεξιοτήτων ή να δίνει τη δυνατότητα εξέλιξης προς υψηλότερα προσόντα, που να συμβαδίζουν με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

3. Επικύρωση και αναγνώριση

Οι **δεξιότητες** που θα έχει αποκτήσει ο δικαιούχος **θα επικυρωθούν και θα αναγνωριστούν.**

Επιπρόσθετες πηγές:

- Διαδρομές Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1224>
- Ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1223&langId=en>
- Βασικές Ικανότητες της Δια Βίου Μάθησης: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604%2801%29>
- Εκπαίδευση ενήλικων μαθητών: Γεφυρώνοντας τα Χαρακτηριστικά των Μαθητών και τις Εκπαιδευτικές Επιστήμες: <https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-981->

Κεφάλαιο 3: Διεξαγωγή ανάλυσης αναγκών

Ενότητα 1: Συλλογή Πληροφοριών

Μέσα συλλογής πληροφοριών

Στο προηγούμενο κεφάλαιο τονίσαμε τη σημασία εντοπισμού των αναγκών της ομάδας - στόχου σας. Έχετε επίσης αποκτήσει μια καλή αντίληψη των πιθανών εμποδίων συμμετοχής των ενηλίκων στην εκπαίδευση. Τώρα χρειάζεται να εντοπίσετε ποιες είναι οι πραγματικές τους απαιτήσεις από τα προγράμματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ένας αποτελεσματικός τρόπος περιορισμού των εμποδίων στη συμμετοχή των ενηλίκων είναι η προσαρμογή των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στις ανάγκες τους. Συνεπώς, μια προηγούμενη ανάλυση αναγκών είναι υποχρεωτική.

Πώς μπορείτε να προσεγγίσετε τους ενήλικους μαθητές για να συλλέξετε αυτές τις πληροφορίες; Να έχετε πάντα υπόψη σας ότι οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης ίσως να μην είναι εξοικειωμένοι με τα σύγχρονα μέσα συλλογής πληροφοριών (π.χ. διαδικτυακά ερωτηματολόγια) λόγω έλλειψης βασικών ψηφιακών δεξιοτήτων. Πρέπει να προσαρμοστείτε στην πραγματικότητα τους και να σκεφτείτε δημιουργικά. Για παράδειγμα, η έρευνα PIAAC (Διεθνές Πρόγραμμα Αξιολόγησης των Ικανοτήτων των Ενηλίκων) που διεξήχθη από τον ΟΟΣΑ, χρησιμοποιεί ένα συνδυασμό έντυπων και ηλεκτρονικών μορφών αξιολόγησης. Μπορείτε, επίσης, να χρησιμοποιήσετε τα αποτελέσματα άλλων συναφών εθνικών ερευνών (π.χ. AES, PIAAC, GRALE, κ.α.) Βέβαια, σε αυτό το στάδιο, θέλετε να έχετε μια καλύτερη εικόνα για τις συγκεκριμένες ομάδες-στόχους σας.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Διαθέτουν ηλεκτρονική συσκευή; Μπορούν να τη χρησιμοποιήσουν για να απαντήσουν ένα ερωτηματολόγιο;
- Πώς μπορείτε να τους δώσετε ένα έντυπο ερωτηματολόγιο;
- Μπορείτε να προσεγγίσετε έναν οργανισμό ή ένα σύλλογο που σχετίζεται με αυτούς;
- Μπορείτε να αναθέσετε αυτή την εργασία σε έναν εξωτερικό εταίρο;
- Μήπως οι τηλεφωνικές έρευνες είναι πιο αποτελεσματικές στη συγκεκριμένη περίπτωση;

Παραδείγματα διαγνωστικών εργαλείων για τη συλλογή πληροφοριών

Ποσοτικά

- Ερωτηματολόγια πρόσωπο με πρόσωπο
- Διαδικτυακή έρευνα
- Τηλέφωνο
- Ηλεκτρονικό μήνυμα
- Αρχειακές έρευνες και αναφορές

Ποιοτικά

- Συνεντεύξεις πρόσωπο με πρόσωπο
- Διαδικτυακά φόρουμ και κοινότητες
- Ομάδες εστίασης

Υποβολή των σωστών ερωτήσεων

Ποια είναι τα επιθυμητά αποτελέσματα; Η υποβολή των σωστών ερωτήσεων οδηγεί σε σαφείς και ξεκάθαρες πληροφορίες. Σκοπός σας είναι να διευκολύνετε όσο το δυνατόν περισσότερο τη συμμετοχή και την ολοκλήρωση των προγραμμάτων από τους ενήλικους μαθητές, ώστε να μην διακόψουν τη φοίτηση.

Σωστή διατύπωση ερωτήσεων:

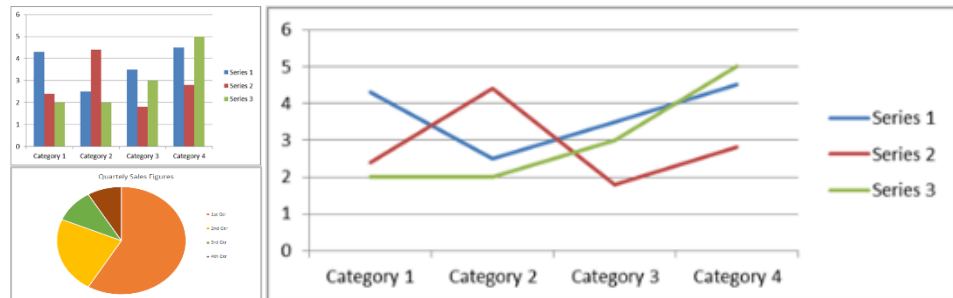
- ✓ Ο αριθμός των ερωτήσεων πρέπει να είναι κατάλληλος. Πρέπει να αποφεύγονται οι αχρείαστες ερωτήσεις και εάν υπάρχουν επαναλήψεις, συνιστάται η απλοποίηση τους όσο το δυνατόν περισσότερο.
- ✓ Είναι προτιμότερο οι ερωτήσεις να είναι κλειστού τύπου και να αφορούν περιορισμένο αριθμό κατηγοριών ή να καταλήγουν σε μια άμεση απάντηση.
- ✓ Η διατύπωση των ερωτήσεων πρέπει να είναι απλή και σε γλώσσα κατανοητή για τα άτομα που συμμετέχουν στη συνέντευξη. Να είναι επίσης ακριβής, χωρίς ασάφειες ή διπλά νοήματα.
- ✓ Το περιεχόμενο των ερωτήσεων πρέπει να εκφράζει ακριβώς τι εννοεί και να έχει το ίδιο νόημα για όλους.
- ✓ Οι ερωτήσεις πρέπει να υποβάλλονται με θετική και όχι αρνητική εκφορά και να αποφεύγουν τη διπλή άρνηση.
- ✓ Το περιεχόμενο των ερωτήσεων πρέπει να είναι εύστοχο, ώστε όσοι συμμετέχουν στη συνέντευξη να μπορούν να απαντήσουν.

- ✓ Οι ερωτήσεις δεν πρέπει να προχωρούν σε οποιαδήποτε αξιολόγηση και φυσικά να μην υποδεικνύουν τη λογική της απάντησης.
- ✓ Οι ερωτήσεις δεν πρέπει να είναι αδιάκριτες, πολύ προσωπικές ή να οδηγούν σε προβλέψιμη απάντηση.

Ανάλυση πληροφοριών

Αφού συλλέξετε τις πληροφορίες, πρέπει να αξιολογήσετε τα αποτελέσματα. Πρέπει να προχωρήσετε σε τεχνική ανάλυση, ώστε οι πληροφορίες να έχουν νόημα και να καταλήξετε σε ουσιαστικά συμπεράσματα. Σκοπός της συλλογής πληροφοριών δεν είναι να ετοιμάσετε μια εκτενή αναφορά, ούτε ένα ερευνητικό άρθρο. Δε χρειάζεται να κάνετε σύνθετη ανάλυση. Σας ενδιαφέρουν μόνο τα πιο σημαντικά ευρήματα που θα σας δώσουν τη δυνατότητα να προσαρμόσετε την πρότασή σας στις ανάγκες των ενήλικων μαθητών.

Υπάρχει μια ποικιλία εργαλείων εντός και εκτός διαδικτύου που μπορούν να σας βοηθήσουν να

παρουσιάσετε και να οπτικοποιήσετε τα αποτελέσματα. Μπορείτε να φτιάξετε διαγράμματα και γραφήματα με τη χρήση απλών λογισμικών όπως MS Excel. Άλλα προγράμματα στο διαδίκτυο μπορούν να σας βοηθήσουν τόσο να συλλέξετε όσο και να αναλύσετε τα δεδομένα σας (π.χ. Google Forms, SurveyMonkey). Η οπτικοποίηση των αποτελεσμάτων θα σας βοηθήσει να παρατηρήσετε τις τάσεις και τις πιο κοινές απαιτήσεις των συμμετεχόντων.

Ενότητα 2: Ανταπόκριση στις ανάγκες

Αντιστοίχιση αναγκών και προσφορών

Γιατί διεξάγετε μια ανάλυση αναγκών; Ίσως έχετε ακούσει τον όρο έρευνα αγοράς στον τομέα των επιχειρήσεων. Η έρευνα αγοράς είναι απαραίτητη για τις επιχειρήσεις για να κατανοήσουν την αγορά – στόχο τους, εάν θέλουν να παρέχουν

ρεαλιστικές λύσεις. Οι σύμβουλοι επιχειρήσεων συμβουλεύουν να γίνεται συχνή έρευνα στην αγορά, να συμβαδίζουν οι επιχειρήσεις με τις παρούσες τάσεις και να διατηρούν την ανταγωνιστικότητά τους. Αυτό ισχύει και για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και δημόσια ιδρύματα που επιδιώκουν να έχουν ουσιώδη κοινωνική συμβολή. Ως ίδρυμα εκπαίδευσης ενηλίκων, στόχος σας είναι να παρέχετε δυνατές εκπαιδευτικές λύσεις στους ενήλικους μαθητές.

Ως σημείο αφετηρίας, μπορεί να ληφθεί υπόψη μια θεμελιώδης ταξινόμηση που διαχωρίζει τα δυο είδη αναγκών:

✓ Αντικειμενικές ανάγκες

Είναι οι ανάγκες που προέρχονται από τις κοινωνικές, πολιτικές και εκπαιδευτικές συνθήκες των μαθητών (χώρα προέλευσης, μορφωτικό επίπεδο, επάγγελμα, ηλικία, γλώσσες, κ.α.), το επίπεδο γνώσεων ή προηγούμενη κατάρτιση και τους επιθυμητούς στόχους σε οποιοδήποτε επίπεδο (προσωπικό, επαγγελματικό, ακαδημαϊκό κ.α.) Οι αντικειμενικές ανάγκες δίνουν τη δυνατότητα εστίασης στο πεδίο και στον σχεδιασμό του περιεχομένου του εκπαιδευτικού προγράμματος.

✓ Υποκειμενικές ανάγκες

Είναι οι ανάγκες των ενήλικων μαθητών που συνδέονται με γνωστικές και συναισθηματικές πτυχές και επεμβαίνουν, άμεσα ή έμμεσα στην εκπαιδευτική διαδικασία (π.χ. πώς οι μαθητές επεξεργάζονται τις πληροφορίες, πώς οργανώνουν το περιβάλλον τους και πώς αλληλοεπιδρούν με αυτό, η ικανότητα τους να ανέχονται ασαφείς καταστάσεις και να παίρνουν ρίσκα στη μαθησιακή διαδικασία, η στάση τους απέναντι σε νέες γνώσεις, οι μαθησιακοί τους τρόποι κ.α.).

Έχετε λάβει υπόψη τα πιο κάτω;

- Οι ενήλικες έχουν πολλές ευθύνες που πρέπει να ισορροπήσουν έναντι των μαθησιακών τους απαιτήσεων.
- Οι μεγαλύτεροι ηλικιακά ενήλικες ίσως νιώσουν άβολα σε μια τάξη με νεότερους μαθητές και για αυτό το μαθησιακό περιβάλλον πρέπει να ενστερνιστεί την πολύτιμη συμβολή τους.
- Κακές προηγούμενες εμπειρίες στην εκπαίδευση ίσως εκδηλωθούν μέσα από συναισθήματα όπως χαμηλή αυτοεκτίμηση, φόβος ή ανεπάρκεια. Ένας καλός τρόπος να περιοριστεί αυτό το εμπόδιο είναι να τονιστούν οι λόγοι εγγραφής και αποσύνδεσης με προηγούμενες αποτυχίες.

- Οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης δεν έχουν συνήθως υψηλή ικανότητα ανοχής των ασαφών καταστάσεων, ούτε παίρνουν ρίσκα στη μαθησιακή διαδικασία.
- Οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης ίσως εμφανίσουν υψηλά επίπεδα άγχους ή μειωμένη αυτοεκτίμηση ή αυτοπεποίθηση για τη μάθηση.

Διαθεσιμότητα πηγών

Μόλις εντοπίσετε τις ανάγκες και τις συνθήκες των ενήλικων μαθητών σας, πρέπει να ετοιμάσετε ένα πλάνο με τη χρήση των διαθέσιμων πηγών του οργανισμού σας για να ανταποκριθείτε στις απαιτήσεις. Ποιες πηγές είναι διαθέσιμες στο παρόν στάδιο;

Παραδείγματα πηγών

- Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση απαιτεί ηλεκτρονικές συσκευές, λογαριασμούς για πλατφόρμες, το κατάλληλο λογισμικό, εκπαίδευση στους εκπαιδευτές κ.α.
- Η φυσική παρουσία απαιτεί εγκαταστάσεις, τεχνολογικές υποδομές κ.α.
- Η επιμόρφωση ενηλίκων απαιτεί συγκεκριμένες δεξιότητες, πρακτικές και προσεγγίσεις διδασκαλίας κ.α.

Συνεπώς, χρειάζεται να βεβαιωθείτε ότι ο οργανισμός σας είναι έτοιμος να προσφέρει ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, που θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ενήλικων μαθητών. Προσπαθήστε να σκεφτείτε όλες τις απαραίτητες πηγές και συμπληρώστε τον πιο κάτω πίνακα:

Ανθρώπιν ο Κεφάλαιο	Εγκαταστάσεις	Οικονομικές	Τεχνολογικές – Ψηφιακές	Εκπαιδευτικές – Πνευματικές	Σχεσιακές

Κινητικότητα πηγών

Έχετε συνειδητοποιήσει ότι ίσως ο οργανισμός σας δε διαθέτει όλες τις απαραίτητες πηγές, ώστε να ανταποκριθεί επαρκώς στις ανάγκες των ενήλικων μαθητών χαμηλής ειδίκευσης. Ίσως επίσης αναγνωρίζετε ότι η κινητοποίηση όλων αυτών των πηγών δεν είναι οικονομικά βιώσιμη. Η κινητοποίηση πηγών περιλαμβάνει έξοδα, τα οποία θα πρέπει να αντιστοιχούν με κέρδος.

Οι πηγές πάντοτε θα είναι λιγοστές και δε χρειάζεται να ανησυχείτε γι' αυτό. Το κλειδί είναι να κινητοποιήσετε υφιστάμενες πηγές, για να παράγετε αξία για τους ενήλικους μαθητές και να δημιουργήσετε νέες. Σε αυτή τη διαδικασία, πρέπει να είστε δημιουργικοί και καινοτόμοι.

Επιπρόσθετες Πηγές

Ανάλυση Αναγκών και Σχεδιασμός Προγράμματος για την Εκπαίδευση Ενηλίκων:
<https://library.oapen.org/viewer/web/viewer.html?file=/bitstream/handle/20.500.12657/29456/9783847403562.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Κεφάλαιο 4: Χαρτογράφηση ενδιαφερομένων και διευκόλυνση συμμετοχής

Ενότητα 1: Χαρτογράφηση Ενδιαφερομένων

Βασικοί ενδιαφερόμενοι και ο ρόλος τους

Διάφοροι ενδιαφερόμενοι φορείς μπορούν να συμβάλουν σε διάφορα στάδια της στρατηγικής σας, ώστε να μεγιστοποιήσετε τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τη δια βίου μάθηση επισημαίνει τη σημασία της συνεργασίας με επιχειρήσεις, κοινωνικούς εταίρους και ενδιαφερόμενους σε Ευρωπαϊκό, εθνικό και τοπικό επίπεδο.

Βασικοί ενδιαφερόμενοι στο πεδίο της εκπαίδευσης ενηλίκων:

Υπουργεία/ κυβερνητικοί φορείς/τοπικές αρχές: Σε πολλά κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, οι εθνικές ευθύνες και πρωτοβουλίες που αφορούν την εκπαίδευση ενηλίκων διαχωρίζονται συνήθως σε διάφορους δημόσιους φορείς. Προσπαθήστε να εντοπίσετε αυτούς τους φορείς στη χώρα σας και να δείτε πώς μπορούν να βοηθήσουν τον οργανισμό σας.

Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: Τα πανεπιστήμια θεωρούνται πηγές γνώσης. Παρόλες τις γνώσεις που προσφέρουν στον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων γενικότερα, ίσως δεχθούν ένα διαφορετικό είδος συνεργασίας. Υποψήφιοι ενδιαφερόμενοι στις μικρές κοινότητες τους μπορεί να είναι και τα ερευνητικά κέντρα και οι μαθητικές οργανώσεις.

Επιχειρήσεις: Οι επιχειρήσεις είναι συνήθως ο επιθυμητός προορισμός των ενήλικων μαθητών. Συνεπώς, μπορούν να σας δώσουν σημαντικές πληροφορίες για τις τρέχουσες απαιτήσεις τους και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Δεν μπορείτε να τις αποκλείσετε από το δίκτυο σας.

Οργανισμοί νεολαίας/κοινωνικές ομάδες/ΜΚΟ: αυτοί οι οργανισμοί συνήθως δουλεύουν με συγκεκριμένες ομάδες ενηλίκων. Έχουν το δίκτυο ομάδων τους, το οποίο εκπαιδεύουν ή καταρτίζουν.

Συμβουλευτικοί οργανισμοί/ Υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού/Γραφεία εύρεσης εργασίας: Ο επαγγελματικός προσανατολισμός είναι απαραίτητος για την επιτυχημένη αναβάθμιση των δεξιοτήτων των ενηλίκων

χαμηλής ειδίκευσης. Χρειάζονται τις συμβουλές ενός ειδικού σχετικά με τις προοπτικές της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων: μια οριζόντια συνεργασία ίσως είναι ένας εξαιρετικός τρόπος να ανταλλάξετε πρακτικές ή να ενισχύσετε τη φωνή σας και να θέσετε σημαντικά ζητήματα, όπως η χαμηλή χρηματοδότηση από την κυβέρνηση. Η εκπροσώπηση είναι αποφασιστικής σημασίας για μια πιο ισχυρή κοινωνική παρουσία των οργανισμών εκπαίδευσης ενηλίκων.

Σύμπραξη συνεργασιών και η συμβολή τους

Προσπαθήστε να εντοπίσετε το δίκτυο ενδιαφερομένων σας και το πώς ο κάθε ένας από αυτούς μπορεί να συμβάλει στη διαδικασία.

Υπουργεία/ κυβερνητικοί φορείς/τοπικές αρχές:

1.

2.

3.

- ☐ Να προωθήσετε την εκπαίδευση και κατάρτιση σε συγκεκριμένες ομάδες – στόχους μέσω του δικτύου τους
- ☐ Να ενημερωθείτε για εθνικές προτεραιότητες και στρατηγικές
- ☐ Να λάβετε στατιστικά δεδομένα και γνώσεις για τον τομέα
- ☐ Να έχετε πρόσβαση σε εθνικές ή τοπικές προβλέψεις για την αγορά εργασίας
- ☐ Να ενημερωθείτε για διαθέσιμα δημόσια προγράμματα και χρηματοδότηση
- ☐ Να συνεργαστείτε με δημόσιες υπηρεσίες εύρεσης εργασίας
- ☐ Να αποκτήσετε πρόσβαση σε βιβλιοθήκες, εγκαταστάσεις και άλλες κοινοτικές υπηρεσίες
- ☐ Να ενημερωθείτε για τη νομοθεσία και τα δικαιώματα των μαθητών
- ☐ Να ενημερωθείτε για τις εθνικές πρωτοβουλίες διασφάλισης της ποιότητας (Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων, πιστοποιήσεις και μηχανισμοί αναγνώρισης, κ.α.)

Ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης :

1.

2.

3.

- ☐ Να λάβετε πληροφορίες και ιδέες που βασίζονται σε τεκμήρια, αλλά και στη θεωρία
- ☐ Να προσεγγίσετε υποψήφιες ομάδες μαθητών
- ☐ Να συνεργαστείτε με πανεπιστημιακά κέντρα, που μπορούν να παρέχουν εξωτερικές υπηρεσίες
- ☐ Να προσλάβετε εκπαιδευτικές υπηρεσίες
- ☐ Να δημιουργήσετε αγωγούς από την εκπαίδευση στην απασχόληση
- ☐ Να εντοπίσετε μαθησιακές ευκαιρίες για το προσωπικό σας

Επιχειρήσεις:

1.

2.

3.

- ☐ Να ενημερωθείτε για τις ανάγκες και απαιτήσεις της αγοράς εργασίας
- ☐ Να δημιουργήσετε γέφυρες απασχόλησης για τους μαθητές σας
- ☐ Να προσεγγίσετε υποψήφιους πελάτες (π.χ. εκπαίδευση εταιρείας ή πελατών)
- ☐ Να ενισχύσετε την ενεργή συμμετοχή των εργοδοτών στην εκπαίδευση και κατάρτιση
- ☐ Να εντοπίσετε τμήματα που βασίζονται σε συγκεκριμένες ικανότητες και θέματα κατάρτισης

Οργανισμοί νεολαίας/κοινωνικές ομάδες/ΜΚΟ:

1.

2.

3.

- ☐ Να προσεγγίσετε υποψήφιες ομάδες ενηλίκων (π.χ. φυλακισμένους, πρόσφυγες, μεγαλύτερους ηλικιακά ανθρώπους κ.α.)
- ☐ Να εντοπίσετε νέες θεματικές και θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού/Γραφεία εύρεσης εργασίας:

1.

2.

3.

- ☐ Να προσλάβετε υπηρεσίες για να παρέχετε ένα πλήρες πακέτο στους ενήλικους μαθητές
- ☐ Να ενημερωθείτε για υποψήφιους εργοδότες και τρέχουσες θέσεις εργασίας
- ☐ Να ενημερωθείτε για πιθανές επαγγελματικές σταδιοδρομίες και να προσαρμόσετε το πρόγραμμά σας

Οργανισμοί εκπαίδευσης ενηλίκων:

1.

2.

3.

- ☐ Να ανταλλάξετε γνώσεις, πρακτικές, υλικό, εξοπλισμό ή εγκαταστάσεις
- ☐ Να ενδυναμώσετε τη φωνή σας και την κοινωνική σας εικόνα μέσω της εκπροσώπησης
- ☐ Να προσλάβετε και να παρέχετε υπηρεσίες

Σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, οι πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων δημιουργούν οργανώσεις και εθνικά δίκτυα εκπροσώπησης, τα οποία χρηματοδοτούνται συνήθως από εθνικές, περιφερειακές και/ή τοπικές αρχές. Πολλές από αυτές τις οργανώσεις και δίκτυα είναι μέλη άλλων οργανώσεων σε διεθνές επίπεδο (Ευρωπαίοι), όπως για παράδειγμα η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ), το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Βασικών Δεξιοτήτων (EBSN), η Ευρωπαϊκή Οργάνωση Κατάρτισης Κρατουμένων (EPEA), η Ευρωπαϊκή Ένωση για την Έρευνα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (ESREA).

Ευρωπαϊκή Ένωση για την Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΑΕΑ)

Είναι η φωνή της άτυπης εκπαίδευσης ενηλίκων στην Ευρώπη. Η ΕΑΕΑ είναι ένας Ευρωπαϊκός ΜΚΟ με 133 μέλη οργανώσεις σε 43 χώρες και εκπροσωπεί περισσότερους από 60 εκατομμύρια μαθητές σε όλη την Ευρώπη.

Ευρωπαϊκή Οργάνωση Κατάρτισης Κρατουμένων (ΕΡΕΑ)

Είναι ένας οργανισμός που αποτελείται από εκπαιδευτές κρατουμένων, διαχειριστές, διοικητές, ερευνητές και άλλους επαγγελματίες, των οποίων το ενδιαφέρον έγκειται στην προώθηση και ανάπτυξη εκπαίδευσης και συναφών δραστηριοτήτων σε φυλακές σε όλη την Ευρώπη, με βάση τις προτάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Ευρωπαϊκή Ένωση για την Έρευνα στην Εκπαίδευση Ενηλίκων (ΕΣΡΕΑ)

Πρωθεί και διαδίδει τη θεωρητική και εμπειρική έρευνα στην εκπαίδευση ενηλίκων στην Ευρώπη μέσω ερευνητικών δικτύων, συνεδρίων και δημοσιεύσεων.

Ενότητα 2: Καθοδήγηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες

Σύσταση εργαστηρίων επαγγελματικού προσανατολισμού

Η καθοδήγηση και οι συμβουλευτικές υπηρεσίες είναι στοιχεία αποφασιστικής σημασίας που βοηθούν τους μαθητές να λάβουν εμπεριστατωμένες αποφάσεις για τις επαγγελματικές και εκπαιδευτικές τους επιλογές. Στην Ευρώπη έχουν συσταθεί διάφορα μοντέλα για να βοηθήσουν τις πολίτες από αυτή την πλευρά. Μερικές χώρες έχουν επιλέξει ενσωματωμένες υπηρεσίες επιχορηγημένες από το κράτος, ενώ άλλες βασίζονται σε ιδιωτικές πρωτοβουλίες.

Αν και τα διάφορα μοντέλα καθοδήγησης ίσως ενθαρρύνουν και διάφορες προσεγγίσεις, όλα βασίζονται γενικά στο διάλογο μεταξύ του συμβούλου και του πελάτη. Σκοπός της συνάντησης (ή της σειράς συναντήσεων) είναι να καθοριστεί ο στόχος της καθοδήγησης, να συζητηθούν οι δεξιότητες, οι εμπειρίες και τα ενδιαφέροντα του πελάτη και να δοθούν πληροφορίες για τρέχουσες ευκαιρίες. Σε ορισμένες περιπτώσεις, περιλαμβάνεται και η δημιουργία ενός εξατομικευμένου πλάνου δράσης.

Χρήσιμες ερωτήσεις:

- Τι υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού υπάρχουν διαθέσιμες στη χώρα σας;
- Τι μπορεί να προσφέρει ο οργανισμός σας για να συμπληρώσει την υφιστάμενη προσφορά;
- Πώς μπορεί το δίκτυο εταίρων σας να σας βοηθήσει σε αυτή τη διαδικασία;

Παραδείγματα άλλων χωρών

Η Πορτογαλία ίδρυσε τα [Qualifica centres](#), τα οποία παρέχουν καθοδήγηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες, επικύρωση της προηγούμενης γνώσης και εκπαιδευτικά προγράμματα σε ενήλικες.

Σε χώρες όπου το σύστημα καθοδήγησης είναι κατακερματισμένο, έχουν συσταθεί διάφορες υπηρεσίες. Για παράδειγμα, στη Φλάνδρα (Βέλγιο) τα γνωστά *μαθησιακά εργαστήρια* ([Leerwinkels](#)) παρέχουν δωρεάν πληροφορίες, καθοδήγηση και συμβουλευτικές υπηρεσίες σχετικά με μαθησιακές ευκαιρίες. Πρόσφατα, έχουν δημιουργήσει και περιφερειακό δίκτυο.

Σε άλλες χώρες, όπως στην Ολλανδία, το σύστημα είναι βασισμένο κυρίως στην αγορά. Αυτό σημαίνει ότι οι πάροχοι είναι σχετικά ελεύθεροι να δημιουργήσουν τις δικές τους υπηρεσίες καθοδήγησης.

Ενημέρωση για τα δικαιώματα εκπαίδευσης και κατάρτισης

Το δικαίωμα στην εκπαίδευση είναι, όπως όλα τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, οικουμενικό και ισχύει για όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας.

«Η εκμάθηση και εκπαίδευση ενηλίκων είναι βασικό συστατικό της δια βίου μάθησης. Περιλαμβάνει όλες τις μορφές εκπαίδευσης και εκμάθησης που έχουν στόχο να διασφαλίσουν ότι όλοι οι ενήλικες συμμετέχουν στην κοινωνία και στον εργασιακό κόσμο. Υποδηλώνει ολόκληρο το σώμα μαθησιακών διαδικασιών, επίσημων, άτυπων, ανεπίσημων, μέσω των οποίων όσοι θεωρούνται ενήλικες από την κοινωνία στην οποία ζουν, αναπτύσσουν και εμπλουτίζουν τις ικανότητες διαβίωσης και εργασίας τους, τόσο για δικό τους όφελος όσο και προς όφελος των

κοινοτήτων, οργανώσεων και κοινωνιών».¹ Οι ενήλικες συμμετέχουν (ή ξανασυμμετέχουν) στο εκπαιδευτικό σύστημα για πολλούς λόγους:

Μερικά παραδείγματα είναι:

1. Για να αντικαταστήσουν την Πρωτοβάθμια ή Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση που δεν έλαβαν ή είχαν εγκαταλείψει.
2. Για να αποκτήσουν βασικές εκπαιδευτικές δεξιότητες, όπως η ανάγνωση, η γραφή ή η αριθμητική.
3. Για να αποκτήσουν εκπαιδευτικές και επαγγελματικές γνώσεις, ώστε να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες της αγοράς εργασίας ή να αλλάξουν καριέρα ή να έχουν δια βίου επαγγελματική ανάπτυξη.
4. Να συνεχίσουν να μαθαίνουν ως μέρος της προσωπικής τους ανάπτυξης ή μόνο για ψυχαγωγία.
5. Being fully involved on social life and democratic processes.

Εκτός από τους λόγους που αναφέρθηκαν πιο πάνω, η εκπαίδευση ενηλίκων ωφελεί και υποστηρίζει τα ακόλουθα:

- ✓ Απόλαυση άλλων ανθρωπίνων δικαιωμάτων όπως το δικαίωμα στην εργασία, στην υγεία και στη συμμετοχή στην πολιτιστική ζωή και τα δημόσια ζητήματα.
- ✓ Παροχή εφοδίων στους ενήλικες που είναι οικονομικά και κοινωνικά περιθωριοποιημένοι, ώστε να κατανοήσουν, να αμφισβητήσουν και να τροποποιήσουν τα αίτια αποκλεισμού τους μέσω της κριτικής αντίληψης, συμπεριλαμβανομένου και του πώς να ξεφύγουν από τη φτώχεια.
- ✓ Ανάπτυξη των δεξιοτήτων και γνώσεων που χρειάζονται για συμμετοχή στην κοινωνία.
- ✓ Ενεργή συμμετοχή στην κοινωνική ζωή και στις δημοκρατικές διαδικασίες.

Στο παρόν στάδιο, η εκπαίδευση ενηλίκων και συγκεκριμένα η άτυπη εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων γραμματισμού, συνήθως είναι στις περισσότερες χώρες το εκπαιδευτικό επίπεδο με τα χαμηλότερα ποσοστά όσον αφορά την εφαρμογή του και την χρηματοδότηση του. Πολύ λίγες χώρες ξοδεύουν το προτεινόμενο 3% του εθνικού τους προϋπολογισμού σε εκπαιδευτικά

¹ Unesco (2015). Recommendation on Adult Learning and Education. Διαθέσιμο στη σελίδα: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000245179>

προγράμματα γραμματισμού και εκπαίδευση ενηλίκων². Συνεπώς, η εκπαίδευση ενηλίκων συνήθως δεν είναι δωρεάν και για αυτό αποτελεί εμπόδιο πρόσβασης, ή οικονομικό βάρος για τους ενήλικες που είναι ήδη περιθωριοποιημένοι.

Βασικό στοιχείο του δικαιώματος στην εκπαίδευση είναι ότι πρέπει να είναι προσβάσιμη σε όλους. Γι' αυτό το λόγο η Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι συνήθως δωρεάν. Η ίδια αρχή πρέπει να εφαρμόζεται και στην Εκπαίδευση Ενηλίκων. Ωστόσο, για τους ενήλικες είναι διαφορετικό γιατί, εκτός από το Κράτος, υπάρχουν και ιδιώτες πάροχοι, εταιρείες που παρέχουν εφόδια και κατάρτιση στο προσωπικό τους. Οι κοινοτικές οργανώσεις δημιουργούν μαθησιακές ευκαιρίες για εκπαίδευση των μελών τους.

Η σύσταση ενός νόμιμου και ρυθμιστικού πλαισίου που να εγγυάται την πρόσβαση στις μαθησιακές ευκαιρίες και στην εκπαίδευση ενηλίκων, ειδικά των περιθωριοποιημένων ατόμων, είναι απαραίτητο καθήκον των Κρατών. Επιπλέον, τα Κράτη έχουν υποχρεώσεις στο πλαίσιο των διεθνών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που αφορούν συγκεκριμένους τρόπους εκμάθησης και εκπαίδευσης ενηλίκων.

Ενότητα 3: Ανάπτυξη ενημερωτικών μηχανισμών

Δίαυλοι επικοινωνίας, μέσα και εκστρατείες

Η άγνοια για τα διαθέσιμα προγράμματα ήταν ένας από τους κυρίαρχους παράγοντες της μη συμμετοχής, όπως αναφέρει η έρευνα του DIMA 2.0. Με βάση αυτές τις πληροφορίες, πρέπει να αποφασίσετε εάν θα χρησιμοποιήσετε τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, LinkedIn, Twitter, Instagram, ένα ιστολόγιο κ.α.) ή παραδοσιακούς διαύλους επικοινωνίας για να ενημερώσετε το κοινό σας. Υπάρχει μια λογική πιθανότητα οι ομάδες ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης να ενημερώνονται συνήθως από έντυπες εφημερίδες, περιοδικά, ή άλλα μέσα επικοινωνίας εκτός διαδικτύου.

Η γλώσσα της εκστρατείας σας πρέπει να ανταποκρίνεται στην ομάδα-στόχο σας, ώστε να μπορεί να κατανοήσει εύκολα τα μηνύματα. Σκεφτείτε πώς το μήνυμά σας

² Unesco (2016). Reading the past, writing the future: fifty years of promoting literacy. Διαθέσιμο στην ιστοσελίδα: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247563>

θα μεταδοθεί αποτελεσματικά. Ίσως προτιμάτε να χρησιμοποιήσετε γραπτή γλώσσα. Ωστόσο, η χρήση εικόνων και βίντεο ίσως προσελκύσουν περισσότερο το κοινό.

Εντοπισμός του καλύτερου διαύλου επικοινωνίας για την ομάδα-στόχο σας

- Έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο;
- Πώς ενημερώνονται;
- Ποια είναι τα χόμπι τους;
- Σε ποιες κοινωνικές ομάδες ανήκουν;
- Πού συνηθίζουν να συναντιούνται;
- Ποια είναι η κουλτούρα και οι ηθικές τους αξίες;
- Σε ποια κοινωνική τάξη ανήκουν;

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Για να βρείτε το καλύτερο μέσο επικοινωνίας, βεβαιωθείτε ότι λαμβάνετε υπόψη:

- α. ποιο δίαυλο επικοινωνίας χρησιμοποιείτε και ποιο είδος εκστρατείας;
- β. την ομάδα-στόχο σας (ελέγξτε τις απαντήσεις στις πιο πάνω ερωτήσεις).
- γ. εάν έχετε τους πηγές για να παράγετε αυτό που θέλετε.

Ενίσχυση κινήτρου των ενήλικων μαθητών

Η κατανόηση του γιατί οι ενήλικες πιθανόν – ή όχι – να αναζητούν μαθησιακές ευκαιρίες είναι ένα περίπλοκο θέμα και ιδιαίτερα ευαίσθητο για τους ενήλικες χαμηλού μορφωτικού επιπέδου με αρνητικές εμπειρίες από την επίσημη εκπαίδευση. Έχουν διεξαχθεί πολλές μελέτες που αναλύουν τα μαθησιακά κίνητρα των ενηλίκων, τα οποία ουσιαστικά αλλάζουν κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Σημαντικές μεταβάσεις στην απασχόληση, η απόκτηση παιδιών και η συνταξιοδότηση έχουν ίσως ένα θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στο κίνητρο για

συμμετοχή στη μάθηση. Αυτό σημαίνει ότι ενήλικες που στο παρόν στάδιο είναι απίθανο να συμμετέχουν στη μάθηση, ίσως το κάνουν στο μέλλον.

Πιθανοί παράγοντες που παρέχουν κίνητρο για βασικές δεξιότητες

Οικονομικοί

- ☐ Υψηλότερο εισόδημα
- ☐ Καλύτερη απασχόληση
- ☐ Νέα επαγγελματική ταυτότητα

Μη οικονομικοί

- ☐ Βελτίωση αυτοπεποίθησης
- ☐ Καλύτερος γονέας ή παππούς
- ☐ Εμπύχωση
- ☐ Διεύρυνση κοινωνικού κύκλου

Δυστυχώς για τους ενήλικες που έχουν ανάγκη να βελτιώσουν τις βασικές τους δεξιότητες, οι ανισότητες στη συμμετοχή που σχετίζονται με το υπόβαθρο τους, συσσωρεύονται με τον καιρό. Οι ενήλικες σε μειονεκτική θέση όσον αφορά το υπόβαθρο τους θα πρέπει να επιδείξουν υπομονή και συνέπεια, για να ξεπεράσουν τα διάφορα εμπόδια που θα προκύψουν. Χωρίς *τη συνεχή ανανέωση του κινήτρου*,³ είναι πιθανόν να διακόψουν τη φοίτηση. Τα εγγενή και εξωγενή κίνητρα συνδέονται στενά. Ενώ η προοπτική μιας καλύτερης δουλειάς μπορεί να είναι ένας σημαντικός ενθαρρυντικός παράγοντας, μελέτες δείχνουν ότι διάφορα στοιχεία εγγενών κινήτρων, όπως η περιέργεια ή η προτίμηση στις προκλήσεις, μπορεί να προβλέψει την ποσότητα και το εύρος του διαβάσματος⁴.

Ωστόσο, παρόλο που το κίνητρο μπορεί να είναι ένας αποφασιστικός παράγοντας για τη συμμετοχή πολλών ενηλίκων, δεν είναι ο μόνος. Μελέτες δείχνουν ότι το κόστος μάθησης, όπως εκλαμβάνεται, παίζει ρόλο ζωτικής σημασίας στην απόφαση συμμετοχής στην εκπαίδευση, ειδικά για τους ενήλικες που βρίσκονται σε κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού⁵. Η συμμετοχή εξαρτάται και από διάφορα άλλα στοιχεία ενός ευρύτερου μαθησιακού οικοσυστήματος που μπαίνει στο προσκήνιο. Όπως αποδεικνύει ο Boeren⁶, το οικοσύστημα περιλαμβάνει όχι μόνο το μαθητή και τον πάροχο εκπαίδευσης ενηλίκων, αλλά και πολλά άλλα στοιχεία, όπως τη στήριξη των εργοδοτών, την προσβασιμότητα σε διάφορες κοινωνικές υπηρεσίες ή τα ευρύτερα πλαίσια πολιτικής που διευκολύνουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση ενηλίκων.

³ https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2014-2015/adult/adult-basic-skills_en.pdf

⁴ Ibid.

⁵ <https://h2020enliven.files.wordpress.com/2019/02/enliven-d4.1.pdf>

⁶ [Understanding adult lifelong learning participation as a layered problem](#)

Αυτό σημαίνει ότι, ως πάροχος εκπαίδευσης ενηλίκων, ίσως θέλετε να ερευνήσετε όχι μόνο το τι θα δώσει κίνητρο στους μαθητές «να περάσουν την πόρτα» και το κατά πόσο θα βρουν την εκπαιδευτική σας προσφορά σχετική με αυτά που θέλουν να επιτύχουν, αλλά και το κατά πόσο το περιβάλλον στο οποίο βρίσκονται οι μαθητές θα τους επιτρέψει να πάρουν μια τέτοια απόφαση και να την φέρουν εις πέρας.

Τα τρία βασικά στοιχεία για κίνητρο είναι:

- α. προοπτική μελλοντικού χρόνου
- β. έννοιες που σχετίζονται με τον εαυτό και την ταυτότητα, συμπεριλαμβανομένης της αυτοαποτελεσματικότητας και της αυτοαντίληψης
- γ. η αλληλεπίδραση εγγενών και εξωγενών κινήτρων

Δυνατότητα απασχόλησης και μελλοντικά οφέλη

Η βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων και η παροχή ευκαιριών εκπαίδευσης μπορούν να έχουν μετασχηματιστικό αντίκτυπο με πολλά οφέλη, τόσο στην προσωπική όσο και στην επαγγελματική ζωή ενός ενήλικα. Παρόλο που χρειάζεται να γίνει περισσότερη έρευνα σχετικά με τα οφέλη που προκύπτουν από την παροχή βασικών δεξιοτήτων, η υφιστάμενη βιβλιογραφία υποδεικνύει ότι τα οφέλη εκτείνονται από οικονομικά – όπως η πρόσβαση σε καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης – σε μη οικονομικά, όπως η βελτίωση της υγείας και ευεξίας ή η διεύρυνση του κοινωνικού κύκλου.

Τα αποτελέσματα από την Έρευνα Δεξιοτήτων των Ενηλίκων (PIAAC), που διεξήχθη από τον ΟΟΣΑ μεταξύ του 2011 και 2012 υποστηρίζουν πειστικά την επένδυση στις βασικές δεξιότητες. Σε όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην πρώτη φάση της έρευνας, οι χαμηλές βαθμολογίες στη γραφή, την ανάγνωση και τα μαθηματικά συσχετίστηκαν με μεγαλύτερη ανισότητα στην κατανομή του εισοδήματος. Οι ενήλικες με χαμηλή επάρκεια στη γραφή και ανάγνωση ήταν πιο πιθανόν να είναι άνεργοι ή να παίρνουν χαμηλότερο μισθό. Να έχουν επίσης κακή κατάσταση υγείας, να μην εμπιστεύονται την επιρροή που μπορούν να ασκήσουν στις πολιτικές διαδικασίες ή να μην συμμετέχουν σε συλλογικές ή εθελοντικές δραστηριότητες.

Πολλές μελέτες έχουν επίσης δείξει ότι η εκπαίδευση ενηλίκων είναι μια επένδυση που επιφέρει μακροπρόθεσμα οφέλη. Μια μελέτη γεωγραφικού μήκους που έγινε στο Πόρτλαντ (Όρεγκον, Ηνωμένες Πολιτείες) ακολούθησε συμμετέχοντες και μη σε

προγράμματα βασικών δεξιοτήτων των ενηλίκων. Μέσα από την αξιολόγηση των δεξιοτήτων τους, κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 10 χρόνων (1998-2007), η μελέτη έδειξε ότι όσοι συμμετείχαν σε προγράμματα βασικών δεξιοτήτων είχαν 53% αύξηση στο εισόδημα τους, προχώρησαν σε άλλες μαθησιακές ευκαιρίες και επέδειξαν μεγαλύτερη συμμετοχή στα κοινά⁷.

Αν και τα οφέλη από τη συμμετοχή σε προγράμματα βασικών δεξιοτήτων είναι αναμφισβήτητα για οποιονδήποτε δουλεύει στο συγκεκριμένο πεδίο, αυτό δεν ισχύει για το κοινό γενικότερα. Οι υποψήφιοι μαθητές (και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής) ίσως να αντιλαμβάνονται την εκπαίδευση ενηλίκων περισσότερο ως κόστος παρά ως μια επένδυση. Οι μαθησιακές ευκαιρίες ίσως φαίνονται ακριβές, απαιτητικές στην οργάνωση από πρακτική άποψη και χρονοβόρες. Ταυτόχρονα, οι χαμηλές βασικές δεξιότητες μπορεί να είναι πηγή ντροπής και στιγματισμού για πολλούς. Η επιστροφή στην τάξη είναι κατανοητό ότι αποτελεί μια δύσκολη απόφαση, παρόλα τα φανερά οφέλη της.

Το εύρος δράσης και οι στρατηγικές επικοινωνίας παίζουν σημαντικό ρόλο στο να βεβαιωθείτε ότι αυτοί που χρειάζονται περισσότερο την εκπαίδευση είναι ενημερωμένοι για τις τρέχουσες ευκαιρίες. Η εκμάθηση ενηλίκων χρειάζεται μια θετική εικόνα. Πρέπει να θεωρείται προσβάσιμη, διασκεδαστική, σχετική και, το σημαντικότερο, να στερείται προκατάληψης και στίγματος.

⁷ <https://proliteracy.org/Blogs/Article/196/The-Case-for-Investment-in-Adult-Basic-Education>

Γνωρίζετε πώς οι μαθητές σας θα επωφεληθούν από τα μαθήματα σας;

- ✓ Τι πληροφορίες συλλέγετε στο τέλος κάθε μαθήματος; Αφορούν μόνο την ικανοποίηση των μαθητών για το μάθημα ή και ευρύτερα ερωτήματα σχετικά με την αλλαγή στα κίνητρα και τη συμπεριφορά των μαθητών;
- ✓ Πώς συλλέγετε αυτές τις πληροφορίες; Η μορφή είναι προσβάσιμη σε ενήλικες που έχουν δυσκολίες στον γραμματισμό;
- ✓ Υπάρχει περιθώριο προβληματισμού σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο κατά τη διάρκεια του μαθήματος;
- ✓ Είστε σε θέση να αναγνωρίσετε την πρόοδο των μαθητών όσον αφορά την απασχόληση ή την εκπαίδευση μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος;
- ✓ Η κοινότητά σας γνωρίζει για τα οφέλη που έχει η εκπαίδευση ενηλίκων; Τι- ποιος μπορεί να τα αναδείξει;

[illegible]

Χρήσιμες πληροφορίες

Οι βασικές δεξιότητες δεν είναι άχρηστες – χρειάζονται για την εκτέλεση μιας σειράς καθημερινών εργασιών, όπως η διαχείριση του οικογενειακού προϋπολογισμού ή η φροντίδα της υγείας ενός ατόμου. Το Αναλυτικό Πρόγραμμα των Πολιτών, που αναπτύχθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο από το Εθνικό Ινστιτούτο Μάθησης και Εργασίας και δοκιμάστηκε από τους κοινοτικούς εταίρους, έχει ενσωματώσει με επιτυχία την παροχή βασικών δεξιοτήτων σε ένα ευρύτερο πλαίσιο

δεξιοτήτων διαβίωσης. Υιοθετήθηκαν και οι συμμετοχικές προσεγγίσεις, ώστε το περιεχόμενο του προγράμματος να είναι συναφές για κάθε μαθητή. Ως εκ τούτου, οι μαθητές παρατήρησαν αλλαγές στη δυνατότητα απασχόλησης τους, βελτίωσαν σε μεγάλο βαθμό τη στάση τους απέναντι στη μάθηση και την αποδοτικότητα τους.

Επιπρόσθετες πηγές:

Κατάλογος δια βίου συστημάτων και πρακτικών καθοδήγησης:

<https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources/country-reports/inventory-lifelong-guidance-systems-and-practices>

Guidance and Orientation for Adult Learners (GOAL), Έργο Erasmus+:

<https://adultguidance.eu/>

Κίνητρα και τα οφέλη:

Βελτίωση βασικών δεξιοτήτων στην ενήλικη ζωή: Συμμετοχή και παροχή κινήτρων: https://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2014-2015/adult/adult-basic-skills_en.pdf

Επικοινωνία:

Αφήγηση/ εκστρατείες

I'm an adult learner 2016: Ενθαρρύνοντας ιστορίες μαθητών από την Ιρλανδία -

<https://www.aontas.com/assets/resources/Learner-Work/Im-an-Adult-Learner-2016.pdf>

AONTAS Star Awards - <https://www.aontas.com/community/adult-learners-festival/aontas-star-awards>

Νικητές βραβείων του Φεστιβάλ εκπαίδευσης 2019, Ινστιτούτο Μάθησης και Εργασίας:

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLmZbrFRJFfyMdINGWzPOyt0sHVhhH5DJ1>

Ζω και μαθαίνω: Ιστορίες εκμάθησης ενηλίκων -

<https://vimeo.com/showcase/4012888>

Μελέτη BeLL - <https://eaea.org/our-work/projects/benefits-of-lifelong-learning/>

Προβολή:

Προβολή, Εμφύχωση, Ποικιλομορφία - https://www.oed-network.eu/wp-content/uploads/2018/04/guidelines-for-trainers_en.pdf - Προσαρμογή εργαλείων επικοινωνίας σε διάφορες ομάδες-στόχους.

Υποστήριξη:

Πρόγραμμα ARALE - <https://eaea.org/our-work/projects/arale-general-page-policy-makers-database-a-bus-tour-for-awareness-raising/>

Περισσότερα παραδείγματα: https://eaea.org/wp-content/uploads/2018/02/arale_dfs_conferencearticles_24pages_low_opslag.pdf

Κεφάλαιο 5: Προσαρμογή προγραμμάτων στα χαρακτηριστικά των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης

Ενότητα 1: Η αξία της εκπαίδευσης ενηλίκων

Σύνδεση και χρησιμότητα για ευκαιρίες απασχόλησης

Η εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να επηρεάσει τις ευκαιρίες απασχόλησης σε διάφορα επίπεδα. Σε ατομικό επίπεδο, οι μαθητές επωφελούνται άμεσα με την απόκτηση νέων δεξιοτήτων και γνώσεων. Αυτό μπορεί να έχει αντίκτυπο στην εύρεση και διατήρηση μιας ευνοϊκής θέσης εργασίας, στην αύξηση του εισοδήματος, στην αύξηση των στόχων και στην ενίσχυση της εργασιακής ικανοποίησης. Όσον αφορά τον οργανισμό, υπάρχουν κέρδη στην παραγωγικότητα, αφοσίωση του υπαλλήλου και χαμηλότερη κινητικότητα προσωπικού στην αγορά. Σε εθνικό επίπεδο, τα επίπεδα απασχόλησης, τα φορολογικά έσοδα και η αποδοχή της καινοτομίας τείνουν να αυξάνονται.

Χρήσιμη συμβουλή

Όταν πρόκειται να προσφέρετε πρόγραμμα κατάρτισης για επαγγελματικούς σκοπούς, πρέπει να βεβαιωθείτε ότι οι μαθητές θα έχουν θετικά αποτελέσματα στην απασχόληση. Προσπαθήστε να συνδέσετε την προσφορά σας με τις συνθήκες και το χώρο εργασίας του μαθητή. Για τους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης, είναι απαραίτητη η ενσωμάτωση προγράμματος κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες. Για τέτοιους σκοπούς, οι ευκαιρίες πρέπει να είναι πρακτικές και προσαρμοσμένες σε προβλήματα που συνδέονται με την καθημερινή ζωή.

Προσπαθήστε να καθορίσετε ποιες δεξιότητες θα αναπτύξουν οι ενήλικοι μαθητές σε κάθε πρόγραμμα (μαθησιακοί στόχοι) και πώς:

	Δεξιότητες	Πού θα τις χρησιμοποιήσουν;	Πώς θα τις αναπτύξουν;
	<i>Παράδειγμα: Βασικές πληροφορίες και ψηφιακός γραμματισμός.</i>	<i>Εντοπισμός πελατών και παροχών. Ελάτε σε επαφή και αυξήστε την εξαγορά.</i>	<i>Με την περιήγηση, την αναζήτηση και το φιλτράρισμα δεδομένων σε ασκήσεις στην τάξη. Οι μαθητές θα κληθούν να διατυπώσουν ανάγκες, να αναζητήσουν δεδομένα,</i>

			πληροφορίες, περιεχόμενο σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
Μαθησιακό πρόγραμμα #	Δεξιότητα 1:		
	Δεξιότητα 2:		
	Δεξιότητα 3:		

Αναγνώριση εθνικών και τοπικών τάσεων

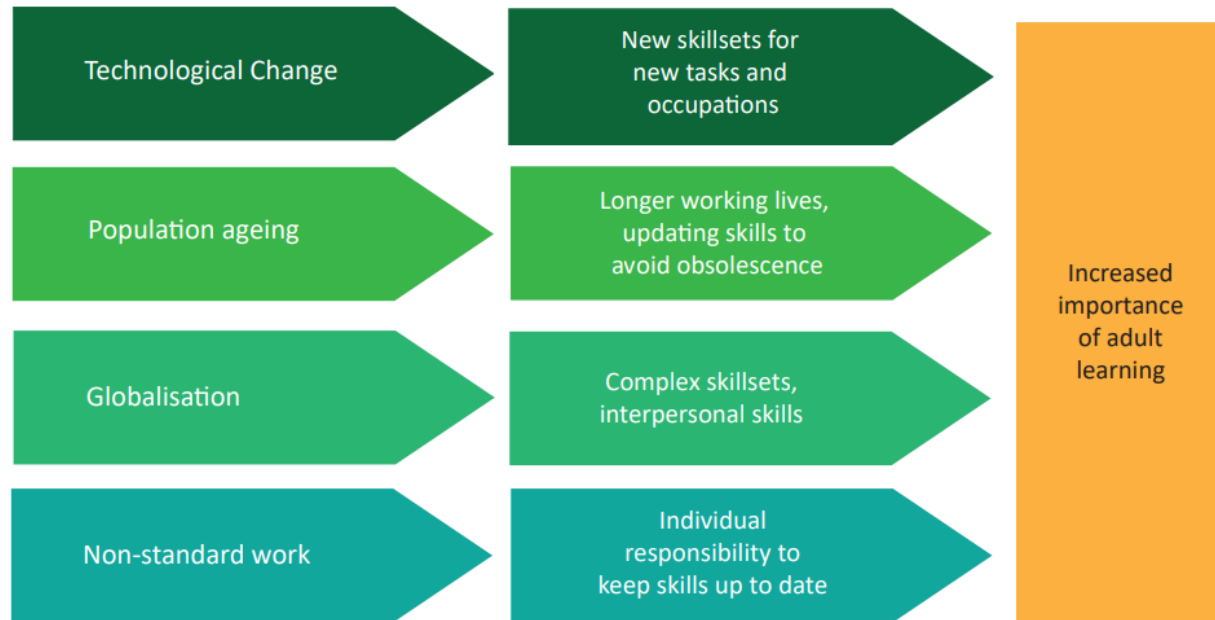
Η γοργή τεχνολογική αλλαγή που σχετίζεται με την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, όπως είναι γνωστή, καθιστά τις γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες των υπαλλήλων όλο και πιο παρωχημένες. Οι γοργές κοινωνικές και οικονομικές αλλαγές διαμορφώνουν καθημερινά την πραγματικότητα μας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις⁸, πολλοί ενήλικες βρίσκονται σε κίνδυνο να χάσουν τις δουλειές τους τα επόμενα χρόνια ή να επηρεαστούν σημαντικά λόγω της αυτοματοποίησης. Συνεπώς, είναι ευθύνη σας να προετοιμάσετε τους ενήλικους μαθητές για τις τρέχουσες και προσεχείς τάσεις.

Στην πραγματικότητα, οι ενήλικες με χαμηλές δεξιότητες επηρεάζονται περισσότερο από αυτές τις αλλαγές, αφού πολλές από τις λειτουργίες τους αντικαθίστανται από τις τεχνολογικές εξελίξεις. Η στήριξη των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης, ώστε να λάβουν επιπλέον εκπαίδευση ή να επανεκπαιδευτούν είναι επιτακτική ανάγκη για τη δυνατότητα απασχόλησης, την κοινωνική παραγωγικότητα και την ενσωμάτωση. Τα προγράμματα πρέπει να επικεντρωθούν

⁸ Nedelkoska, L. and G. Quintini (2018), "Automation, skills use and training", OECD Social, Employment and Migration Working Papers, No. 202, OECD Publishing, Paris, <http://dx.doi.org/10.1787/2e2f4eea-en>.

στο να προωθήσουν γνώσεις για όσα θα χρειαστούν στο μέλλον. Η απόρριψη της εξέλιξης σημαίνει χάσιμο χρόνου και πηγών.

Ο ΟΟΣΑ⁹ έχει εντοπίσει 4 μεγάλες τάσεις και τα επακόλουθα τους που ήδη επηρεάζουν τον τομέα εργασίας.

Σχήμα 2. Οι μεγάλες τάσεις που επηρεάζουν τον τομέα εργασίας (ΟΟΣΑ, 2019)

Χρήσιμη συμβουλή

Για πιο ακριβείς και σχετικές πληροφορίες για τη δική σας περίπτωση, μπορείτε να συμβουλευτείτε τις εθνικές προβλέψεις για τις ανάγκες απασχόλησης από τον αρμόδιο φορέα της χώρας σας. Με βάση αυτά τα αποτελέσματα ή τις προβλέψεις από άλλες πηγές, προσπαθήστε να εντοπίσετε τις ελλείψεις όσον αφορά τις γνώσεις, τις δεξιότητες ή τις ικανότητες.

⁹ OECD (2019), Getting Skills Right: Engaging low-skilled adults in learning, <http://www.oecd.org/employment/emp/engaging-low-skilled-adults-2019.pdf>

Ενεργή συμμετοχή στα κοινά

Η εκπαίδευση ενηλίκων σχετίζεται επίσης με υψηλά επίπεδα συμμετοχής στα κοινά, κοινωνικής συνοχής και ενσωμάτωσης, εμπλοκής στην κοινότητα, δημοκρατικής συμμετοχής και ενεργούς συμμετοχής στο χώρο εργασίας¹⁰.

Οι ενήλικες ίσως έχουν λανθασμένες αντιλήψεις ή ακραίες κοινωνικές και πολιτικές απόψεις. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα δεν πρέπει να αντιτίθενται σε καμία άποψη. Ωστόσο, είναι υποχρέωσή σας να παρέχετε ευκαιρίες έκφρασης διαφόρων απόψεων σε ένα πνεύμα ενότητας. Επίσης, προσπαθήστε να δώσετε έμφαση σε συνηθισμένα τοπικά προβλήματα (π.χ. χαμηλά επίπεδα ανακύκλωσης) και να ενισχύσετε τη συνεργασία για επίλυσή τους.

Βεβαιωθείτε ότι μεταδίδετε μέσω του προσφερόμενου προγράμματός σας αξίες όπως η ανεκτικότητα στην πολυπολιτισμικότητα (στις θρησκείες και εθνικότητες), η κοινωνική εμπιστοσύνη, η πολιτική αντίληψη και συμμετοχή, η επίλυση τοπικών προβλημάτων της κοινότητας, η επίγνωση των δικαιωμάτων και η κοινωνική συνεργασία.

Ενότητα 2: Ευελιξία και Διαθεσιμότητα

Ευελιξία στο αναλυτικό πρόγραμμα

Το να παρέχετε ευελιξία στο αναλυτικό πρόγραμμα, ώστε οι ενήλικες να προσαρμόζουν και να διαμορφώνουν τα μαθήματα τους (μαθήματα κατάρτισης κατά την εργασία) ίσως είναι πιο ελκυστικό. Οι σπονδυλωτές μαθησιακές ευκαιρίες προσφέρουν τη δυνατότητα στους μαθητές να διαμορφώσουν την εκπαιδευτική τους πορεία, προσθέτοντας προσόντα ή επιπλέον πιστοποιήσεις στο πορτφόλιο τους. Ο εκσυγχρονισμός στην παροχή εκπαίδευσης και κατάρτισης και η αξιοποίηση των καινοτόμων μαθησιακών στρατηγικών και μέσων μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα και αποτελεσματικότητα του τομέα.

¹⁰ Schuller, T. (2017). What are the wider benefits of learning across the life course?. Future of Skills & Lifelong Learning. Foresight, Government Office for Science, UK. Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635837/Skills_and_lifelong_learning_-_the_benefits_of_adult_learning_-_schuller_-_final.pdf

Χρήσιμη συμβουλή

Λίγοι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης έχουν το χρόνο και το κίνητρο να συμμετέχουν σε εκτενή προγράμματα για να λάβουν επιπλέον εκπαίδευση ή να επανεκπαιδευτούν.

Μπορείτε να παρέχετε στους μαθητές την δυνατότητα να συνδυάζουν ενότητες από διαφορετικούς τύπους εκπαιδευτικής παροχής για να αποκτήσουν ένα προσόν. Προσπαθήστε να χωρίσετε τα τυποποιημένα σας μαθήματα σε μικρότερες ενότητες (των 1-2 εβδομάδων ή 1-2 μηνών). Ιδανικά, αυτό το «εκπαιδευτικό πορτφόλιο» θα έπρεπε να περιλαμβάνει διαδικασίες αναγνώρισης και επικύρωσης των δεξιοτήτων. Με αυτό τον τρόπο, οι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης μπορούν να επικεντρωθούν στην απόκτηση των δεξιοτήτων που τους λείπουν για μια πλήρη πιστοποίηση.

Ευελιξία στο χρονοδιάγραμμα ενός προγράμματος

Επιπλέον, η ευελιξία στο χρονοδιάγραμμα ενός προγράμματος είναι μια πρωταρχική ανάγκη που πρέπει να γίνει σεβαστή στο σχεδιασμό των προγραμμάτων για ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης. Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, να αλλάζετε τους χώρους ή τα χρονοδιαγράμματα σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών ή να σκεφτείτε τις επιλογές της δια ζωής και διαδικτυακής εκπαίδευσης, εάν κρίνεται εφικτό. Επίσης, μπορείτε να σκεφτείτε τη διευθέτηση των μαθημάτων τα απογεύματα ή τα Σαββατοκύριακα και τα προγράμματα μερικής απασχόλησης.

Χρήσιμη συμβουλή

Οι περισσότεροι ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης έχουν πολυάσχολη ζωή, οικογενειακές και επαγγελματικές υποχρεώσεις, που επιτρέπουν περιορισμένο χρόνο για εκπαίδευση. Ο περιορισμός του χρόνου είναι ένα από τα πιο σημαντικά εμπόδια στη συμμετοχή.

Προσβασιμότητα και Ενσωμάτωση

Όπως οι αρχιτέκτονες σχεδιάζουν προληπτικά κτήρια στα οποία θα μπορούν να έχουν πρόσβαση άτομα με αναπηρίες, έτσι και οι εκπαιδευτές ενηλίκων μπορούν να προγραμματίσουν μια επιτυχημένη εκμάθηση. Οι πρακτικές προσβασιμότητας περιλαμβάνουν το βαθμό καταλληλότητας του ακαδημαϊκού περιεχομένου και την προώθηση της ενσωμάτωσης σε όλες τις πτυχές του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Ο [Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων](#) αναγνωρίζει το δικαίωμα των ανθρώπων με αναπηρίες (φυσικές και πνευματικές) στην ενσωμάτωση και

επεκτείνεται σε 20 κατηγορίες. Η πρώτη αναφέρεται στο δικαίωμα για ποιότητα, για μια ανοιχτή σε όλους εκπαίδευση, για κατάρτιση και δια βίου μάθηση για δυνατότητα απασχόλησης και κοινωνικοποίηση.

Για να δημιουργήσετε ένα μαθησιακό περιβάλλον ανοιχτό σε όλους, μπορείτε:

- να σέβεστε όλα τα άτομα ανεξαρτήτως φύλου, εθνικότητας, τάξης, ηλικίας, σεξουαλικότητας, ή φυσικών και πνευματικών ικανοτήτων.
- να αναγνωρίζετε ότι έχουν πολλές αντιλήψεις για τις μαθησιακές καταστάσεις.
- να ακολουθείτε τους [κανόνες](#) για το πώς να δίνετε ευανάγνωστες πληροφορίες.

Χρήσιμη συμβουλή

Πολλοί ενήλικες με πνευματικές αναπηρίες στην Ευρώπη δεν μπορούν να συμμετέχουν ως ενεργοί πολίτες στην κοινωνία τους, εφόσον οι περισσότεροι έχουν μόνο περιορισμένη πρόσβαση στην επίσημη ή ανεπίσημη εκπαίδευση και κατάρτιση ενηλίκων.

Προσέξτε!

Η εξ αποστάσεως εκπαίδευση είναι ένας εξαιρετικός τρόπος να παρέχετε πρόσβαση σε μαθητές αγροτικών περιοχών, αλλά αυτό μπορεί να λειτουργήσει αντίθετα για μαθητές που δεν έχουν σύνδεση στο διαδίκτυο ή ηλεκτρονικές συσκευές.

Επιπρόσθετες πηγές:

- Ποια είναι τα ευρύτερα οφέλη εκπαίδευσης καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής σας; https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/635837/Skills_and_lifelong_learning_-_the_benefits_of_adult_learning_-_schuller_-_final.pdf
- Αυτοματοποίηση, χρήση δεξιοτήτων και κατάρτιση: https://pmb.cereq.fr/doc_num.php?explnum_id=4268
- Σωστή ανάπτυξη δεξιοτήτων – Συμμετοχή των ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης στη μάθηση: <http://www.oecd.org/employment/emp/engaging-low-skilled-adults-2019.pdf>
- Καθολικός Σχεδιασμός για Μαθησιακές Κατευθυντήριες Γραμμές: <http://udlguidelines.cast.org/>

Κεφάλαιο 6: Σχεδιασμός προγραμμάτων με έμφαση στους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης

Ενότητα 1: Οργάνωση Αναλυτικού Προγράμματος

Επιθυμητός σκοπός και στόχοι

Οι διαδικασίες κατάρτισης πρέπει να γίνουν αντιληπτές ως μοναδικά και συνεχή συστήματα. Γι' αυτό, είναι απαραίτητο να έχουν μια σύνδεση που να σκοπεύει στην εναρμόνιση τους με όλες τις απαιτούμενες δράσεις. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται *Οργάνωση* και σημαίνει τη διαδοχική σειρά όλων των στοιχείων που παρεμβαίνουν ή απαιτούνται σε μια μαθησιακή διαδικασία.

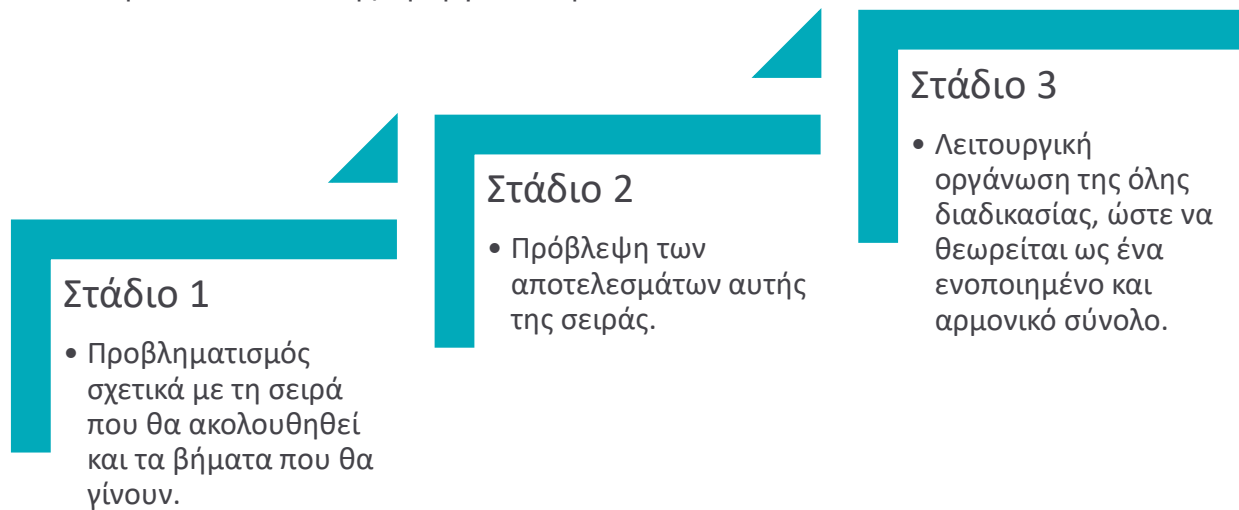
Συνεπώς, οργάνωση σημαίνει προβλέπω, προσπαθώ, ερευνώ, ετοιμάζω, επινοώ, προτείνω για την επίτευξη του σκοπού και των στόχων. Οργάνωση είναι η μετατροπή μιας ιδέας σε δραστηριότητα. Αποτρέπει πιθανά ρίσκα με τη λήψη έγκαιρων αποφάσεων και δράσεων για επιτυχία.

Για να μπορεί ο εκπαιδευτής να προγραμματιστεί, είναι αναγκαίο:

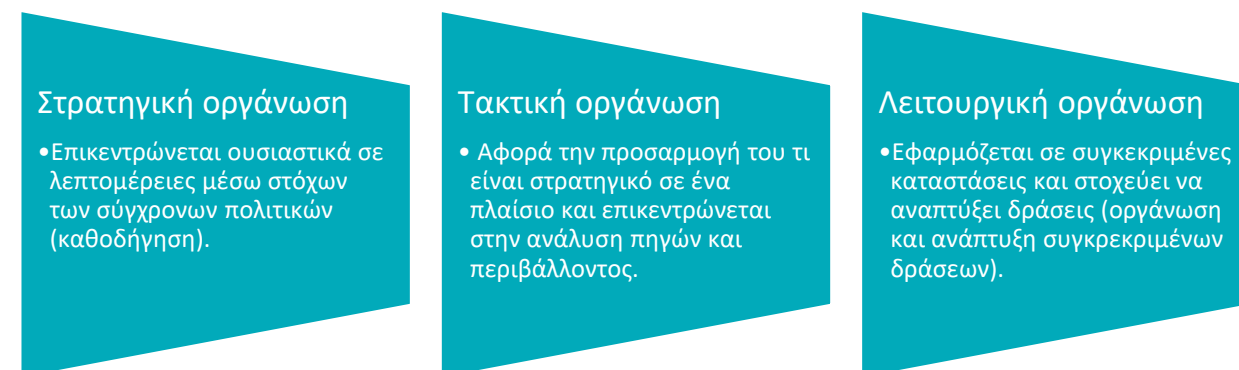
- να έχει υπόψη του τον επιθυμητό σκοπό, που σημαίνει ότι πρέπει να ερευνήσει το στόχο προς επίτευξη, να τον κατανοήσει πλήρως και να μελετήσει τις δυνατότητες και ευκαιρίες του.
- να εμποδίσει τη διαδικασία να συνεχιστεί. Αυτό θα επιτευχθεί απαντώντας σε ερωτήσεις όπως γιατί, πώς, τι, σε ποιον, σε ποιες συνθήκες...
- να έχει την *κατάλληλη κατάρτιση* (ιδέες, εμπειρίες, γνώσεις), για να ασχοληθεί με τον επιθυμητό σκοπό σωστά.

Διαδικασία οργάνωσης

Στον τομέα εκπαίδευσης, η οργάνωση απαιτεί:

Η πολυπλοκότητα των καταστάσεων στο πλαίσιο της άτυπης εκπαίδευσης απαιτεί οι διαδικασίες οργάνωσης να είναι όσο το δυνατόν πιο περιεκτικές και να λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο τις μεταβολές που υποβάλλονται από το χρόνο αλλά και την επίδραση των περιστασιακών πιέσεων που προκύπτουν σε κάθε δράση. Με βάση αυτό, μπορείτε να έχετε υπόψη διάφορα επίπεδα οργάνωσης:

Ενότητα 2: Στοιχεία Σχεδιασμού ενός Αναλυτικού Προγράμματος

Αφού καθοριστεί και γίνει κατανοητή η οργάνωση, θα ερευνηθούν τα διάφορα στοιχεία που συνθέτουν την οργάνωση της κατάρτισης και τα προγράμματα για

τους ενήλικους μαθητές. Αυτά τα στοιχεία πρέπει να τα έχουν υπόψη όλοι οι εκπαιδευτές ή οι πάροχοι εκπαίδευσης κατά τη διάρκεια της διαδικασίας οργάνωσης, ανάπτυξης και αξιολόγησης ενός προγράμματος κατάρτισης.

Πρώτο στοιχείο: Ανάλυση αναγκών

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στο τρίτο κεφάλαιο, το σημείο αφετηρίας στην ανάπτυξη ενός πλάνου ή προγράμματος κατάρτισης για ενήλικους μαθητές εξαρτάται από τις ανάγκες τους. Η προηγούμενη ανάλυση αναγκών βοηθά στην καθοδήγηση της διαδικασίας οργάνωσης και των διαδικασιών τροποποίησης και δικαιολογεί τη διαμόρφωση πολιτικής.

Δεύτερο στοιχείο: Πολιτική κατάρτισης

Αυτό είναι ένα απαραίτητο στοιχείο που πρέπει να έχετε υπόψη κατά την ανάπτυξη πλάνων και προγραμμάτων κατάρτισης για ενήλικους μαθητές. Η πολιτική κατάρτισης είναι μια σύνοψη των προηγούμενων αναγκών που εντοπίστηκαν σε συγκεκριμένο πλαίσιο και θεσμική πολιτική. Πράγματι, αυτό είναι σημαντικό, ώστε να σχεδιαστούν και να αναπτυχθούν προγράμματα που όχι μόνο να έχουν συνοχή με τις ανάγκες των ενήλικων μαθητών, αλλά να στηρίζονται και από τους θεσμούς. Συνεπώς, τα προγράμματα κατάρτισης πρέπει να ικανοποιούν όχι μόνο τις εκπαιδευτικές-ψυχολογικές και σχετικές με το πλαίσιο ανάγκες, αλλά να λαμβάνουν υπόψη και τη θεσμική πραγματικότητα.

Τρίτο στοιχείο: Ομάδα-στόχος

Μια άλλη μεταβλητή που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά τη διαδικασία οργάνωσης ενός μαθήματος και σχεδιασμού των προγραμμάτων κατάρτισης είναι η ομάδα-στόχος. Το αναλυτικό πρόγραμμα κατάρτισης πρέπει να αναπτυχθεί σε συγκεκριμένο πλαίσιο για συγκεκριμένους παραλήπτες με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, συνθήκες, ενδιαφέροντα, προσδοκίες, εμπειρίες, μορφωτικό επίπεδο, ανάγκες κ.α.

Τέταρτο στοιχείο: Περιεχόμενο

Το περιεχόμενο είναι το κεντρικό μέρος του αναλυτικού προγράμματος. Αυτό το μέρος επικεντρώνεται στο να ξεκαθαριστούν δυο σημαντικές ερωτήσεις που αφορούν το περιεχόμενο: η επιλογή και η οργάνωση (αλληλουχία) του περιεχομένου.

Όσον αφορά το πρώτο, την επιλογή του περιεχομένου, το κύριο πρόβλημα είναι τα κριτήρια που θα χρησιμοποιηθούν και ο λόγος ύπαρξής τους. Πρέπει να σημειωθεί ότι δεν έχουν όλα τα κριτήρια την ίδια βαρύτητα και αυτό εξαρτάται από τη μορφή της διαδικασίας διδασκαλίας-εκμάθησης (επίσημη, άτυπη, κ.α.) Μερικά από τα κριτήρια παρουσιάζονται πιο κάτω:

- *Αντικειμενικότητα*: είναι η προσαρμογή και η συνέπεια στα πραγματικά γεγονότα, η προσέγγιση της πραγματικότητας.
- *Συμβατικότητα και συμφωνία*: αφορά την ενσωμάτωση του περιεχομένου που συμφωνήθηκε περισσότερο με την κοινότητα.
- *Παρόν*: το περιεχόμενο πρέπει να είναι συναφές και επικαιροποιημένο. Τα κεφάλαια πρέπει να αποφεύγουν την απομόνωση και απαρχαίωση του περιεχομένου.
- *Εγκυρότητα*: με την έννοια ότι το περιεχόμενο πρέπει να είναι κατάλληλο για την επίτευξη των αποτελεσμάτων που επιδιώκονται. Αυτό σημαίνει ότι το περιεχόμενο πρέπει να είναι στενά συνδεδεμένο με τους στόχους.
- *Υποδειγματικότητα*: αυτό το κριτήριο υποδηλώνει την επιλογή σχετικού περιεχομένου, ώστε το καθοριστικό του νόημα να θεωρείται λογικό.
- *Δυνατότητα μεταβίβασης*: να δίνεται προτεραιότητα στις πτυχές με υψηλότερο επίπεδο μεταβίβασης, γεγονός που συμβάλλει στη γενίκευση των μαθησιακών εμπειριών.
- *Χρησιμότητα - Δυνατότητα εφαρμογής*: να επιλέγεται περιεχόμενο με υψηλότερη ρεαλιστική προβολή για τις κοινωνικές και επαγγελματικές δραστηριότητες των μαθημάτων.

Τέσσερις αρχές για ειδικά προσαρμοσμένα μαθησιακά προγράμματα:

Αρχή 1: Οι ενήλικες πρέπει να συμμετέχουν στην ανάπτυξη και αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας.

Οι ενήλικες πρέπει να έχουν ενεργό ρόλο στην μαθησιακή τους εμπειρία. Οι εκπαιδευτές πρέπει να εμπλέκουν τους συμμετέχοντες στην όλη διαδικασία. Αυτό το πλάνο προσωπικής μαθησιακής ανάπτυξης θα περιλαμβάνει τη συμμετοχή του ενήλικου μαθητή σε όλα τα στάδια.

Αρχή 2: Οι ενήλικες μαθαίνουν όταν μπορούν να βιώσουν και να συνδέσουν αυτά που διδάχθηκαν με εμπειρίες.

Βασική δραστηριότητα για να καταστεί η μαθησιακή διαδικασία πιο προσβάσιμη είναι η εμπειρία. Είναι πολύ σημαντικό να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον όπου οι συμμετέχοντες θα νιώθουν ελεύθεροι να βιώσουν τις μαθησιακές διαδικασίες, χωρίς να τους αμφισβητεί ή να τους κρίνει κανείς προσωπικά ή επαγγελματικά, εάν αποτύχουν.

Αρχή 3: Οι ενήλικες μαθαίνουν όταν η μαθησιακή διαδικασία επικεντρώνεται στην επίλυση των προβλημάτων τους.

Η διαδικασία εκπαίδευσης των ενηλίκων πρέπει να επικεντρώνεται στην επίλυση πρακτικών (καθημερινών) προβλημάτων, παρά στην απόκτηση μη εφαρμόσιμων ενδιαφερόντων γνώσεων. Οι ενήλικες είναι συνήθως αρκετά απασχολημένοι (οικογένεια, δουλειά, κ.α.) και θέλουν να αφιερώσουν χρόνο και ενέργεια σε προγράμματα που θα τους ωφελήσουν άμεσα. Ο εκπαιδευτής πρέπει να εντοπίσει και να αναγνωρίσει σωστά τα προβλήματα που οι μαθητές αντιμετωπίζουν στην εκτέλεση των καθημερινών εργασιών τους και να επιτρέψει στους ίδιους τους συμμετέχοντες να προτείνουν λύσεις, να μοιραστούν μεταξύ τους καλές πρακτικές ή εργαλεία.

Αρχή 4: Οι ενήλικες μαθαίνουν όταν αναγνωρίζουν τη σχετικότητα των όσων μαθαίνουν και τον θετικό τους αντίκτυπο (στη ζωή, την εργασία, κ.α.)

Οι ενήλικες συμμετέχουν περισσότερο στη μαθησιακή διαδικασία όταν γνωρίζουν τα οφέλη και τον αντίκτυπο που μπορεί να έχει αυτή η διαδικασία στο να βελτιώσουν την επαγγελματική ή προσωπική τους ζωή. Για το λόγο αυτό, ο σχεδιασμός μαθημάτων που θα περιλαμβάνουν μαθησιακές εμπειρίες βασισμένες στα ενδιαφέροντα των συμμετεχόντων είναι ζωτικής σημασίας.

Κεφάλαιο 7: Ανάπτυξη και εφαρμογή προγραμμάτων

Ενότητα 1: Θεωρία Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Γενικά χαρακτηριστικά των ενήλικων μαθητών

Τα μοναδικά χαρακτηριστικά των ενηλίκων ως μαθητών επηρεάζουν το τι θα τους δώσει κίνητρο να μάθουν και ποιους μαθησιακούς τρόπους προτιμούν. Σύμφωνα με τον Malcolm Knowles, πρωτοπόρο στην εκπαίδευση ενηλίκων, **μερικά καθολικά χαρακτηριστικά των ενήλικων μαθητών** είναι:

Οι ενήλικες είναι αυτόνομοι και ανεξάρτητοι: θέλουν να συμμετέχουν ενεργά στη μαθησιακή διαδικασία και να λειτουργούν ως διοργανωτές παρά ως δημιουργοί γεγονότων. Οι εκπαιδευτές πρέπει να προσαρμόζουν το περιεχόμενο σύμφωνα με τις αντιλήψεις των ενηλίκων και να τους επιτρέπουν να εργαστούν σε θέματα που ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντα τους.

Οι ενήλικες κουβαλούν πολλές εμπειρίες και γνώσεις: πρέπει να αντιμετωπίζονται με σεβασμό για όσα φέρνουν στην τάξη. Οι εμπειρίες και οι αλληλεπιδράσεις είναι οι πιο σημαντικές πηγές μάθησης και πρέπει να ενθαρρύνονται να τις μοιράζονται με τους ομότιμους τους.

Οι ενήλικες είναι προσηλωμένοι στο στόχο τους: συμμετέχουν καλύτερα σε ένα πρόγραμμα με ξεκάθαρα καθορισμένους σκοπούς και στόχους, οι οποίοι σχετίζονται με τις δικές τους ανησυχίες. Έχουν κίνητρο, όταν πρόκειται να αποκτήσουν σχετικές και επαρκείς γνώσεις.

Οι ενήλικες είναι προσηλωμένοι στη συνάφεια: η εκπαίδευση αποκτά μεγαλύτερη αξία όταν ανταποκρίνεται στους στόχους, την εργασία και την καθημερινή ζωή τους.

Οι ενήλικες είναι πρακτικοί: εκτιμούν τις γνώσεις που είναι άμεσα εφαρμόσιμες, αντί τις θεωρητικές έννοιες. Μια σημαντική πρόκληση για τους εκπαιδευτές είναι η μετατροπή της μάθησης σε πρακτικές δραστηριότητες.

Οι ενήλικες ευδοκιμούν σε σχέσεις συνεργασίας: γίνονται πιο παραγωγικοί όταν θεωρούνται συνάδελφοι από τους εκπαιδευτές και ομότιμους τους και όταν αναγνωρίζεται η συμβολή τους.

Παρόμοια, ο Kapur¹¹ εντόπισε τις ακόλουθες ιδιότητες που αποτελούν κοινά γνωρίσματα των ενήλικων μαθητών:

- Αυτονομία και ανάγκη για ευθύνη και έλεγχο της μαθησιακής τους πορείας
- Πρακτική προσέγγιση – οι ενήλικες συνήθως προτιμούν να αποκτήσουν πρακτικές γνώσεις και δεξιότητες
- Εκμάθηση μέσω εμπειρίας
- Προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες
- Αποφασιστικότητα και προσήλωση στους στόχους
- Συναισθηματικά εμπόδια
- Πιθανοί φυσικοί περιορισμοί
- Εξωτερικές ευθύνες
- Ανάγκη να έχουν μια ευρύτερη αντίληψη της μαθησιακής δραστηριότητας- στους ενήλικους μαθητές συνήθως αρέσει να γνωρίζουν πώς τα στοιχεία που μαθαίνουν συμπληρώνουν το ένα το άλλο
- Ανάγκη για γνωριμία με κοινότητα – οι ενήλικες απολαμβάνουν συνήθως να γνωρίζουν ένα περιβάλλον κοινότητας, όπου μπορούν να συζητήσουν, να έρθουν σε επαφή και να ανταλλάξουν εμπειρίες.

Χρήσιμη συμβουλή

Πρέπει να βεβαιωθείτε ότι τα συγκεκριμένα γνωστικά και κοινωνικά γνωρίσματα των ενήλικων μαθητών θα ληφθούν υπόψη από τους σχεδιαστές και τους εκπαιδευτές. Έτσι, θα διασφαλιστεί ότι οι ενήλικοι μαθητές θα λάβουν μια εκπαίδευση, η οποία θα ανταποκρίνεται στις μαθησιακές ανάγκες και τρόπους τους¹².

Βασικές θεωρίες στην εκπαίδευση ενηλίκων

Οι ενήλικες μαθαίνουν διαφορετικά από τα παιδιά. Η θεμελιώδης αυτή ιδέα της θεωρίας της εκπαίδευσης τονίζει τη σημασία αναγνώρισης των ιδιαίτερων

¹¹ Kapur, S. (2015, November). Understanding the Characteristics of an Adult Learner. *Jamia Journal of Education*, pp. 111-121. Retrieved June 2020, from https://www.researchgate.net/publication/287488944_Understanding_the_Characteristics_of_an_Adult_Learner

¹² Malamed, C. (2009, September 29). Characteristics of Adult Learners. Retrieved June 2020, from [thelearningcoach.com: http://thelearningcoach.com/learning/characteristics-of-adult-learners/](http://thelearningcoach.com/learning/characteristics-of-adult-learners/)

χαρακτηριστικών και αναγκών των ενηλίκων ως μαθητών, κατά τη διαδικασία ανάπτυξης και εφαρμογής των μαθησιακών στρατηγικών που τους αφορούν.¹³

α) Ανδραγωγία και αυτόνομη μάθηση

Η ανδραγωγία (αγωγή ενηλίκων) είναι η κεντρική θεωρία εκπαίδευσης των ενηλίκων, που έγινε γνωστή από τον M. Knowles. Ο Knowles διακρίνει πώς οι μαθησιακοί τρόποι και προτιμήσεις των ενηλίκων διαφέρουν από το πώς μαθαίνουν τα παιδιά. Ερευνά επίσης τα χαρακτηριστικά, τις ανάγκες και τους μαθησιακούς τρόπους που προτιμούν οι ενήλικες. Η θεωρία αυτή αναγνωρίζει πέντε κεντρικές αρχές που πρέπει να ακολουθήσετε στην εκπαίδευση ενηλίκων, ώστε να διασφαλίσετε ότι οι εκπαιδευτικές σας στρατηγικές ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ώριμων μαθητών σας.

Πέντε αρχές της ανδραγωγίας:

Αυτογνωσία: οι ενήλικοι μαθητές έχουν περισσότερη αυτογνωσία. Θέλουν να έχουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους πορείας και να νιώθουν αυτόνομοι.

Εμπειρία: η προηγούμενη εμπειρία παίζει σημαντικό ρόλο για τους ενήλικες. Προτιμούν να χτίζουν πάνω σε γνώσεις και δεξιότητες που ήδη έχουν.

Εκμάθηση με σκοπό: οι ενήλικες αποκτούν το κίνητρο να μάθουν πράγματα που βλέπουν ότι τους χρησιμεύουν. Τους αρέσει να θέτουν μετρήσιμους μαθησιακούς στόχους και να ελέγχουν την εξέλιξή τους.

Μαθησιακή ετοιμότητα: οι ενήλικες συνήθως μαθαίνουν επειδή το θέλουν και όχι επειδή πρέπει. Επομένως, έχουν ισχυρό κίνητρο και προσδοκούν υψηλότερη ποιότητα εκπαίδευσης.

Προσωπικά κίνητρα: συνήθως οι ενήλικες λειτουργούν με βάση προσωπικά κίνητρα. Προτιμούν την επίλυση προβλημάτων και προσεγγίσεις προσομοίωσης της πραγματικής ζωής.

Με βάση τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την Ανδραγωγία, ο Knowles δημιούργησε την έννοια της αυτόνομης μάθησης. Σύμφωνα με αυτή την εκπαιδευτική θεωρία, οι ενήλικες μπορούν να πάρουν την πρωτοβουλία να διαγνώσουν τις μαθησιακές τους ανάγκες, τους στόχους και τους μαθησιακούς

¹³ Pappas, C. (2013, May 8). 8 Important Characteristics Of Adult Learners. Retrieved June 2020, from elearningindustry.com

τρόπους που προτιμούν, να εντοπίσουν τις κατάλληλες πηγές και μαθησιακές στρατηγικές και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα της εκμάθησής τους.¹⁴

Πώς να εισάγετε την αυτόνομη μάθηση στη μαθησιακή στρατηγική;

- ✓ να προωθήσετε την κριτική σκέψη των μαθητών
- ✓ να εισάγετε τη Σχεδιαστική Σκέψη
- ✓ να χρησιμοποιήσετε στοχαστικές τεχνικές και νοητική χαρτογράφηση για την προώθηση διαφόρων οπτικών
- ✓ να επιτρέψετε στους μαθητές να πειραματιστούν με την εκπαίδευσή τους
- ✓ να ενθαρρύνετε την ανάπτυξη μιας μαθησιακής κοινότητας όπου οι ενήλικοι μαθητές θα στηρίζουν και θα εμπνέουν ο ένας τον άλλο

β) Βιωματική μάθηση

Η βιωματική μάθηση είναι μια θεωρία που ανέπτυξε ο D. Kolb. Σύμφωνα με την ιδέα αυτή, οι γνώσεις δημιουργούνται μέσω της εμπειρίας και η αποτελεσματική μάθηση περιλαμβάνει τέσσερις φάσεις που μπορούν να παρουσιαστούν με τη μορφή ενός μαθησιακού κύκλου. Συγκρίνοντας δυο μεταβλητές που αναλύονται στον κύκλο – πώς οι ενήλικες προσεγγίζουν τη μαθησιακή δραστηριότητα και ποια είναι η συναισθηματική τους αντίδραση σε αυτήν – μπορούν να εντοπιστούν τέσσερις βασικοί μαθησιακοί τρόποι, χαρακτηριστικοί των ενηλίκων.

γ) Οι τέσσερις μαθησιακοί τρόποι του Kolb

Απόκλιση: χαρακτηριστικό των μαθητών που προτιμούν να παρακολουθούν παρά να κάνουν. Τείνουν να είναι πολύ ευρηματικοί, απολαμβάνουν την παραγωγή ιδεών, τον καταγιισμό ιδεών και τις ερευνητικές πληροφορίες.

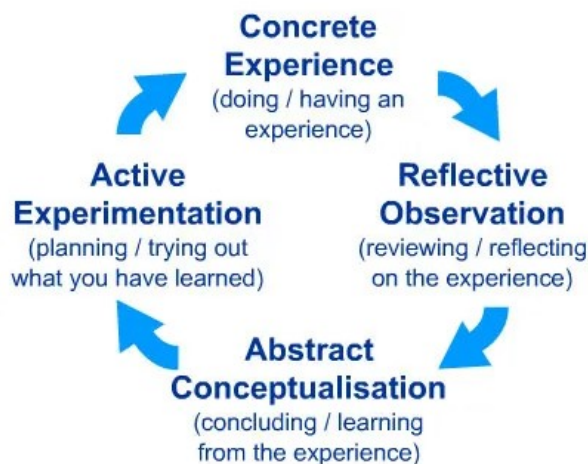
Αφομοίωση: χαρακτηριστικό των μαθητών που έχουν μια περιεκτική, λογική προσέγγιση στη μάθηση. Προτιμούν τη σαφή εξήγηση παρά μια πρακτική δραστηριότητα. Επικεντρώνονται σε αφηρημένες έννοιες και ιδέες.

Σύγκλιση: χαρακτηριστικό των ατόμων που είναι πρακτικοί και προσηλωμένοι στην επίλυση προβλημάτων. Τείνουν να ενδιαφέρονται να βρουν πρακτικές λύσεις στα προβλήματα και τα ερωτήματα.

¹⁴ Smith, M. K. (2013, April 4). Malcolm Knowles, informal adult education, self-direction and andragogy. Retrieved June 2020, from infed.org: <https://infed.org/mobi/malcolm-knowles-informal-adult-education-self-direction-and-andragogy/>

Διευκόλυνση: σχετίζεται με τους μαθητές που βασίζονται περισσότερο στο ένστικτο τους παρά στη λογική. Μαθαίνουν πιο αποτελεσματικά, χρησιμοποιώντας στην πράξη τη δική τους εμπειρία και των άλλων.

Σχήμα 3: Ο μαθησιακός κύκλος του Kolb (πηγή: <https://www.simplypsychology.org/learning-kolb.html>)

Άλλες θεωρίας μάθησης

Άλλες θεμελιώδεις μαθησιακές θεωρίες που εφαρμόζονται στην εκπαίδευση ενηλίκων είναι η **Μετασχηματιστική Μάθηση** από τον J. Mezirow και η **Μάθηση μέσω Δράσης** του J. Dewey.

Μεθοδολογικές αρχές

Μερικές από τις μεθοδολογικές αρχές και τα εγγενή χαρακτηριστικά που ίσως βρείτε χρήσιμα είναι:

- 1. Οικοδόμηση ουσιαστικής μάθησης.** Εικάζεται ότι η μάθηση είναι μια διαδικασία ανάπτυξης νοημάτων και, συνεπώς, οικοδομείται, δεν αποκτάται. Αυτή η διαδικασία οικοδόμησης πρέπει να πραγματοποιηθεί, αρχίζοντας από προηγούμενες γνώσεις, ένα ζήτημα που, στην περίπτωση των ενηλίκων, έχει ουσιώδη σημασία.
- 2. Μαθησιακή λειτουργικότητα.** Φαίνεται να είναι μια καθολική αρχή, αλλά αφορά συγκεκριμένα τους ενήλικους μαθητές που διέκοψαν την αρχική τους εκπαίδευση και συνεπώς δεν είναι πλέον επαγγελματίες μάθησης όπως πριν. Όταν ένας εργαζόμενος, μια νοικοκυρά, ένας επαγγελματίας ή ένας συνταξιούχος αποφασίσουν να αφιερώσουν τον ελεύθερο τους χρόνο για να βελτιώσουν την εκπαίδευση ή κατάρτισή τους σε επίσημα εκπαιδευτικά

συστήματα, παρακινούνται από μια συγκεκριμένη λειτουργική αναγκαιότητα, την οποία αν δεν επιτύχουν, διακόπτουν τη φοίτησή τους.

3. **Δραστηριότητα.** Εικάζεται επίσης ότι η έντονη δραστηριότητα του μαθητή συμβάλλει πολύ πιο ουσιαστικά στην οικοδόμηση της μαθησιακής διαδικασίας, παρά μια δεκτική στάση προς εξωτερικές γνώσεις.
4. **Συμμετοχή.** Η συμμετοχική μεθοδολογία είναι μια σημαντική δραστηριότητα. Χωρίς αυτήν, η διεξαγωγή οποιασδήποτε μορφής μαθησιακών δραστηριοτήτων με αυτού του είδους τα άτομα θα ήταν αδύνατη.
5. **Αυτοδιδασκαλία.** Μπορεί να ειπωθεί ότι η αυτοδιδασκαλία είναι μια φυσική κατάσταση στην ενήλικη ζωή. Ωστόσο, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη ότι όταν σκέφτεται κανείς την επίσημη εκπαίδευση, το γεγονός ότι έχει προηγούμενες γνώσεις χρειάζεται, για να φέρει εις πέρας το πρόγραμμα με τον πιο κατάλληλο τρόπο.
6. **Συνεργατική μάθηση.** Πρόκειται για την πιο βαθιά παγιωμένη αρχή στην παράδοση της εκπαίδευσης ενηλίκων. Αυτό σημαίνει να δίνεται προτεραιότητα στο να μαθαίνει ο ένας από τον άλλο και επίσης να δίνεται σημασία στην καλλιέργεια αποτελεσματικών σχέσεων μεταξύ των ατόμων που συνθέτουν μια μαθησιακή ομάδα. Αυτή η μορφή μάθησης στηρίζει τους ενήλικους μαθητές, ειδικά όσους είναι χαμηλής ειδίκευσης και στην αρχή της μαθησιακής τους εμπειρίας μπορεί να βιώνουν άγχος.
7. **Χρήση προηγούμενων γνώσεων.** Αυτό είναι ένα απαραίτητο μεθοδολογικό εργαλείο, εφόσον επιτρέπει στον εκπαιδευτικό οργανισμό να εκτιμήσει και να αξιοποιήσει τις πραγματικές γνώσεις και δεξιότητες, ανεξάρτητα από πού προέρχονται. Επίσης, υποστηρίζει την έννοια της μαθησιακής διαδικασίας.
8. **Ομαλότητα.** Αυτή η αρχή αφορά όχι μόνο σποραδικές πτυχές, όπως η ίση μεταχείριση των ενηλίκων, είτε αυτοί είναι μαθητές είτε είναι εκπαιδευτές, αλλά και πιο ουσιαστικά ζητήματα, όπως η σκέψη ότι οι μαθητές και οι συντονιστές είναι δημιουργοί στη διαδικασία οικοδόμησης της γνώσης και όχι ιδιοκτήτες της γνώσης, η οποία μεταδίδεται σε μια ομάδα μαθητών ουσιαστικά δεκτικά.

Ενότητα 2: Σύγχρονες προσεγγίσεις στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

Οι πρακτικές και οι μέθοδοι εκπαίδευσης ενηλίκων που βασίζονται στις διαθέσιμες τεχνολογίες μπορούν να ωφελήσουν μια προσφορά που ανταποκρίνεται σε περιθωριοποιημένους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης. Οι σύγχρονες προσεγγίσεις, όπως η μικτή μάθηση ή η αντίστροφη μάθηση, δημιουργούν νέες δυνατότητες

γεφύρωσης μερικών μαθησιακών κενών και αντιμετώπισης εμποδίων που έχουν οι ενήλικοι μαθητές. Παρόλο που οι τελευταίες αυτές προσεγγίσεις στην εκπαίδευση ενηλίκων έχουν τους περιορισμούς και τις ροές τους, ανταποκρίνονται πιο αποτελεσματικά στις ανάγκες των περιθωριοποιημένων μαθητών χαμηλής ειδίκευσης, παρά οι περισσότερες παραδοσιακές μέθοδοι¹⁵.

Μικτή μάθηση

Η μικτή μάθηση είναι ένας όρος που χρησιμοποιείται για να περιγράψει μαθησιακές στρατηγικές που συνδυάζουν και πρόσωπο με πρόσωπο και διαδικτυακές δραστηριότητες. Το μεγάλο τους πλεονέκτημα είναι ότι έχουν ευελιξία και δίνουν τη δυνατότητα εξατομίκευσης του ρυθμού μάθησης και της ανατροφοδότησης¹⁶.

Χρήσιμες πληροφορίες

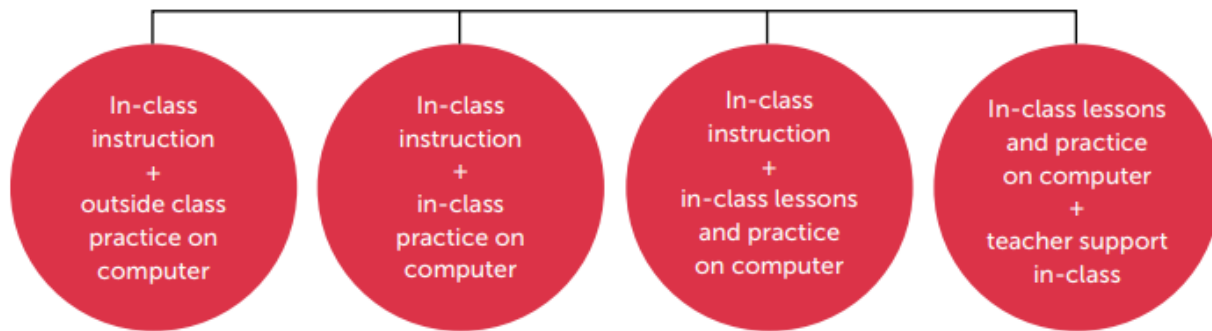
Οι προσεγγίσεις μικτής μάθησης θεωρούνται οι πιο αποτελεσματικές για την εφαρμογή της εκπαίδευσης ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης¹⁷.

Το εύρος των μοντέλων μικτής μάθησης διαφοροποιείται ιδιαίτερα. Περιλαμβάνει από τη μια πλευρά προσεγγίσεις όπου ο εκπαιδευτής αναλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας και οι μαθητές αφιερώνουν λίγο χρόνο στην αυτοδιδασκαλία. Από την άλλη πλευρά, το μεγαλύτερο μέρος εκπαίδευσης μπορεί να γίνεται διαδικτυακά και ο εκπαιδευτής βοηθά τους μαθητές ατομικά, όποτε χρειάζεται.

¹⁵ Brame, C. (2013). Flipping the classroom. Retrieved June 2020, from Vanderbilt University Center for Teaching: <http://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/flipping-the-classroom/>

¹⁶ Constantakis, P. (2016). Integrating Digital Tools for Adult Learners: Four Critical Factors. Digital Promise. Retrieved June 2020, from https://digitalpromise.org/wp-content/uploads/2016/03/dp-integrating_digital_tools.pdf

¹⁷ Margolis, A. R., Porter, A. L., & Pitterle, M. E. (2017). Best Practices for Use of Blended Learning. American Journal of Pharmaceutical Education. Retrieved June 2020, from <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC5423065/#:~:text=Blended%20learning%20courses%2C%20or%20courses,face%2Dto%2Dface%20courses.&text=Blended%20learning%20is%20effective%2C5,using%20a%20blended%20learning%20approach.>

Σχήμα 4: Διάφορες προσεγγίσεις στο μοντέλο μικτής μάθησης (Πηγή: Constantakis, 2016)

Χρήσιμες συμβουλές για την εφαρμογή της μικτής μάθησης

Μπορείτε να προσαρμόσετε το μοντέλο μικτής μάθησης στις ατομικές ανάγκες των μαθητών (Constantakis, 2016):

- ένα μικτό μοντέλο που περιλαμβάνει περισσότερη καθοδήγηση στην τάξη είναι καταλληλότερο για ενήλικες με τη χαμηλότερη ειδίκευση που έχουν λιγότερη αυτοπεποίθηση με την τεχνολογία ή τις δεξιότητες τους, ή τους λείπει η αποφασιστικότητα που χρειάζεται για μακροπρόθεσμη αυτόνομη μάθηση.
- τα διαδικτυακά μαθήματα είναι καταλληλότερα για πιο προχωρημένους μαθητές που νιώθουν σιγουριά με τα ψηφιακά περιβάλλοντα.
- στη διδασκαλία ενηλίκων χαμηλής ειδίκευσης, ίσως είναι απαραίτητη η εφαρμογή διαφόρων μοντέλων μικτής μάθησης στο πλαίσιο μιας μαθησιακής στρατηγικής ή ακόμα και εξέλιξη μιας προσέγγισης, καθώς οι ανάγκες των μαθητών αλλάζουν.

Αντίστροφη μάθηση

Η αντίστροφη μάθηση είναι μια εκπαιδευτική στρατηγική που βασίζεται στο ανεστραμμένο μοντέλο μάθησης στην τάξη. Οι μαθητές αποκτούν βασικές γνώσεις στο σπίτι με τη χρήση έτοιμου εκπαιδευτικού υλικού. Το πρακτικό μέρος της εκπαίδευσης πραγματοποιείται πρόσωπο με πρόσωπο με τη βοήθεια του εκπαιδευτή.¹⁸

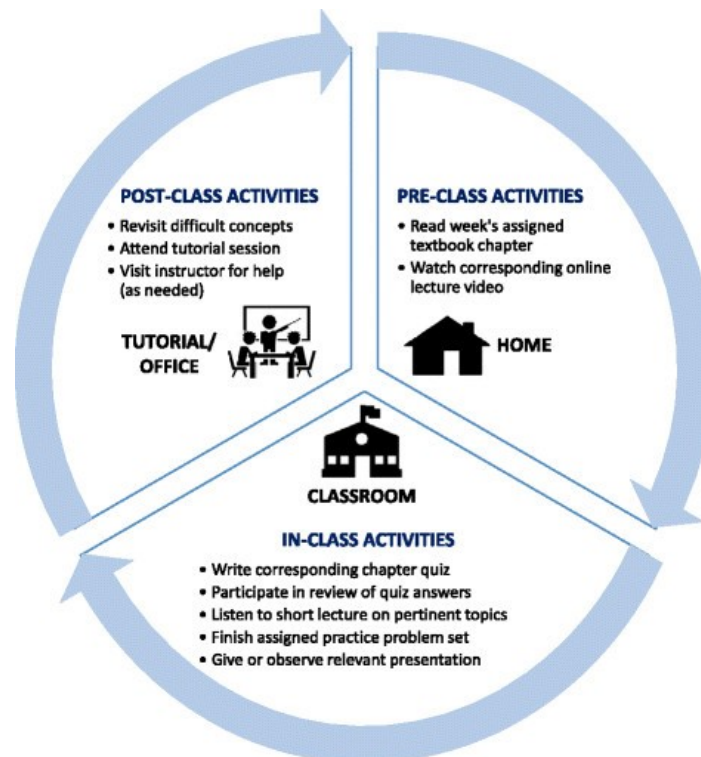
Τα οφέλη της αντίστροφης μάθησης από την οπτική της εκπαίδευσης ενηλίκων, ειδικά αυτής που αφορά περιθωριοποιημένους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης, αφορούν, κυρίως τη μετάβαση από τη δασκαλοκεντρική στη μαθητοκεντρική

¹⁸ <https://www.teachthought.com/learning/the-definition-of-the-flipped-classroom/>

μάθηση. Οι ενήλικοι μαθητές μπορούν να αναπτύξουν τις δεξιότητες και ικανότητες τους πιο αποτελεσματικά μέσω της ανταλλαγής εμπειριών και μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, οι μαθητές αποκτούν περισσότερο έλεγχο στο ρυθμό, το χρόνο και τον προγραμματισμό της μάθησης.¹⁹

Χρήσιμες πληροφορίες

Συνήθως, η αντίστροφη φάση μάθησης περιλαμβάνει προσεγγίσεις που βασίζονται στην τεχνολογία, π.χ. διαδικτυακά βίντεο, διαλέξεις, εργασίες, αυτοαξιολόγηση, διαγωνίσματα, ομαδικές συζητήσεις, ψηφιακή έρευνα, μελέτη κειμένων, κ.α. Ωστόσο, η αντιστροφή της μαθησιακής διαδικασίας δεν περιορίζεται μόνο σε προσεγγίσεις βασισμένες στην τεχνολογία (Brame, 2013).

Σχήμα 5. Διάγραμμα ροής της δομής και των ρυθμίσεων μιας Αντίστροφης Τάξης²⁰

¹⁹ Flipping the classroom in adult education. (2016). Learning Guide on Flipping the Classroom in Adult Education. Velenje: Flipping the classroom in adult education (iFLIP). Retrieved June 2020, from http://projectiflip.eu/wp-content/uploads/2018/05/iFlip_IO7_Learning-Guide-in-FTC-in-Adult-Education_EN.pdf

²⁰ Moraros, J., Islam, A., Yu, S., Banow, R., & Schindelka, B. (2015). Flipping for success: evaluating the effectiveness of a novel teaching approach in a graduate level setting. BMC Medical Education, 15, 27. <https://doi.org/10.1186/s12909-015-0317-2>

Επιπρόσθετες πηγές

Αρχές της Μάθησης Ενηλίκων: <https://alabamapathways.org/principles-of-adult-learning/>

Κεφάλαιο 8: Εποπτεία, αξιολόγηση και βελτίωση στρατηγικών

Ενότητα 1: Εποπτεία και Αξιολόγηση των Στρατηγικών Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Επίπεδα, τομείς και θέματα εποπτείας και αξιολόγησης

Οι διαδικασίες εποπτείας και αξιολόγησης μπορούν να εφαρμοστούν σε τρία επίπεδα²¹:

- Μικρο-: ατομικό επίπεδο, περιλαμβάνει την εποπτεία και αξιολόγηση της μαθησιακής προόδου του κάθε μαθητή ξεχωριστά.
- Μέσο-: θεσμικό επίπεδο, περιλαμβάνει την εποπτεία και αξιολόγηση του προγράμματος ή της στρατηγικής του ιδρύματος/ οργανισμού εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Μακρο-: επίπεδο συστήματος, επιτρέπει την εποπτεία της εξέλιξης σε επίπεδο ικανοτήτων ενός συγκεκριμένου πληθυσμού ή ομάδας.

Μια αποτελεσματική εφαρμογή των διαδικασιών εποπτείας και αξιολόγησης στην εκπαίδευση ενηλίκων απαιτεί βραχυπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη προσέγγιση. Οι διαδικασίες πρέπει να εξηγηθούν πρώτα με λεπτομέρεια και να χρησιμοποιηθούν σε ένα ευρύτερο πλαίσιο, να γίνουν κατανοητές όχι ως διαδικασίες που γίνονται μια φορά, αλλά ως μια συνεχής άσκηση που διεξάγεται σε πολλές χρονικές στιγμές κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας. Η εποπτεία και αξιολόγηση στοχεύουν να υπολογίσουν και να αξιολογήσουν την επίδοση των μαθητών, ώστε να βελτιώσουν τα μαθησιακά τους αποτελέσματα²².

Χρήσιμες πληροφορίες

Οι διαδικασίες αξιολόγησης και εποπτείας πρέπει να αφορούν όχι μόνο τους μαθητές αλλά και τον εκπαιδευτή. Επιπλέον, πρέπει να δίνουν τη δυνατότητα να

²¹ Lattke, S. (2018). Professional Competence in Designing, Monitoring and Evaluation of Adult Learning Processes Research Report. Bonn: DEMAL Design, monitoring and evaluating adult learning classes - Supporting quality in adult learning. Retrieved July 2020, from http://www.demalproject.eu/documents/O1_EN_Research_Report_181130.pdf

²² ESSEX Safeguarding Adults Board. (2018). Monitoring and Evaluating Learning and Development Opportunities. ESSEX, United Kingdom. Retrieved July 2020, from <https://www.essexsab.org.uk/media/2581/monitoring-and-evaluating-learning-and-developing-toolkit.pdf>

ερευνηθεί και ο ευρύτερος αντίκτυπος της εκπαίδευσης των ενηλίκων, π.χ. στην κοινότητα, στο χώρο εργασίας, κ.α.²³

Εργαλεία για την εποπτεία και αξιολόγηση των στρατηγικών εκπαίδευσης ενηλίκων

Υπάρχουν διάφορα εργαλεία και προσεγγίσεις που μπορούν να χρησιμοποιηθούν, ανάλογα με το σκοπό της αξιολόγησης. Η τελική αξιολόγηση και εποπτεία εφαρμόζεται στο τέλος της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Μπορείτε να τη χρησιμοποιήσετε για να υπολογίσετε την τελική ποιότητα και τον αντίκτυπο της στρατηγικής σας. Από την άλλη, η διαμορφωτική αξιολόγηση και εποπτεία πραγματοποιείται σε διάφορα σημεία κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης και στοχεύει να εντοπίσει στοιχεία που χρήζουν βελτίωσης (Lattke, 2018).

Τα πιο γνωστά εργαλεία για αξιολόγηση και εποπτεία²⁴

Μπορείτε να εντοπίσετε εργαλεία που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ως μέρος των ακόλουθων μεθόδων αξιολόγησης;

Ποιοτικές μέθοδοι Στοχεύουν στην κατανόηση της αντίδρασης και της ανταπόκρισης του μαθητή στην εκπαίδευση.	Ποσοτικές μέθοδοι Χρησιμοποιούνται για τη συλλογή και σύγκριση πληροφοριών και δεδομένων, ώστε να εντοπιστεί κατά πόσο οι στόχοι και οι επιδιώξεις έχουν επιτευχθεί.
Μέθοδοι αυτοαξιολόγησης Στοχεύουν να βοηθήσουν τους μαθητές και εκπαιδευτές να αυτοαξιολογήσουν την επίδοση και τις ικανότητές τους.	Μαθητοκεντρικές μέθοδοι Στοχεύουν στον εντοπισμό των μορφών και τρόπων εκπαίδευσης που θα ωφελήσουν περισσότερο τον μαθητή. Πρέπει να γίνουν αναπόσπαστο στάδιο της μάθησης και να δώσουν στο μαθητή την ευκαιρία να υπολογίσει και να καταγράψει την πρόοδο του.

²³ Ingram, M. (2017, August 08). Leaders to Make Impact. Retrieved from 3blmedia.com: <https://www.3blmedia.com/News/Ashridge-Executive-Education-Action-Research-Method-Trains-Business-Leaders-Make-Impact>

²⁴ Olesen, L. A., & Vincze, Z. (2018). Training Course Evaluation of Adult Education and Training Activities Course Structure and Contents. Bonn: Erasmus+ Strategic Partnership "Designing, monitoring and evaluating adult learning classes – Supporting quality in adult learning" (DEMAL).

Χρήσιμες πληροφορίες

Άλλες γνωστές μεθοδολογίες που χρησιμοποιούνται για να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα των στρατηγικών εκπαίδευσης ενηλίκων είναι η ταξινόμηση του Kirkpatrick, το μοντέλο Phillips ROI και το Μοντέλο αξιολόγησης CIPP.

Ενότητα 2: Πρακτική Αναστοχασμού στην Εκπαίδευση Ενηλίκων

Τι είναι η πρακτική αναστοχασμού;

Η πρακτική αναστοχασμού είναι μια μεθοδολογία που σχετίζεται με την εκμάθηση μέσω της εμπειρίας. Γεφυρώνει το χάσμα μεταξύ των θεωρητικών γνώσεων και της πρακτικής εφαρμογής τους. Οι μαθητές μπορούν να χρησιμοποιήσουν την πρακτική αναστοχασμού, για να ερευνήσουν ενεργά την εμπειρία τους. Ωστόσο, η διαδικασία αυτή πρέπει να βασιστεί στη συνειδητή προσπάθεια κατανόησης των διαδικασιών που απαρτίζουν την εκπαίδευση.

Χρήσιμες πληροφορίες

Σύμφωνα με τον «Κώνο Εμπειρίας» του Dale, οι μαθητές συγκρατούν περισσότερες πληροφορίες όταν μαθαίνουν μέσω άμεσης και στοχευμένης εμπειρίας, σε αντίθεση με το να ακούνε, να διαβάζουν ή να παρατηρούν απλά κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής δραστηριότητας²⁵. Σήμερα, η έρευνα υποστηρίζει ότι όχι μόνο η εκτέλεση μιας εργασίας αλλά και ο αναστοχασμός της μπορεί να βελτιώσει τη διατήρηση πληροφοριών στη μνήμη²⁶.

Η μεθοδολογία της πρακτικής αναστοχασμού στοχεύει στον εντοπισμό στοιχείων της διαδικασίας που μπορούν να αλλάξουν ή να βελτιωθούν, ώστε να επιτευχθούν καλύτερα αποτελέσματα την επόμενη φορά. Ένα μεγάλο πλεονέκτημα αυτής της μεθοδολογίας είναι ότι μπορεί να υιοθετηθεί τόσο από τους ενήλικους μαθητές,

²⁵ Janoska, L. (2017, August 28). What Really Is The Cone Of Experience? Retrieved June 2020, from [elearningindustry.com](https://www.elearningindustry.com):

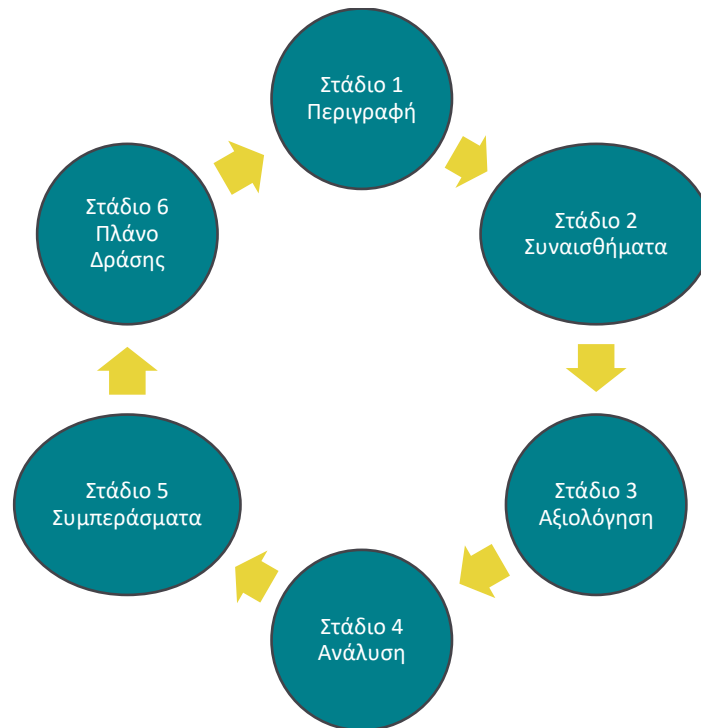
https://www.queensu.ca/teachingandlearning/modules/active/documents/Dales_Cone_of_Experience_summary.pdf

²⁶ Schlichting, M. L., & Preston, A. R. (2014). Memory reactivation during rest supports upcoming learning of related content. PNAS. Retrieved June 2020, from <https://www.pnas.org/content/early/2014/10/15/1404396111>

ώστε να βελτιώσουν τη μαθησιακή τους επίδοση, όσο και από τους εκπαιδευτές ενηλίκων, ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τις πρακτικές διδασκαλίας τους²⁷.

Ο κύκλος αναστοχασμού του Gibbs

Ένα από τα πιο γνωστά μοντέλα της πρακτικής αναστοχασμού – ο κύκλος αναστοχασμού του Gibbs παρουσιάζει έξι στάδια αναστοχασμού στη μαθησιακή εμπειρία²⁸.

Σχήμα 6: Ο κύκλος αναστοχασμού του Gibbs

Σκεφτείτε τις ερωτήσεις αναστοχασμού που θα σας βοηθήσουν να προβληματιστείτε σε κάθε στάδιο του κύκλου μάθησης.

Περιγραφή: σε αυτό το στάδιο, πρέπει να περιγραφεί με λεπτομέρεια η μαθησιακή εμπειρία.

- Τι συνέβη;

²⁷ Imel, S. (1992). Reflective Practice in Adult Education. ERIC Digest No. 122. ERIC Clearinghouse on Adult Career and Vocational Education Columbus OH. Retrieved June 2020, from ericdigests.org

²⁸ The University of Edinburgh. (2019, March 20). Gibbs' reflective cycle. Retrieved from ed.ac.uk: <https://www.ed.ac.uk/reflection/reflectors-toolkit/reflecting-on-experience/gibbs-reflective-cycle>

- Ποιο ήταν το αποτέλεσμα της διαδικασίας;
-

Συναισθήματα: πρέπει να ερευνηθούν τα συναισθήματα και οι σκέψεις που προέκυψαν κατά την εμπειρία και ο αντίκτυπός τους στην κατάσταση.

- Ποια ήταν τα συναισθήματα μου κατά τη διαδικασία;
-

Αξιολόγηση: αξιολόγηση στόχου· πρέπει να εντοπιστούν οι θετικές και αρνητικές πτυχές της κατάστασης.

-
-

Ανάλυση: σε αυτό το στάδιο, ο μαθητής πρέπει να αναλύσει γιατί οι διάφορες πτυχές της διαδικασίας λειτούργησαν καλά ή όχι.

-
-

Συμπεράσματα: αυτό το στάδιο πρέπει να απαντήσει στην ερώτηση: τι μάθατε από την εμπειρία αυτή;

-
-

Πλάνο δράσης : τι αλλαγές πρέπει να γίνουν για να βελτιωθούν τα αποτελέσματα την επόμενη φορά και πώς να εγγυηθείτε ένα θετικό αποτέλεσμα.

-
-

Τα οφέλη του κύκλου αναστοχασμού στην εκπαίδευση ενηλίκων

Μερικά από τα οφέλη για τους ενήλικους μαθητές περιλαμβάνουν τη συνεχή μάθηση, τη βελτίωση της κριτικής σκέψης και των δεξιοτήτων επίλυσης προβλημάτων και της λήψης αποφάσεων. Ο αναστοχασμός στη διαδικασία μάθησης μπορεί να τους βοηθήσει να κατανοήσουν σε ποιο βαθμό οι προσπάθειες τους καταλήγουν στα αναμενόμενα αποτελέσματα. Η συνειδητοποίηση αυτή μπορεί να τους οδηγήσει να αναγνωρίσουν τους μαθησιακούς τρόπους που προτιμούν. Επιπλέον, η πρακτική αναστοχασμού μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως εργαλείο

αυτοελέγχου και αυτοαξιολόγησης για την εκτίμηση των αποτελεσμάτων με βάση αντικειμενικά τεκμήρια²⁹.

Για τους εκπαιδευτές, η πρακτική αναστοχασμού μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο επαγγελματικής ανάπτυξης που τους επιτρέπει να κατανοήσουν τους τρόπους διδασκαλίας που εφαρμόζουν. Αναλύοντας τις διάφορες προσεγγίσεις τους στη διδασκαλία, οι εκπαιδευτές μπορούν να βελτιώσουν τις ικανότητες και πρακτικές τους, γεγονός που, κατ' επέκταση, μπορεί να τους οδηγήσει στο σημείο να τροποποιήσουν τις δεξιότητες τους, ώστε να ανταποκριθούν πιο αποτελεσματικά σε συγκεκριμένες καταστάσεις και ανάγκες. Η πρακτική αναστοχασμού μπορεί να λειτουργήσει και ως εργαλείο στήριξης των εκπαιδευτών, ώστε να κατανοήσουν καλύτερα τους μαθητές και τις συγκεκριμένες ανάγκες τους³⁰.

Εφαρμογή της πρακτικής αναστοχασμού στην εκπαίδευση ενηλίκων και έλεγχος της αποτελεσματικότητας της

Για να επωφεληθείτε καλύτερα από την πρακτική αναστοχασμού, πρέπει να την εφαρμόσετε στην ανάπτυξη της στρατηγικής εκπαίδευσης των ενηλίκων. Μπορείτε να βασίσετε τις σκέψεις σας σε προηγούμενες εμπειρίες σας, σε εμπειρίες των μαθητών, σε συζητήσεις με συναδέλφους και διαθέσιμες εναλλακτικές. Η πρακτική αναστοχασμού πρέπει να είναι για σας μια ευκαιρία συνεχούς αξιολόγησης των πρακτικών διδασκαλίας σας. Συνεπώς, πρέπει να γίνεται καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαιδευτικής δραστηριότητας. Προσπαθήστε να οργανώνετε ομάδες μελέτης, συνεργασία μεταξύ ομότιμων, ή να αναλύετε την ανατροφοδότηση των μαθητών για να επιτύχετε καλύτερα αποτελέσματα.

Για να βοηθήσετε τους μαθητές στην εφαρμογή της πρακτικής αναστοχασμού, πρέπει να τους εξηγήσετε πώς να εκτελούν δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και αυτοστοχασμού και να τους ενθαρρύνετε να εξασκήσουν αυτές τις μεθόδους σε σχέση με την μαθησιακή τους πορεία³¹.

²⁹ Fook, J. (2007). REFLECTIVE PRACTICE AND CRITICAL REFLECTION. In J. Lishman, Handbook for Practice Learning in Social Work and Social Care (pp. 440-454). London: Jessica Kingsley Publishers.

³⁰ Sellars, M. (2012). Teachers and change: The role of reflective practice. INTERNATIONAL CONFERENCE ON NEW HORIZONS IN EDUCATION (pp. 461 – 469). Callaghan: University of Newcastle.

³¹ <https://www.cyc-net.org/cyc-online/cycol-0404-reflective.html>

Χρήσιμες πληροφορίες

Υπάρχουν διάφορες δραστηριότητες που μπορείτε να χρησιμοποιήσετε για να ενθαρρύνετε τους ενήλικες να εφαρμόσουν την πρακτική αναστοχασμού, π.χ. να κάνουν υποθέσεις, να ερευνούν προβλήματα από διάφορες οπτικές, να αμφισβητούν (συμπεριλαμβανομένης της προσέγγισης *τι θα γίνει εάν*), να συγκρίνουν και να αντιπαραβάλλουν, κ.α. (cyc-net.org, 2004)

Ενότητα 3: Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτών Ενηλίκων

Ειδικές γνώσεις για το περιεχόμενο

Η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2010 για τις [Βασικές Ικανότητες των Επαγγελματιών Εκπαίδευσης Ενηλίκων](#) ασχολήθηκε με τη χαρτογράφηση 13 βασικών πεδίων επαγγελματικής δραστηριότητας στην εκπαίδευση ενηλίκων. Αυτά τα πεδία μπορούν να λειτουργήσουν ως εργαλεία για την αναγνώριση των βασικών ικανοτήτων που ίσως χρειάζεστε στη δουλειά σας.

Τα κεντρικά πεδία εργασιών ενός εκπαιδευτή ενηλίκων περιλαμβάνουν:

- Αξιολόγηση των μαθησιακών αναγκών
- Προετοιμασία μαθημάτων
- Διευκόλυνση μάθησης
- Εποπτεία και αξιολόγηση
- Συμβουλές και καθοδήγηση
- Ανάπτυξη προγράμματος
- Οικονομική διαχείριση
- Διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού
- Γενική διαχείριση
- Μάρκετινγκ και δημόσιες σχέσεις
- Διοικητική στήριξη
- Τεχνολογική στήριξη (ΤΠΕ)
- Δραστηριότητες που προέχουν

Η σειρά ικανοτήτων που οι διάφοροι εκπαιδευτές ενηλίκων χρειάζονται διαφέρει σε μεγάλο βαθμό ανάλογα με τους διαφορετικούς παράγοντες, όπως το πλαίσιο και το είδος της εκπαιδευτικής στρατηγικής, η ομάδα των μαθητών κ.α. Επίσης, η σειρά

των απαιτούμενων ικανοτήτων μπορεί να διαφέρει ανάλογα και με το ρόλο που έχετε στην ομάδα ή τον οργανισμό σας, π.χ. διδασκαλία, διεύθυνση, καθοδήγηση, διοίκηση.

Αφού οι ανάγκες των εκπαιδευτών ενηλίκων διαφέρουν, συχνά βασίζονται σε εργαλεία όπως ο ατομικός επαγγελματικός αναστοχασμός και η αυτοαξιολόγηση για να βελτιώσουν και να τελειοποιήσουν την πρακτική τους. Επίσης, όπως αλλάζουν και διαφέρουν οι ανάγκες των μαθητών, έτσι αλλάζουν και οι ανάγκες των εκπαιδευτών.

Χρήσιμες πληροφορίες

Η έκθεση για τις Βασικές Ικανότητες των Επαγγελματιών Εκπαίδευσης Ενηλίκων περιλαμβάνει εκτενείς περιγραφές των γενικών και ειδικών ικανοτήτων που προτείνονται, οι οποίες μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμα εργαλεία για τους επαγγελματίες και πάροχοι εκπαίδευσης ενηλίκων, ώστε να καθορίσουν στόχους εξέλιξης και να σχεδιάσουν προγράμματα συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης (CPD programmes).

Διδακτικές μέθοδοι

Καθώς ο τομέας εκπαίδευσης ενηλίκων διευρύνεται σε νέα ψηφιακά περιβάλλοντα, οι μαθησιακές μέθοδοι, τα εργαλεία οι ικανότητες και προσεγγίσεις των εκπαιδευτών ενηλίκων χρειάζεται να αλλάξουν. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για εκπαιδευτές που δουλεύουν με περιθωριοποιημένες και μη προνομιούχες ομάδες ενηλίκων, όπου η πρόσβαση στην εκπαίδευση είναι συνήθως εφικτή μόνο μέσω ψηφιακών συσκευών και μεθοδολογιών³².

Παράγοντες που πρέπει να λάβουν υπόψη οι εκπαιδευτές ενηλίκων όταν επιλέγουν διδακτικές μεθόδους

Εκτός από την ενίσχυση της αξίας των ψηφιακών ικανοτήτων, υπάρχουν διάφορες άλλες αισθητές μεταβολές και παράγοντες στην εκπαίδευση ενηλίκων που μπορούν

³² Milin, A. (2019, January 29). Digital and online learning in Adult Education. Retrieved from EPALE - Electronic Platform for Adult Learning in Europe: <https://epale.ec.europa.eu/en/blog/digital-and-online-learning-adult-education>

να επηρεάσουν την απόφασή σας για το ποιες διδακτικές μεθόδους θα εφαρμόσετε στις πρακτικές σας. Αυτοί οι παράγοντες είναι³³:

- Η πολυπολιτισμικότητα του μαθησιακού πληθυσμού και η πολλαπλότητα της.
- Η κατανόηση της τέχνης και της επιστήμης της διδασκαλίας ενηλίκων.
- Η ενσωμάτωση μαθησιακών στρατηγικών και προσαρμογών.
- Η αναδιατύπωση του ρόλου των αρχών εκπαίδευσης ενηλίκων.
- Η ανάγκη ουσιαστικής αλλαγής στον τρόπο που οι εκπαιδευτές αξιολογούν τις επιδόσεις.

Επαγγελματική Ανάπτυξη

Δεδομένου ότι η αποτελεσματικότητα των στρατηγικών εκπαίδευσης ενηλίκων εξαρτάται από τη σωστή κατάρτιση και τον ενθουσιασμό των εκπαιδευτών, η συνεχής επαγγελματική σας ανάπτυξη είναι καθοριστικής σημασίας. Ο εκπαιδευτής είναι ο παράγοντας της στρατηγικής εκπαίδευσης ενηλίκων που διασφαλίζει την ποιότητα της εκπαίδευσης και εγγυάται το κύρος και τη φήμη της, αλλά και ο εκπρόσωπος που διασφαλίζει ότι οι ανάγκες κάθε μαθητή αναγνωρίζονται και ικανοποιούνται.

Η κατάρτιση ενηλίκων είναι ένα επάγγελμα που απαιτεί συνεχή ανάπτυξη! Το να γίνετε ειδήμονες στο πεδίο σας και εξαιρετικοί εκπαιδευτές ενηλίκων είναι μια διαβίου διαδικασία. Οι τίτλοι και τα πιστοποιητικά είναι τα εργαλεία που θα σας βοηθήσουν να αποδείξετε τις προσπάθειές σας, ώστε να μην μείνουν απαρατήρητες! Τα οφέλη από την απόκτηση πιστοποιήσεων στην εκπαίδευση ενηλίκων εκτείνονται από την δική σας ικανοποίηση και το πιθανό οικονομικό κέρδος στον σημαντικό θετικό αντίκτυπο που θα έχουν στις πρακτικές σας και, κατά συνέπεια, στην επίδοση των μαθητών σας.

Μπορείτε να αναζητήσετε στήριξη μέσω των προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης που προσφέρονται στους εκπαιδευτές ενηλίκων σε εθνικό ή τοπικό επίπεδο στη χώρα σας. Υπάρχουν επίσης πολλές διαθέσιμες διαδικτυακές ευκαιρίες κατάρτισης και ανάπτυξης που μπορούν να εγγραφούν την απόκτηση των πιο πρόσφατων γνώσεων και δεξιοτήτων. Επιπλέον, πολλοί μη κυβερνητικοί

³³ Bryson, J. D. (2013). ENGAGING ADULT LEARNERS Philosophy, Principles and Practices. Barrie: James David Bryson.

οργανισμοί παρέχουν προγράμματα, πληροφορίες και καθοδήγηση για τους εκπαιδευτές.³⁴

Τι εγγυάται την επιτυχία της επαγγελματικής σας ανάπτυξης;

να αναγνωρίσετε ότι η ατομική σας εξέλιξη έχει αντίκτυπο στους μαθητές σας και πολύ πιθανόν στον οργανισμό σας
να βλέπετε μακριά, αλλά μη διστάσετε να αρχίσετε από χαμηλά
να δουλεύετε ομαδικά για να λαμβάνετε στήριξη
να ζητάτε ανατροφοδότηση στα αποτελέσματα και τις επιτεύξεις σας
να ενσωματώνετε τις νέες σας δεξιότητες και γνώσεις στις καθημερινές σας πρακτικές.

³⁴ Bailey, N. (2009). Integrating Development Education into Adult Education using Active Citizenship as a Focus. Dublin: AONTAS.

Κεφάλαιο 9: Αναγνώριση, επικύρωση και πιστοποίηση

Ενότητα 1: Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων

Αρχές και Πρότυπα

Το Εθνικό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΠ) είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται για να ταξινομήσει τα επαγγελματικά προσόντα μιας χώρας σε διάφορα επίπεδα, που καθορίζονται από μια σειρά μαθησιακών αποτελεσμάτων. Σε Ευρωπαϊκό επίπεδο, το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ), που δημιουργήθηκε το 2008, παρέχει ένα πλαίσιο αναφοράς εκτός συνόρων, με στόχο «να βελτιώσει τη διαφάνεια, τη συγκρισιμότητα και τη δυνατότητα μεταφοράς των επαγγελματικών προσόντων των».³⁵ Μέχρι τώρα, 32 χώρες (Ε.Ε. και εκτός) έχουν συνδέσει το ΕΠΠ τους με το ΕΠΕΠ.

Η σύνδεση του ΕΠΠ με το ΕΠΕΠ είναι μόνο μια από τις αρχές που καθορίστηκαν σε Ευρωπαϊκό επίπεδο – δείτε παρακάτω τον πλήρη κατάλογο. Τα περισσότερα εθνικά συστήματα επικύρωσης ήδη ακολουθούν τις αρχές αυτές – μπορείτε να ελέγξετε τι κάνει η χώρα σας στον Ευρωπαϊκό κατάλογο επικύρωσης³⁶.

³⁵ [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H0615(01)&from=EN)

³⁶ <https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory#Thematic>

Ευρωπαϊκές αρχές για τα εθνικά συστήματα επικύρωσης

- ☐ Επί τόπου διευθετήσεις επικύρωσης
- ☐ Διαθέσιμες συμβουλευτικές υπηρεσίες και καθοδήγηση
- ☐ Διαθέσιμες πληροφορίες για διαδικασίες και ευκαιρίες
- ☐ Διευθετήσεις επικύρωσης που συνδέονται με το ΕΠΠ και το ΕΠΕΠ
- ☐ Διαφανή συστήματα μέτρησης διασφάλισης της ποιότητας
- ☐ Τα πρότυπα είναι τα ίδια για επαγγελματικά προσόντα που αποκτούνται μέσω επικύρωσης και μέσω επίσημης εκπαίδευσης
- ☐ Συνεργία μεταξύ συστημάτων επικύρωσης και ακαδημαϊκών μονάδων
- ☐ Οι μη προνομιούχες ομάδες πιθανόν να επωφεληθούν περισσότερο
- ☐ Ευρωπαϊκά/ εθνικά αρχεία διαφάνειας να προωθούνται ως τεκμήρια
- ☐ Επαγγελματική ανάπτυξη του προσωπικού που εργάζεται στην επικύρωση
- ☐ Διαθέσιμος έλεγχος δεξιοτήτων των ανέργων ή αυτών που αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο ανεργίας

Ο σαφής καθορισμός των προτύπων είναι σημαντικός, ώστε οι διαδικασίες επικύρωσης να είναι νόμιμες και αξιόπιστες. Τα πρότυπα περιγράφονται συνήθως ως οι ικανότητες ή τα μαθησιακά αποτελέσματα. Το πώς συμφωνούνται διαφέρει από χώρα σε χώρα. Η ανάπτυξη τους είναι συχνά ευθύνη μιας εθνικής οργάνωσης. Στη διαδικασία μπορεί να συμμετέχουν και διάφοροι ενδιαφερόμενοι. Στην περίπτωση των επαγγελματικών προτύπων, μερικές χώρες, όπως το Βέλγιο, έχουν μια διαδικασία λήψης αποφάσεων στην οποία συμμετέχουν κοινωνικοί εταίροι, πάροχοι εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενώ σε άλλες χώρες, όπως στην Ελβετία, η ανάπτυξη των επαγγελματικών προτύπων γίνεται από οργανώσεις της αγοράς εργασίας.

Ως πάροχος, πρέπει να είστε ενήμερος ποια πρότυπα ισχύουν για εσάς και κατά πόσο – και πώς – πρέπει να μεριμνήσετε, ώστε να εγκριθεί το πρόγραμμά σας.

Αξιολόγηση και πιστοποίηση προγραμμάτων

Οι περισσότερες χώρες διαθέτουν συστήματα διασφάλισης της ποιότητας, ώστε να διασφαλίσουν ότι η διαδικασία επικύρωσης είναι διαφανής και αξιόπιστη και τα προγράμματα που προσφέρονται από τους παρόχους εκπαίδευσης αντιστοιχούν στο ΕΠΠ. Αυτό γίνεται συνήθως από ένα φορέα πιστοποίησης, δημόσιο ή ιδιωτικό. Η αξιολόγηση και πιστοποίηση των προγραμμάτων μπορεί να διεξαχθεί με διάφορους τρόπους: ίσως χρειαστεί να υποβάλετε μια διαδικτυακή αίτηση (συμπεριλαμβανομένης, για παράδειγμα, και μιας λεπτομερούς περιγραφής του αναλυτικού προγράμματος των μαθημάτων σας), ίσως δεχθείτε μια επίσκεψη στις εγκαταστάσεις σας. Σε μερικές περιπτώσεις, η πιστοποίηση θα πρέπει να ανανεώνεται τακτικά.

Σε μερικές χώρες, τα υφιστάμενα πλαίσια διασφάλισης της ποιότητας για τον τομέα της εκπαίδευσης ενηλίκων υποβάλλονται σε επικύρωση. Σε άλλες χώρες, την ευθύνη για τη διασφάλιση της ποιότητας των μηχανισμών επικύρωσης έχει ένας ανεξάρτητος φορέας ή ίδρυμα χορήγησης. Υπάρχουν και χώρες που δεν έχουν υποχρεωτικό πλαίσιο επικύρωσης, αλλά ως πάροχος εκπαίδευσης ενηλίκων που προσφέρει επικύρωση, θα κληθείτε να ακολουθήσετε συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές.

Εάν σκοπεύετε να υποβάλετε αίτηση για πιστοποίηση των εκπαιδευτικών σας προγραμμάτων ή εάν θέλετε να παρέχετε επικύρωση σε προηγούμενη εκπαίδευση, βεβαιωθείτε ότι ελέγξατε τις επίσημες απαραίτητες προϋποθέσεις που ισχύουν στην περίπτωσή σας.

Ενότητα 2: Αξιολόγηση δεξιοτήτων

Εργαλεία, μέθοδοι και διαδικασίες

Η αναγνώριση των δεξιοτήτων είναι το πρώτο στάδιο μιας διαδικασίας επικύρωσης. Η αξιολόγηση των δεξιοτήτων αποτελεί επίσης το πρώτο βήμα της πρωτοβουλίας «Τρόποι Αναβάθμισης των Δεξιοτήτων», που στοχεύει στη στήριξη των μαθητών χαμηλής ειδίκευσης μέσω μιας ειδικά προσαρμοσμένης προσφοράς. Η αξιολόγηση είναι επίσης εγγενές κομμάτι των περισσότερων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, είτε κατά τη διάρκεια είτε στο τέλος του μαθήματος.

Παρόλο που οι κλασσικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως γραπτές ή προφορικές εξετάσεις, ίσως λειτουργούν καλά σε ορισμένες συνθήκες, δεν είναι καθόλου συνηθισμένες στην άτυπη εκπαίδευση ενηλίκων. Με τη χρήση μεθόδων που εξασφαλίζουν ένα μη απειλητικό περιβάλλον και μια εξατομικευμένη προσέγγιση, η άτυπη εκπαίδευση ενηλίκων μπορεί να συμβάλει στην απομάκρυνση από τον τυποποιημένο τρόπο εξέτασης και στην έμφαση στις ανάγκες, τις προτιμήσεις και τους μαθησιακούς τρόπους του κάθε μαθητή. Τέτοιες μέθοδοι περιλαμβάνουν τον διάλογο, την παρατήρηση και την παρουσίαση.

Έχοντας αρκετές εμπειρίες στη ζωή τους, οι ενήλικες έχουν μια ιδέα του τι θέλουν να επιτύχουν. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχουν ενεργό ρόλο στην παρακολούθηση της πορείας τους προς επίτευξη των στόχων τους. Για παράδειγμα, ο οργανισμός Lire et Écrire Belgium, που εργάζεται για τη βελτίωση του γραμματισμού στα Γαλλικά στο Βέλγιο, έχει αναπτύξει μια σειρά προσβάσιμων εργαλείων που βοηθούν στην αυτοαξιολόγηση και τον αυτοστοχασμό. Μέσα από πορτφόλια ή άλλα εργαλεία, όπως «το δίκτυ της αράχνης», οι μαθητές μπορούν να δημιουργήσουν μια εικόνα για το πόσο έχουν εξελιχθεί στην ανάγνωση και τη γραφή και να συνδέσουν βασικές δεξιότητες με άλλα μαθησιακά αποτελέσματα, όπως η βελτιωμένη επικοινωνία.

Όσον αφορά τις γνωστικές δεξιότητες, πολλές ευρωπαϊκές χώρες ανέπτυξαν διαδικτυακά εργαλεία που μπορούν να χρησιμοποιηθούν από ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης είτε στο σπίτι, είτε σε άλλους χώρους (κυρίως σε δήμους ή σε καταστήματα μιας στάσης). Αυτά τα εργαλεία αξιολογούν το επίπεδο δεξιοτήτων που έχει ένα άτομο σε συγκεκριμένους τομείς (π.χ. γλωσσικές δεξιότητες, ψηφιακές δεξιότητες) και με βάση τα αποτελέσματα, αναπτύσσεται ένα εξατομικευμένο πρόγραμμα. Κατά την αξιολόγηση, οι ενήλικες μπορούν να λάβουν καθοδήγηση από εκπαιδευμένο προσωπικό.

Αξιολόγηση υφιστάμενων δεξιοτήτων

Για την αξιολόγηση υφιστάμενων δεξιοτήτων, μπορούν να χρησιμοποιηθούν πολλές μέθοδοι. Επιπλέον, μερικά εργαλεία έχουν δημιουργηθεί ειδικά για να στηρίξουν συγκεκριμένες ομάδες-στόχους. Για παράδειγμα, το Εργαλείο Προφίλ Δεξιοτήτων της ΕΕ για υπηκόους τρίτων χωρών³⁷ έχει αναπτυχθεί για να στηρίξει τους παρόχους εκπαίδευσης ενηλίκων και άλλους οργανισμούς που υποδέχονται μετανάστες και πρόσφυγες.

Πριν καταλήξετε σε συγκεκριμένο εργαλείο ή μέθοδο, είναι σημαντικό να λάβετε υπόψη την ευάλωτη θέση μερικών μαθητών που θέλουν να βελτιώσουν τις βασικές τους δεξιότητες. Τα διαδικτυακά έντυπα ίσως φαίνονται η πιο αποτελεσματική λύση, αλλά η χρήση τους σημαίνει ότι οι μαθητές ήδη νιώθουν άνεση με τα ψηφιακά εργαλεία. Εάν οι μαθητές μας είχαν μια αρνητική εμπειρία με την επίσημη εκπαίδευση, είναι σημαντικό να διασφαλίσουμε ένα μη απειλητικό περιβάλλον και πιθανόν να παρέχουμε συνάντηση με σύμβουλο, αντί για ένα έντυπο προς συμπλήρωση. Αυτό θα βοηθήσει τους μαθητές να ξεκαθαρίσουν απορίες και να αποφύγουν την παρανόηση που εύκολα προκαλείται με τη συμπλήρωση ενός τυποποιημένου εντύπου. Ταυτόχρονα, εάν ο μαθητής επικοινωνήσει μαζί σας για να εντοπίσει και να τεκμηριώσει τις προηγούμενες γνώσεις του μέσω μιας διαδικασίας επικύρωσης, ίσως πρέπει να λάβετε υπόψη μια ποικιλία μεθόδων και εργαλείων. Μερικοί μαθητές με ελλείψεις βασικές δεξιότητες ίσως προτιμούν, για παράδειγμα, να προβάλουν τις δεξιότητες και γνώσεις τους μέσω υλικού σε διάφορες μορφές, συμπεριλαμβανομένων της ηχογράφησης ή οπτικών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε περίπτωση επικύρωσης της ανεπίσημης και άτυπης εκπαίδευσης, που μπορεί να βασίζεται και σε προσωπικές εμπειρίες και ιστορίες.

Κοινές μέθοδοι αξιολόγησης των υφιστάμενων δεξιοτήτων

- Σκιαγράφηση δεξιοτήτων
- Συνεντεύξεις με σύμβουλο
- Πορτφόλιο
- Έρευνες μέτρησης ικανοτήτων

³⁷ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1412&langId=en>

- ✓ Ποιος είναι ο σκοπός της αξιολόγησης δεξιοτήτων;
 - ο να βρεθεί το υφιστάμενο πρόγραμμα που τους ταιριάζει;
 - ο να ετοιμαστεί μια ειδικά προσαρμοσμένη εκπαιδευτική προσφορά;
 - ο να δοθεί καθοδήγηση;
 - ο να αναγνωριστούν οι δεξιότητες ως μέρος της διαδικασίας επικύρωσης;
- ✓ Σε ποιες (βασικές) δεξιότητες δυσκολεύεται ο μαθητής σας;
 - ο η χρήση της τεχνολογίας θα αποτελεί πρόβλημα;
 - ο μπορεί εύκολα να κατανοήσει

Κατά τον σχεδιασμό εκπαιδευτικών στρατηγικών, είναι σημαντικό να αναγνωρίζετε ότι το μαθησιακό περιβάλλον, η πρόσβαση στην τεχνολογία και ο επικοινωνιακός τρόπος επηρεάζουν πολύ το είδος των μαθησιακών ελλείψεων που αντιμετωπίζουν οι ενήλικες. Ειδικά όταν εργάζεστε με περιθωριοποιημένους ενήλικες χαμηλής ειδίκευσης, πρέπει να διασφαλίσετε ότι εντοπίζονται ορθά και ικανοποιούνται οι συγκεκριμένες τους ανάγκες και ελλείψεις. Οι μαθησιακές ελλείψεις ορίζονται ως η διαφορά μεταξύ του επιπέδου γνώσεων και δεξιοτήτων που ήδη έχει ο μαθητής και αυτών που πρέπει να έχει σε ένα συγκεκριμένο μαθησιακό επίπεδο.

Εργαλεία καθοδήγησης

Διάφορα εργαλεία μπορούν να σας βοηθήσουν στην παροχή υπηρεσιών καθοδήγησης:

- ☐ Εργαλεία αξιολόγησης δεξιοτήτων (π.χ. Έλεγχος Γραμματισμού)
- ☐ Εργαλεία επικύρωσης προηγούμενων γνώσεων
- ☐ Εργαλεία αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης (π.χ. ερωτηματολόγια ενδιαφερόντων, εργαλεία για το σχεδιασμό πλάνων δράσης)
- ☐ Εργαλεία αυτοστοχασμού για συμβούλους
- ☐ Εργαλεία πληροφορικής, π.χ. ιστοσελίδες αναζήτησης εργασίας
- ☐ Εργαλεία ελέγχου δεδομένων και συστήματα εγγραφής
- ☐ Εργαλεία που βοηθούν στη δόμηση των συναντήσεων με πελάτες, π.χ. κείμενα συνέντευξης
- ☐ Εργαλεία που βοηθούν τους πελάτες στην αναζήτηση εργασίας, π.χ. στη σύνταξη του βιογραφικού τους
- ☐ Άλλο.....
- ☐ Άλλο.....
- ☐ Άλλο.....

Δείτε περισσότερα στην ιστοσελίδα του Erasmus+ έργου GOAL:

<https://adultguidance.eu/>

Επιπρόσθετες πηγές

Κατευθυντήριες γραμμές ΕΕ για την επικύρωση της άτυπης και ανεπίσημης εκπαίδευσης (CEDEFOP): https://www.cedefop.europa.eu/files/3073_en.pdf

Ευρωπαϊκό Ερωτηματολόγιο Επικύρωσης: 2018 Επικαιροποιημένο (CEDEFOP): <https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/validation-non-formal-and-informal-learning/european-inventory#Thematic>

Κεφάλαιο 10: Πλαίσιο ψηφιακών ικανοτήτων για οργανισμούς και εκπαιδευτές

Ενότητα 1: Ψηφιακά Επαρκείς Εκπαιδευτικοί Οργανισμοί (DigCompOrg)

Ηγετικές και διοικητικές πρακτικές

Απαραίτητο στοιχείο για την αποτελεσματική ενσωμάτωση επιθυμητών πρακτικών σε έναν οργανισμό είναι η υιοθέτηση τους από τα ηγετικά τμήματα και η διάδοση τους από τα υψηλότερα στα χαμηλότερα επίπεδα του οργανισμού (προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω).

Πρέπει να βεβαιωθείτε ότι έχετε ενσωματώσει την εκπαίδευση της ψηφιακής εποχής ως μέρος της γενικής αποστολής, οράματος και στρατηγικής του οργανισμού σας. Αυτό μπορεί να υποστηριχθεί με ένα πλάνο εφαρμογής και ένα συναφές μοντέλο διοίκησης.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Γνωστοποιούνται τα οφέλη της ψηφιακής μάθησης;
- Επισημαίνεται η δυνατότητα ψηφιακής μάθησης;
- Η εκπαίδευση της ψηφιακής εποχής συμβαδίζει με τις προτεραιότητες του οργανισμού;
- Οι ψηφιακές πηγές συμβαδίζουν με τον προϋπολογισμό και το προσωπικό;

Εκπαιδευτικές και μαθησιακές πρακτικές

Για να αναπτυχθούν οι ψηφιακές δεξιότητες και να έχουν πραγματικό αντίκτυπο στα μέλη της μαθησιακής διαδικασίας (εκπαιδευτές και μαθητές), θα πρέπει να ενσωματώσετε ψηφιακές πρακτικές στη διδασκαλία και εκπαίδευση. Βεβαιωθείτε ότι προωθούνται, συγκρίνονται και αξιολογούνται οι ψηφιακές ικανότητες στις τάξεις. Αυτό θα συμβεί μόνο εάν οι εκπαιδευτές αναθεωρήσουν τους υφιστάμενους ρόλους και τις παιδαγωγικές προσεγγίσεις τους.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Οι ψηφιακές ικανότητες συγκρίνονται και αξιολογούνται για το προσωπικό και τους μαθητές;
- Ποιοι νέοι ρόλοι προβλέπονται για το προσωπικό και τους μαθητές;

- Ποιες παιδαγωγικές προσεγγίσεις προστίθενται στις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης;
- Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές προσεγγίσεις για την ενίσχυση της εξατομικευμένης μάθησης, της δημιουργικότητας, της κοινωνικοποίησης και της συνεργασίας;

Επαγγελματική Ανάπτυξη

Η Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη (ΣΕΑ) είναι απαραίτητη για τους επαγγελματίες, ώστε να διατηρήσουν, να βελτιώσουν και να διευρύνουν τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις ιδιότητες τους. Αυτή η συστηματική εκπαίδευση και κατάρτιση τελικά θα ενισχύσει την αποδοτικότητα του οργανισμού σας προς τα επιθυμητά αποτελέσματα.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Παρέχεται ΣΕΑ στο προσωπικό σε όλα τα επίπεδα;
- Οι ευκαιρίες ΣΕΑ συμβαδίζουν με τις ανάγκες του ατόμου και του οργανισμού;
- Τα προγράμματα ΣΕΑ είναι αναγνωρισμένα και πιστοποιημένα;

Πρακτικές αξιολόγησης

Τα ψηφιακά εργαλεία και οι πρακτικές μπορούν να προσθέσουν αξία στις διαδικασίες αξιολόγησης. Οι μορφές αξιολόγησης μπορούν να γίνουν πιο συναρπαστικές και ενθαρρυντικές. Οι μέθοδοι αξιολόγησης οργανώνονται και αυτοματοποιούνται, τα αποτελέσματα και τα αναλυτικά στοιχεία ενεργοποιούνται εύκολα.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Ποια ψηφιακά εργαλεία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της διαμορφωτικής αξιολόγησης, της διαφοροποιημένης και εξατομικευμένης ανατροφοδότησης ή των μεθόδων αυτοαξιολόγησης και αξιολόγησης από ομότιμους;
- Πώς μπορείτε να αξιοποιήσετε τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία για να αναγνωρίσετε και να διαπιστεύσετε προηγούμενες γνώσεις και βιωματική μάθηση;
- Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα μαθησιακά αναλυτικά στοιχεία για τη διαχείριση της ποιότητας, το σχεδιασμό αναλυτικών προγραμμάτων ή το σχεδιασμό στρατηγικής;

Τι είναι η διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση;

Διαμορφωτική αξιολόγηση

Η διαμορφωτική αξιολόγηση είναι μια ευρεία ποικιλία μεθόδων που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτές για να διεξάγουν συντρέχουσα αξιολόγηση της κατανόησης, των μαθησιακών αναγκών και της ακαδημαϊκής προόδου του μαθητή κατά τη διάρκεια του μαθήματος, της ενότητας ή του προγράμματος. Γενικός στόχος της διαμορφωτικής αξιολόγησης είναι να συλλέξει λεπτομερείς πληροφορίες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη βελτίωση της διδασκαλίας και της εκπαίδευσης των μαθητών, ενόσω αυτή βρίσκεται σε εξέλιξη³⁸.

Τελική αξιολόγηση

Η τελική αξιολόγηση χρησιμοποιείται για να αξιολογήσει τι έμαθαν οι μαθητές, την απόκτηση δεξιοτήτων και τις ακαδημαϊκές επιτυχίες τους μετά από μια καθορισμένη περίοδο διδασκαλίας, συνήθως με την ολοκλήρωση ενός έργου, ενότητας, μαθήματος, εξαμήνου, προγράμματος, ή σχολικής χρονιάς. Τα αποτελέσματα της τελικής αξιολόγησης καταγράφονται συνήθως ως βαθμολογίες ή βαθμοί που στη συνέχεια υπολογίζονται στο ακαδημαϊκό μητρώο του μαθητή³⁹.

Περιεχόμενο και Αναλυτικά Προγράμματα

Το περιεχόμενο και τα αναλυτικά προγράμματα πρέπει επίσης να εκσυγχρονιστούν όσον αφορά το υλικό και τη μορφή τους, ώστε να αντικατοπτρίζουν τις παιδαγωγικές δυνατότητες των ψηφιακών τεχνολογιών. Οι Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πηγές (OERs) προωθούνται σήμερα και χρησιμοποιούνται ευρέως από μαθητές και εκπαιδευτές ως ένα μέσο πρόσβασης σε υλικό διδασκαλίας, εκπαίδευσης και έρευνας.

Χρήσιμες ερωτήσεις:

- Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν αποτελεσματικά οι αποθηκευτικοί χώροι περιεχομένου;
- Πώς μπορεί η εκπαίδευση θεματικού χαρακτήρα να προσδιοριστεί εκ νέου για να αναπτυχθούν πιο ολοκληρωμένες προσεγγίσεις;

³⁸ The Glossary of Education Reform (2014, September 04). Formative assessment, Great Schools Partnership, Retrieved from: <https://www.edglossary.org/formative-assessment/>

³⁹ The Glossary of Education Reform (2014, September 04). Summative assessment, Great Schools Partnership, Retrieved from: <https://www.edglossary.org/summative-assessment/>

- Πώς μπορεί να γίνει αναδιάρθρωση του εκπαιδευτικού χώρου και χρόνου με τη χρήση των OERs;
- Πώς μπορούν να αναπτυχθούν οι ψηφιακές ικανότητες των μαθητών μέσα από το αναλυτικό πρόγραμμα;

Τι είναι οι Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πηγές (OERs);

Οι Ανοικτές Εκπαιδευτικές Πηγές (OER) είναι διδακτικό, εκπαιδευτικό και ερευνητικό υλικό σε οποιαδήποτε μορφή – ψηφιακή ή άλλη – που ενυπάρχει στο δημόσιο τομέα ή έχει κυκλοφορήσει με ανοικτή άδεια, η οποία επιτρέπει δωρεάν πρόσβαση, χρήση, προσαρμογή και αναδιανομή του υλικού με καθόλου ή λίγους περιορισμούς.

Οι OER είναι μέρος του «Open Solutions», μαζί με το Ελεύθερο Λογισμικό Ανοικτού Κώδικα(FOSS), την Ανοικτή Πρόσβαση (OA), τα Ανοικτά Δεδομένα (OD) και τις πλατφόρμες πληθοπορισμού (crowdsourcing platforms)⁴⁰.

Συνεργασία και δικτύωση

Η δικτύωση, η κοινοποίηση πληροφοριών και η συνεργασία με άλλους εταίρους μπορεί να παρέχει καλές ευκαιρίες για τον στρατηγικό σχεδιασμό και την τοποθέτηση. Τα ψηφιακά μέσα επικοινωνίας μπορούν όχι μόνο να διευκολύνουν τέτοιες διαδικασίες, αλλά είναι και απαραίτητα για έναν ψηφιακά επαρκή οργανισμό.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Πώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί η δικτυωμένη συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσεων, ώστε να συγκεντρωθούν ειδικές γνώσεις και να κοινοποιηθεί περιεχόμενο με αυτό τον κανόνα;
- Πώς μπορεί ο οργανισμός σας να δημιουργήσει μια δυναμική διαδικτυακή παρουσία;
- Πώς θα ενισχυθεί η εσωτερική συνεργασία μέσω των ψηφιακών μέσων επικοινωνίας;
- Πώς θα κινητοποιηθούν οι εκπαιδευτές και οι μαθητές, ώστε να αναπτύξουν ενεργά συνεργασίες;

⁴⁰ UNESCO (2019). Open Educational Resources (OER), Building knowledge societies. Retrieved from: <https://en.unesco.org/themes/building-knowledge-societies/oer>

Υποδομή

Τα σύγχρονα σχεδιασμένα φυσικά και εικονικά περιβάλλοντα πρέπει να αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τις προσφερόμενες δυνατότητες της εκπαίδευσης της ψηφιακής εποχής που θέλετε να προωθήσετε. Συνεπώς, υπάρχουν πολλά πλεονεκτήματα που μπορεί να προσφέρει η ψηφιακή υποδομή, εάν γίνει αποτελεσματικός σχεδιασμός και διαχείριση της.

Χρήσιμες ερωτήσεις:

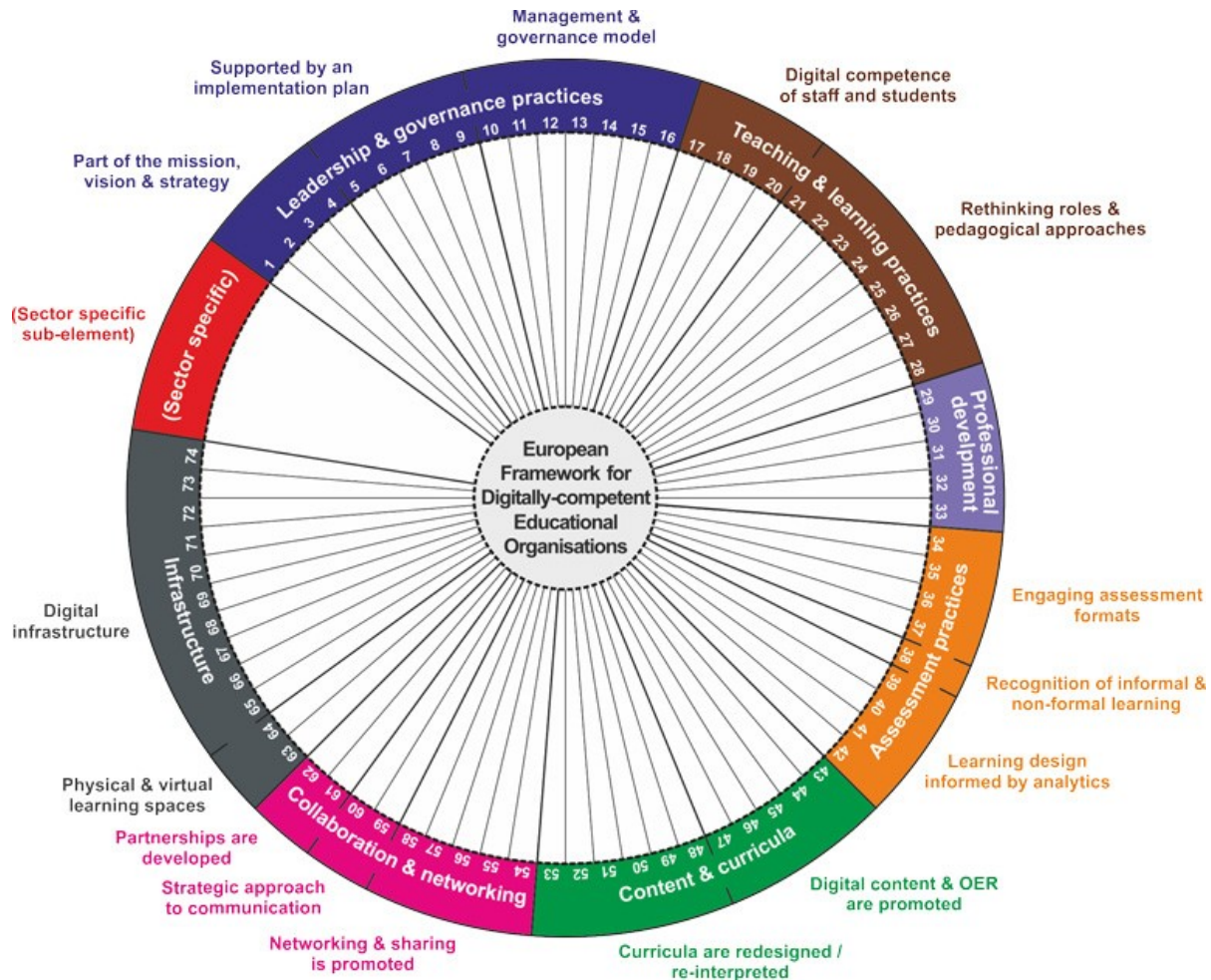
- Ποιες ψηφιακές εκπαιδευτικές τεχνολογίες μπορούν να στηρίξουν τις παιδαγωγικές πρακτικές;
- Πώς διασφαλίζεται η τεχνική στήριξη του χρήστη;
- Οι βοηθητικές τεχνολογίες που ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ανάγκες διασφαλίζουν το απόρρητο, την εχεμύθεια και την ασφάλεια;
- Ποιες υπηρεσίες Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) αποτελούν τη σπονδυλική στήλη του οργανισμού σας;

Στοιχεία ειδικά για τον τομέα σας

Σύμφωνα με το γενικό σας πλαίσιο, ίσως προκύψουν κι άλλες ανάγκες και ευκαιρίες. Αυτό σχετίζεται με τον τομέα στον οποίο ειδικεύεστε (π.χ. μαγειρικές ικανότητες, γλώσσες, Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνίας, κ.α.), τη γεωγραφική περιοχή ή ακόμα τα πολιτιστικά ήθη και περιορισμούς.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Ποιες είναι οι ειδικές ανάγκες του τομέα σας;
- Ποια επιμέρους στοιχεία είναι σημαντικό να προσαρμοστούν στις τοπικές ανάγκες και ιδιαιτερότητες;

Σχήμα 7. Βασικά στοιχεία και επιμέρους στοιχεία του DigCompOrg⁴¹

Ενότητα 2: Ψηφιακά επαρκείς εκπαιδευτές (DigCompEdu)

Το Πλαίσιο των Ψηφιακών Ικανοτήτων των Εκπαιδευτών (DigCompEdu) εστιάζει σε έξι περιοχές των επαγγελματικών δραστηριοτήτων τους. Αυτές οι περιοχές ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες, όπως παρουσιάζεται πιο κάτω. Μερικές περιοχές εμφανίζουν ομοιότητες με το πλαίσιο *DigCompOrg* που αναφέρθηκε πιο πάνω.

⁴¹ Kampylis, P., Punie, Y. & Devine, J. (2015); Promoting Effective Digital-Age Learning - A European Framework for Digitally-Competent Educational Organisations; EUR 27599 EN; doi:10.2791/54070

Επαγγελματικές ικανότητες εκπαιδευτών

Περιοχή 1: Επαγγελματική Αφοσίωση

Η Επαγγελματική Αφοσίωση αφορά τη χρήση ψηφιακών τεχνολογιών από τους εκπαιδευτές για να ενισχύσουν τις επαγγελματικές τους σχέσεις και τη συνεργασία τους με συναδέλφους, μαθητές και άλλους εταίρους. Οι ψηφιακές ικανότητες στο επίπεδο αυτό αξιοποιούνται από το άτομο για να ενισχύσει τη συνεχή επαγγελματική του ανάπτυξη, η οποία συμβάλλει στη συνεχή καινοτομία του οργανισμού και του εκπαιδευτικού επαγγέλματος.

Χρήσιμες ερωτήσεις:

- Οργανωτική επικοινωνία: ποιες ψηφιακές τεχνολογίες χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτές για να επικοινωνήσουν με συναδέλφους, μαθητές και άλλες ομάδες;
- Επαγγελματική συνεργασία: ποιες ψηφιακές τεχνολογίες χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτές για να ανταλλάξουν γνώσεις, εμπειρίες και παιδαγωγικές πρακτικές με άλλους συναδέλφους;
- Πρακτική αναστοχασμού: Πώς οι εκπαιδευτές χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες για αναστοχασμό ή αξιολόγηση των ψηφιακών παιδαγωγικών τους πρακτικών;
- Συνεχής Ψηφιακή Επαγγελματική Ανάπτυξη (ΣΕΑ): Πώς μπορούν οι ψηφιακές πηγές και πόροι να χρησιμοποιηθούν για ΣΕΑ;

Παιδαγωγικές ικανότητες εκπαιδευτών

Περιοχή 2: Ψηφιακές Πηγές

Σήμερα οι εκπαιδευτές έχουν στη διάθεση τους μια ποικιλία ψηφιακών εκπαιδευτικών πηγών, που είναι εύκολα προσβάσιμες. Ωστόσο, είναι ζήτημα σοφής επιλογής το ποιες από αυτές ταιριάζουν καλύτερα στους μαθησιακούς τους στόχους, τις ομάδες μαθητών και τον τρόπο διδασκαλίας. Ταυτόχρονα, οι εκπαιδευτές πρέπει να είναι ενήμεροι για τους κανόνες που αφορούν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας και την υπεύθυνη χρήση του ψηφιακού περιεχομένου και των εργαλείων.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Επιλογή ψηφιακών πηγών: Οι ψηφιακές πηγές επιλέγονται με βάση τους μαθησιακούς στόχους, τις συνθήκες και τις ομάδες μαθητών;

- Ανάπτυξη και τροποποίηση ψηφιακών πηγών: Αναπτύσσονται νέες ψηφιακές πηγές με βάση τους μαθησιακούς στόχους, τις συνθήκες, και τις ομάδες μαθητών; Οι πηγές θα τροποποιηθούν με ανοικτή άδεια;
- Διαχείριση, προστασία και κοινοποίηση ψηφιακών πηγών: Πώς το ψηφιακό υλικό που κοινοποιείται στους μαθητές προστατεύεται σύμφωνα με τους κανόνες απορρήτου και πνευματικών δικαιωμάτων;

Περιοχή 3: Διδασκαλία και Μάθηση

Οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να σχεδιαστούν, να οργανωθούν και να εφαρμοστούν σε διάφορα στάδια και περιβάλλοντα της μαθησιακής διαδικασίας. Οι εκπαιδευτές πρέπει να δίνουν έμφαση στην πραγματική δυνατότητα των ψηφιακών τεχνολογιών και να παρέχουν στήριξη στους μαθητές κατά τη διάρκεια αυτόνομων και συνεργατικών μαθησιακών δραστηριοτήτων.

Χρήσιμες πληροφορίες

- Διδασκαλία: Πώς μπορούν οι ψηφιακές συσκευές και πηγές να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των εκπαιδευτικών παρεμβάσεων;
- Καθοδήγηση: Πώς μπορούν οι εκπαιδευτές να καθοδηγήσουν και να βοηθήσουν τους μαθητές κατά τη διάρκεια του πειραματισμού τους με τις νέες ψηφιακές τεχνολογίες;
- Συνεργατική μάθηση: Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές τεχνολογίες, ώστε να ενθαρρύνουν τη συνεργασία των μαθητών;
- Αυτόνομη μάθηση: Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές τεχνολογίες για να στηρίξουν την αυτόνομη μάθηση των μαθητών (στο σχεδιασμό, την εποπτεία και τον αναστοχασμό της μαθησιακής τους πορείας και στην πρόσβαση σε λύσεις);

Περιοχή 4: Αξιολόγηση

Η αξιολόγηση είναι αναπόσπαστο μέρος της μαθησιακής διαδικασίας και οι ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να διευκολύνουν τη συγκεκριμένη διαδικασία με πολλούς τρόπους. Η συλλογή αποτελεσμάτων, η παροχή ανατροφοδότησης, η ανάλυση και ερμηνεία των δεδομένων, η εποπτεία της μαθησιακής προόδου και η αξιολόγηση των στρατηγικών διδασκαλίας είναι μερικά στοιχεία της διαδικασίας αξιολόγησης που μπορούν να απλοποιηθούν με τα ψηφιακά μέσα.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Στρατηγικές αξιολόγησης: Ποιες ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διαμορφωτική και τελική αξιολόγηση;
- Ανάλυση στοιχείων: Ποιες ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή, επιλογή, ανάλυση και ερμηνεία δεδομένων;
- Ανατροφοδότηση και οργάνωση: Ποιες ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την παροχή στοχευμένης και έγκαιρης ανατροφοδότησης;

Περιοχή 5: Ενθάρρυνση Μαθητών

Οι ψηφιακές τεχνολογίες προσφέρουν εξαιρετικές ευκαιρίες για ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία. Επιπλέον, μπορούν να συμβάλουν στη διαφοροποίηση και εξατομίκευση της μάθησης, ώστε να προσαρμόζεται στο επίπεδο ικανοτήτων, τα ενδιαφέροντα και τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών.

Χρήσιμες ερωτήσεις

- Δυνατότητα πρόσβασης και ενσωμάτωση: Πώς μπορούν να χρησιμοποιηθούν οι ψηφιακές πηγές και δραστηριότητες για να ανταποκριθούν στις προσδοκίες και τις ικανότητες των μαθητών (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες);
- Διαφοροποίηση και εξατομίκευση: Πώς μπορούν οι ψηφιακές τεχνολογίες να χρησιμοποιηθούν για να βοηθήσουν τους μαθητές να εξελιχθούν σε διάφορα επίπεδα και ρυθμούς και να ακολουθήσουν ο καθένας τη δική του μαθησιακή πορεία και στόχους;
- Ενεργή συμμετοχή μαθητών: Πώς μπορούν οι ψηφιακές τεχνολογίες να χρησιμοποιηθούν για την ενίσχυση της ενεργούς συμμετοχής, την εμβάθυνση στη σκέψη και τη δημιουργική έκφραση των μαθητών;

Ικανότητες μαθητών

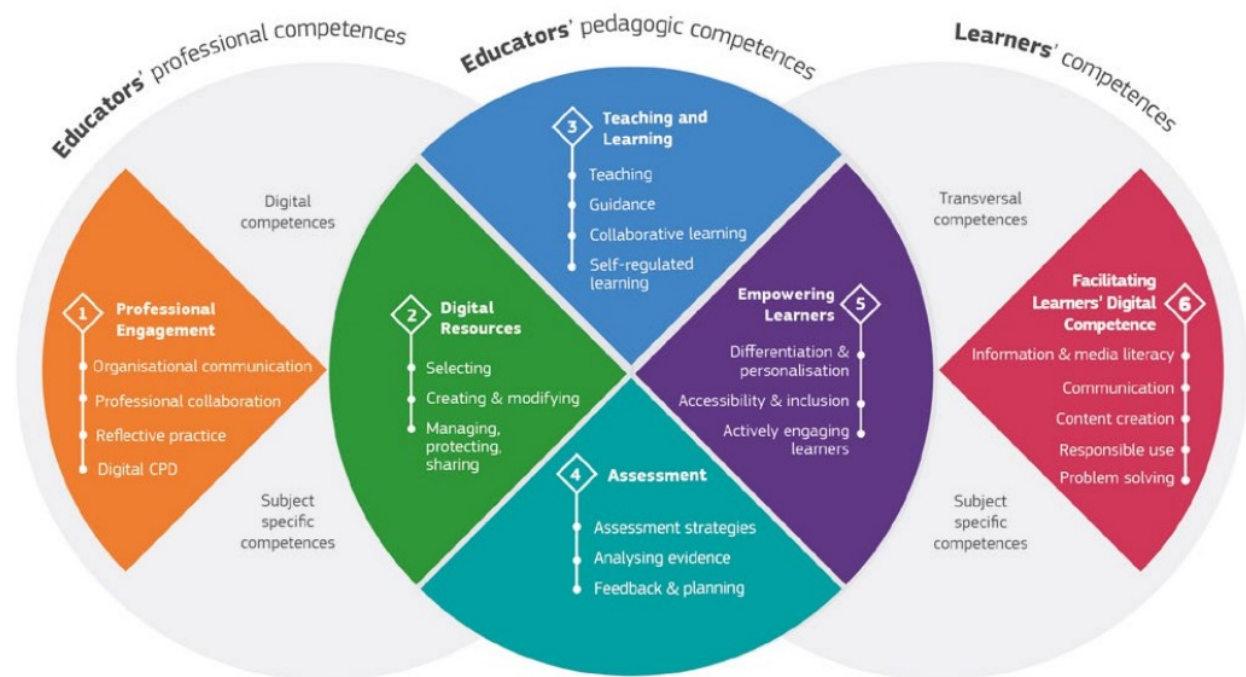
Περιοχή 6: Διευκόλυνση των Ψηφιακών Ικανοτήτων των Μαθητών

Αυτή η περιοχή εστιάζει στο πώς οι εκπαιδευτές θα αναπτύξουν τις ψηφιακές ικανότητες των μαθητών τους. Αναφέρει πέντε βασικές ψηφιακές ικανότητες, οι οποίες είναι απαραίτητες για τους μαθητές, όπως περιγράφονται στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για Πολίτες (DigComp).

Βασικές Ικανότητες για Μαθητές:

Ενσωμάτωση μαθησιακών δραστηριοτήτων, εργασιών και αξιολογήσεων που απαιτούν από τους μαθητές:

- **Ψηφιακό γραμματισμό:** να διατυπώνουν, να επεξεργάζονται, να αναλύουν και να αξιολογούν κριτικά πληροφορίες σε ψηφιακά περιβάλλοντα.
- **Ψηφιακή επικοινωνία και συνεργασία:** να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τις ψηφιακές τεχνολογίες για επικοινωνία, συνεργασία και συμμετοχή στα κοινά.
- **Ανάπτυξη ψηφιακού περιεχομένου:** να αναπτύσσουν και να τροποποιούν ψηφιακό περιεχόμενο σε διάφορες μορφές.
- **Υπεύθυνη χρήση:** να διαχειρίζονται τους κινδύνους και να χρησιμοποιούν τις ψηφιακές τεχνολογίες με ασφάλεια και υπευθυνότητα.
- **Ψηφιακή επίλυση προβλημάτων:** να εντοπίζουν και να λύνουν τεχνικά προβλήματα, ή να χρησιμοποιούν δημιουργικά τις τεχνολογικές τους γνώσεις σε νέες καταστάσεις.

Σχήμα 8. Σύνοψη του Πλαισίου DigCompEdu ⁴²

⁴² <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu>

Επιπρόσθετες Πηγές

Πρωώθηση της Αποτελεσματικής Εκπαίδευσης της Ψηφιακής Εποχής: Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για Ψηφιακά Επαρκείς Εκπαιδευτικούς Οργανισμούς: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC98209/jrc98209_r_digcomporg_final.pdf

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο των Ψηφιακών Ικανοτήτων των Εκπαιδευτών: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu>

DigComp 2.1: Το Πλαίσιο Ψηφιακών Ικανοτήτων για Πολίτες με οκτώ επίπεδα επάρκειας και παραδείγματα χρήσης: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/digcomp-21-digital-competence-framework-citizens-eight-proficiency-levels-and-examples-use>

Κεφάλαιο 11: Παραδείγματα στρατηγικών για την εκπαίδευση ενηλίκων

Μελέτη περίπτωσης 1: Οικοδόμηση μιας στρατηγικής από κάτω προς τα πάνω

Η σχολή Ενηλίκων La Verneda - Sant Martí ιδρύθηκε το 1978 από τα σωματεία διαφόρων εκπαιδευτικών και πολιτικών κινημάτων στη Βαρκελώνη. Η σχολή, η οποία λειτουργεί υπό την εποπτεία δύο μη κερδοσκοπικών οργανισμών, έχει ως στόχο να υπερασπιστεί το δικαίωμα όλων των ενηλίκων στην εκπαίδευση και να ενθαρρύνει τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων. Προσφέρει μια ευρεία σειρά μαθημάτων, όπως μαθηματικά, ανάγνωση και γραφή, πληροφορική, μαθήματα γλωσσών για μετανάστες, καθώς και πολλά σεμινάρια, πολιτιστικές και ψυχαγωγικές δραστηριότητες.

Η αρχή του διαλόγου που υποστηρίζει την ισότητα και την ισονομία είναι το κλειδί για την πρόσληψη των μαθητών, για την οργάνωση των μαθησιακών δραστηριοτήτων και τη γενική διοίκηση της σχολής. Έχουν συσταθεί ποικίλες οργανωτικές δομές, όπως η Γενική Σύσκεψη, η Κεντρική Επιτροπή, ο Σύνδεσμος Μαθητών, ο Μηνιαίος Συντονισμός και ο Εβδομαδιαίος Συντονισμός, ώστε να διασφαλιστεί η συμμετοχή σε διάφορα επίπεδα.

Η προσέγγιση μεταξύ ομότιμων είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο. Οι μαθητές προηγούμενων χρόνων συμμετέχουν στην υποδοχή των νέων μαθητών, στην εγγραφή τους και στην ανάθεση ομάδων. Δίνεται χρόνος σε κάθε νέο συμμετέχοντα να εξηγήσει τη διαδικασία και η απόφαση για το ποιο επίπεδο και ομάδα θα τους ανατεθεί βασίζεται στο διάλογο και τη συναίνεση. Προηγούμενοι και τωρινοί μαθητές της σχολής – κάτοικοι στη γειτονιά, προσωπικό πανεπιστημίων, αλλά και διεθνείς μαθητές που κάνουν την πρακτική τους άσκηση – εκπαιδεύονται και συμμετέχουν στη διδασκαλία. Ο ρόλος τους είναι εξίσου σημαντικός για το εύρος δράσης της σχολής στους νέους μαθητές.

Βασικές ερωτήσεις

- Πώς θα εισάγετε τη συμμετοχική λήψη αποφάσεων;
- Πώς να βελτιώσετε το εύρος δράσης σας σε ευάλωτους μαθητές;
- Πώς να εισάγετε μια προσέγγιση μεταξύ ομότιμων;
- Πώς να ελέγξετε και να προσαρμόσετε μια στρατηγική;

Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι στην αρχή η σχολή λειτουργούσε αποκλειστικά με εθελοντές, ενώ στη συνέχεια η απόφαση αυτή καταργήθηκε εν μέρει με την πρόσληψη προσωπικού επί πληρωμή. Στο τέλος, φάνηκε ότι υπήρχε περισσότερη συμμετοχή στις δραστηριότητες της σχολής και περισσότερο δημοκρατικό πνεύμα, όταν όλοι δούλευαν εκεί εθελοντικά. Συνεπώς, η σχολή κατέληξε να συνεργάζεται μόνο με εθελοντές.

Μελέτη περίπτωσης 2: Οργανωτική στρατηγική για την παροχή και προάσπιση της εκπαίδευσης ενηλίκων στον Γυναικείο Σύλλογο του Longford, στην Ιρλανδία

Ο Γυναικείος Σύλλογος του Longford είναι ένα κοινοτικό κέντρο του οποίου οι στρατηγικές προτεραιότητες διέπουν όλες τις δραστηριότητες, όπως την εκπαίδευση και κατάρτιση, τη συμβουλευτική στήριξη και την πρόληψη της οικογενειακής βίας. Το όραμα του συλλόγου είναι ότι «οι γυναίκες στο Longford μπορούν να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητες τους μόνο σε μια

Βασικές ερωτήσεις

- Πώς οι στρατηγικές προτεραιότητες μπορούν να ενισχύσουν το όραμα ή την δήλωση αποστολής σας;
- Πώς θα ικανοποιήσετε τις ανάγκες της κοινότητάς σας;
- Τι μπορεί να σας προσφέρει μια καλή συνεργασία;
- Πώς μπορείτε να κάνετε αισθητή την παρουσία σας σε εθνικό επίπεδο;

ασφαλή και ίση κοινωνία.»⁴³ Έχουν εντοπιστεί τρεις περιοχές προτεραιότητας για την επίτευξη αυτού του οράματος: παροχή άμεσης στήριξης σε άτομα, καλλιέργεια των ικανοτήτων της κοινότητας με την παροχή πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή εκπαίδευση και κατάρτιση, συλλογική άσκηση παρασκηνιακής πολιτικής πίεσης και προάσπιση. Το κέντρο συστάθηκε ειδικά για να ικανοποιήσει τις ανάγκες των ντόπιων γυναικών, αλλά έχει αποκτήσει ισχύ και σε τοπικό πλαίσιο, ενώ παραμένει ενεργό σε εθνικό επίπεδο, ώστε να διασφαλίσει ότι η οπτική των απλών πολιτών εισακούεται στην ευρύτερη πολιτική της εκπαίδευσης ενηλίκων.

Στατιστικά στοιχεία δείχνουν ότι στην επαρχία του Longford 40% των μητέρων είναι ανύπαντρες, σε σύγκριση με το 22% σε εθνικό επίπεδο⁴⁴. Αυτό πρέπει να ληφθεί

⁴³ <http://www.lwl.ie/about-us/>

⁴⁴ <https://eaea.org/2018/08/30/partnerships-cooperations-foster-learner-centred-policy-ireland/>

υπόψη όταν οργανώνονται δραστηριότητες για γυναίκες. Ο σύλλογος του Longford παρέχει στις εγκαταστάσεις του υπηρεσίες φροντίδας παιδιών, ώστε να διασφαλίσει την ίση συμμετοχή.

Για την περαιτέρω ενίσχυση της προσβασιμότητας σε επιπρόσθετες ευκαιρίες εκπαίδευσης σε μια περιοχή που είναι κυρίως αγροτική, ο Γυναικείος Σύλλογος του Longford έχει συνάψει συνεργασία και με άλλους οργανισμούς. Για τις γυναίκες που θέλουν να προχωρήσουν σε τριτοβάθμια εκπαίδευση, ο σύλλογος προσφέρει ευκαιρίες μικτής μάθησης μέσω της συνεργασίας με το κολλέγιο An Cosan Virtual Community College (An Cosan VCC).

Η πολιτική και η προάσπιση αποτελούν επίσης μια σημαντική πτυχή της καθημερινής εργασίας. Για να προάγει την παραγωγική συνεργασία μεταξύ των γυναικών και των τοπικών φορέων λήψης αποφάσεων, ο σύλλογος έχει ιδρύσει την Γυναικεία Ομάδα Μανιφέστο του Longford. Αυτό συμβάλλει, από τη μια, στην ανάπτυξη της πολιτικής αντίληψης των γυναικών, ενώ ταυτόχρονα προωθεί την οπτική και τη φωνή τους στους φορείς λήψης αποφάσεων. Ο σύλλογος εξασφαλίζει τη ροή πληροφοριών μεταξύ διαφόρων επιπέδων, κυρίως μέσα από την ενεργή συμμετοχή του στο AONTAS: τον Εθνικό Οργανισμό Εκπαίδευσης Ενηλίκων (The National Adult Learning Organisation), που σκοπό έχει να εκπροσωπεί τους παρόχους κοινοτικής εκπαίδευσης και άλλους οργανισμούς εκπαίδευσης ενηλίκων σε εθνικό επίπεδο.

Ο λόγος σε σας!

- ✓ Ποιος θα συμμετάσχει στην ανάπτυξη μιας (νέας) στρατηγικής για τον οργανισμό σας; Το εκτελεστικό σας συμβούλιο; Προσωπικό; Μαθητές; Πώς θα τους εντάξετε στη διαδικασία; Μέσω συναντήσεων; Συζητήσεων; Ομάδων εργασίας;
- ✓ Υπάρχει κάποια δήλωση αποστολής ή όραμα που καθοδηγούν μακροχρόνια το έργο σας;
- ✓ Έχετε διεξάγει ανάλυση αναγκών στην κοινότητά σας;
- ✓ Ποιες θα είναι οι προτεραιότητες που θα καθοδηγούν ενδιάμεσα το έργο σας; Ή με άλλα λόγια τι θα θέλατε να επιτύχετε – και μέχρι πότε;
- ✓ Τι οικονομικούς πόρους θα χρειαστείτε για να επιτύχετε τους στόχους σας; Βασίζονται στα δίδακτρα; Σε κρατικές χορηγίες; Εταιρικές συνεργασίες; Εθελοντικές συνεισφορές;
- ✓ Ποιος θα σας βοηθήσει να επιτύχετε τους στόχους σας; Έχετε εντοπίσει ήδη τους υποψήφιους εταίρους σας που μοιράζονται τις ίδιες προτεραιότητες με εσάς; Πού είναι η βάση τους – στην κοινότητα σας, ή ίσως σε εθνικό ή ευρωπαϊκό επίπεδο;
- ✓ Πώς και πότε θα αξιολογήσετε τη στρατηγική σας;

